

***Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
2018. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai
ellátásáról szóló átfogó értékelés***

TARTALOMJEGYZÉK

1. Demográfiai mutatók, különös tekintettel a 0-18 éves korosztályra.....	3. oldal
2. Az önkormányzat feladatai a gyermekek védelme érdekében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításával kapcsolatban	4. oldal
2.1. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4. oldal
2.2. A gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó adatok.....	12. oldal
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	17. oldal
4. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények tevékenysége.....	19. oldal
a.) Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermekjóléti Központja.....	19. oldal
b.) Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye	45. oldal
c.) Debrecen Megyei Jogú Város Gyermekvédelmi Intézménye.....	67. oldal
➤ Gyermek Átmeneti Otthona.....	67. oldal
➤ Családok Átmeneti Otthonai	
a) Családok Átmeneti Otthona, Debrecen, Mester u. 30.....	69. oldal
b) Családok Átmeneti Otthona, Debrecen, Böszörményi út 68.....	70. oldal
➤ Gyermekek alternatív napközbeni ellátása.....	71. oldal
5. Ellátási szerződés keretében nyújtott szolgáltatások:	
a.) A Héra Család- és Gyermekjóléti Szolgálat.....	73. oldal
b.) A Forrás Lelki Segítők Egyesülete Mentálhigiénés Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	81. oldal
c.) Gyermekek átmeneti gondozása a ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft. által működtetett Családok Átmeneti Otthonaiban	
➤ „Fecske” Családok Átmeneti Otthona	88. oldal
➤ „Fészek” Családok Átmeneti Otthona	91. oldal
6. A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó intézmények.....	95. oldal
a.) Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő óvodák	96. oldal
b.) Debreceni Tankerületi Központ	100. oldal
c.) Debreceni Szakképzési Centrum	107. oldal
d.) Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház.....	111. oldal
7. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések, valamint az intézmények működését engedélyező hatóság ellenőrzésének megállapításai	114. oldal
8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján.....	115. oldal
9. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása	116. oldal
10. A gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása – a Debreceni Rendőrkapitányság gyermekvédelmi tevékenysége	118. oldal
11. Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	121. oldal
Összefoglalás	127. oldal

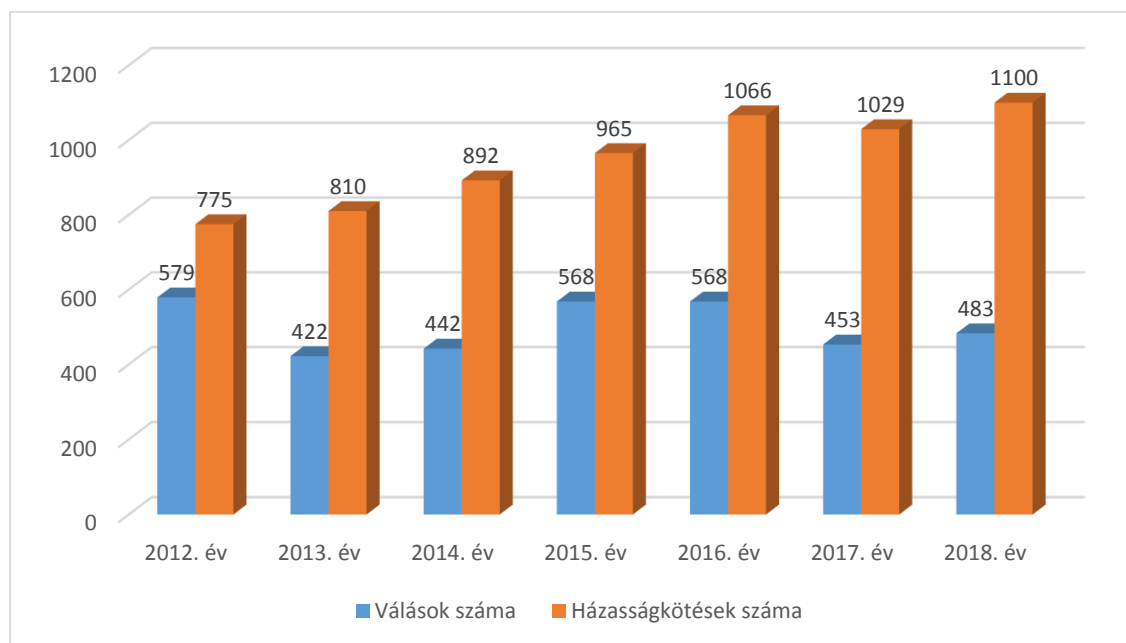
1. Demográfiai mutatók, különös tekintettel a 0-18 éves korosztályra

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2018. évben Debrecen Megyei Jogú Város lakónépessége a 2012-2016. évekhez képest tovább csökkent, azonban a 2017. évhez képest kimértékű növekedés következett be. A 0-18 évesek összlakosságon belüli aránya 2016. óta folyamatos, kismértékű emelkedést mutat.

Év	Debrecen város lakónépessége	0-3 évesek száma	4-6 évesek száma	7-14 évesek száma	15-18 évesek száma	0-18 évesek összesen	0-18 évesek összlakosságon belüli aránya
2012.	207 594	7 682	6 182	14 647	10 053	38 564	18,58
2013.	204 333	7 426	5 962	14 419	9 872	37 679	18,44
2014.	203 914	7 467	5 902	14 554	9 484	37 407	18,34
2015.	203 506	7 632	5 679	14 787	9 017	37 115	18,24
2016.	203 059	7 743	5 637	14 850	8 694	36 924	18,18
2017.	201 981	7 746	5 567	14 945	8 521	36 779	18,21
2018.	202 214	7 913	5 661	14 857	8 504	36 935	18,27

Városunkban jelentős számmal vannak jelen a 18 éven felüli, felsőoktatásban tanuló fiatalok. A Debreceni Egyetem közel 30000 hallgató számára 14 karon, számos akkreditált szakon biztosít felsőfokú képzéseket. Az egyetem és önkormányzatunk jó kapcsolata, az egyetemi szakirányok bővülése, valamint a város folyamatos fejlődése lehetővé teszi, hogy a fiatalok nagy része tanulmányaik befejezését követően Debrecenben maradjon és a családalapításuk is itt történjen.

Az elmúlt évek adatait tekintve a házasságkötések számában javuló tendencia figyelhető meg, 2018-ban az adatok növekedést mutatnak. A válások számában 2013. és 2014. években csökkenés, 2015. és 2016. években emelkedés, majd az azt követő két évben ismét csökkenés figyelhető meg.

FORRÁS: DMJV PH Igazgatási Osztálya, Anyakönyvi Csoport nyilvántartása

2. Az önkormányzat feladatai a gyermekek védelme érdekében nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosításával kapcsolatban

2.1. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.), Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a települési támogatások helyi szabályairól szóló 6/2015. (II. 26.) önkormányzati rendeletében, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény által szabályozott pénzbeli-, és természetben nyújtott ellátások helyi szabályainak végrehajtásáról szóló 6/2006. (II. 24.) rendeletében szabályozott pénzbeli és természetbeni ellátások célja, hogy segítséget nyújtsanak a gyermekek családban történő nevelkedéséhez, a róluk való gondoskodáshoz.

A támogatások finanszírozása háromféle módon történik: központi költségvetésből, az önkormányzat által saját forrásból, valamint a központi költségvetés és az önkormányzat révén (a továbbiakban: közös finanszírozás).

- **Központi finanszírozású támogatások:**

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyámszülő pénzbeli ellátása
- Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés

- **Önkormányzati finanszírozású támogatások:**

- Rendkívüli települési támogatás keretében nyújtott pénzbeli eseti támogatás
- Rendkívüli települési támogatás természetbeni ellátási formái:
 - kelengyetámogatás
 - iskolakezdési támogatás
- Tehetséges tanulók támogatása
- Gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított rászorultsági gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény
- Nevelési támogatás (hármás vagy többes ikrek születése esetén)
- Debrecen Város Napján elsőként született gyermek támogatása
- Rászoruló gyermekek hétvégi étkeztetése
- Nyári gyermeküdültetés

- **Közös finanszírozású támogatások:**

- Szünidei gyermekétkeztetés
- Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

- **Költséggel nem járó támogatások:**

- hátrányos helyzet megállapítása
- halmozottan hátrányos helyzet megállapítása

➤ **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény**

Az a gyermek, akinek részére rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapítottak meg, jogosult:

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre,
- tárgyév augusztus és november hónapjában Gyermekvédelmi Erzsébet utalványra (2018. évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetén alkalmanként 6000.-Ft, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetén alkalmanként 6500.- Ft értékben),
- a nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény 4. § (2) bekezdés e) pontja alapján az ingyenes iskolai tankönyvellátással nem érintett iskolai évfolyamokon az iskolai tankönyvrendelésnek biztosítania kell, hogy – az iskolától történő tankönyvkölcsönzés, napköziben, tanulószobában elhelyezett tankönyvek igénybevétele, használt tankönyvek biztosítása, illetve tankönyvek megvásárlásához nyújtott pénzügyi támogatás útján – a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő minden olyan tanuló részére, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre.

2018. évben 2762 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, mely 1551 családot érintett. Elutasításra került: 187 kérelem.

Az elutasítás leggyakoribb okai:

- A család egy főre jutó jövedelme meghaladta a jogszabályban meghatározott mértéket (két szülő családban 38.475.- Ft vagy gyermeket egyedül nevelő szülő esetén 41.325.- Ft).
- A család tulajdonában lévő vagyon meghaladta a jogszabályi mértéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére évente 2 alkalommal nyújtott Erzsébet utalvány kézbesítése - a jogosultak nagy számára tekintettel – a Magyar Posta útján történik, a postázási költség a hivatal részére 2.728.132.- Ft kiadást jelentett.

A jogosultak által át nem vett utalványok visszaváltásra kerültek, 2018. március hónapban 131 darab (569.000.-Ft értékben).

➤ **Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyámszülő pénzügyi ellátása**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül, pénzügyi támogatásra jogosult.

A támogatás összege 2018-ban gyermekekenként 6.270.-Ft volt, azonban e támogatás a tárgyév során egyetlen gyámszülő részére sem került folyósításra a jogosultsági feltételek hiánya miatt.

➤ **Ingyenes és kedvezményes gyermekétkeztetés**

A Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, b) pontjának ba) alpontja alapján az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló ingyenes étkezésre jogosult.

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdés a) pontja alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló 50%-os étkezési kedvezményre jogosult.

Az ellátást igénybe vevőkre vonatkozó adatokat a 2.2. pontban mutatjuk be.

➤ **Rendkívüli települési támogatás keretében nyújtott pénzbeli eseti támogatás**

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata a települési támogatások helyi szabályairól szóló 6/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete alapján a gyermekes családok tekintetében különösen az alábbi élethelyzetek fennállása esetén nyújtható pénzbeli támogatás:

- ha a gyermek tizennégy egymást követő napot meghaladó kórházi kezelésre szorul, vagy a gyermek betegsége miatt a szülő harminc egymást követő napot meghaladó táppénzt vesz igénybe,
- ha a gyermek betegsége miatt társadalombiztosítási szerv által nem finanszírozott gyógyászati segédeszköz használatára szorul és közgyógyellátásra nem jogosult,
- válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása,
- a gyermeket gondozó/nevelő család családok átmeneti otthonába kerülése,
- ha a gyermek védelembe vételére kerül sor a család anyagi körülményei miatt,
- a törvényes felügyeletet ellátó szülő halála az árvaellátás megállapításáig,
- nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás, vagy a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások.

A támogatás minimális összege 5.000.- Ft, maximális összege a nyugdíjminimum négyszerese (114.000.- Ft).

Arra vonatkozóan, hogy hány gyermekes család és milyen összegben részesült ezen támogatásban a fentiekben felsorolt élethelyzetek alapján, pontos adat nem áll rendelkezésre, mivel a fentiekben felsoroltakon kívül jóval több rendkívüli élethelyzetre tekintettel biztosít az önkormányzat pénzbeli eseti támogatást, nem csak a gyermekes családok, hanem idősek, egyedülálló személyek részére is. *2018-ban az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli eseti támogatásban 644 fő részesült, a kifizetett támogatás összege összesen 6.739.000.- Ft volt.*

➤ **Rendkívüli települési támogatás keretében nyújtott természetbeni ellátási formái:**

- **Kelengyetámogatás** állapítható meg a Debrecenben élő édesanyjának gyermeke születésekor, amennyiben a család egy főre számított havi jövedelme nem haladja meg a 61.500.- Ft-ot. A támogatás 15.000.- Ft értékű Erzsébet utalvány.
E támogatás megállapítására 2018. évben 71 esetben került sor, összesen 1.065.000.- Ft értékben.
- **Iskolakezdési támogatás** állapítható meg, ha a család legalább egy nappali oktatás rendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket nevel. Az iskolakezdési támogatás összege nappali oktatás rendje szerint tanulmányokat folytató gyermek esetén gyermekenként 4.500.-Ft, ha három vagy annál több nappali oktatás rendje szerint tanulmányokat folytató gyermek van, abban az esetben 10.000.- Ft. Az iskolakezdési támogatás természetbeni támogatásként Gyermekvédelmi Erzsébet-utalvány formájában nyújtott ellátás. Az iskolakezdési támogatás iránti kérelem tárgyév július 1. napjától október 31. napjáig nyújtható be az arra rendszeresített formanyomtatványon.
2018. évben 393 család részesült támogatásban, összesen 2.695.500.- Ft összegben.

➤ **Tehetséges tanulók támogatása**

Célja, hogy anyagi támogatást nyújtson a szociálisan hátrányos helyzetben élő tehetséges tanulók számára. E támogatásra azok az 5-14. évfolyamos tanulók jogosultak, akik 4,5 tanulmányi átlagot érnek el, meghatározott tanulmányi versenyen 1-10. helyezést, sportversenyen vagy diákolimpián, illetve művészeti versenyen 1-6. helyezést értek el, és családjukban az egy főre jutó jövedelem a 77.000 Ft-ot nem haladja meg.

A támogatás mértéke havi 10.000.- Ft 10 hónapon keresztül.

E támogatásban 2018. januártól 2018. júniusig 23 családban 27 gyermek részesült összesen 1.620.000.- Ft összegben, 2018. szeptembertől 2018. decemberig 21 családban 27 gyermek összesen 1.050.000.- Ft összegben.

➤ **Gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított rászorultsági gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény**

A kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésen túl a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény által szabályozott pénzbeli-, és természetben nyújtott ellátások helyi szabályainak végrehajtásáról szóló 6/2006. (II. 24.) önkormányzati rendelet alapján további rászorultsági alapú kedvezményben részesülhetnek azok a gyermekek, akiknek a családjában az egy főre jutó jövedelem a rendelet szabályaiban leírtaknak megfelel.

Az állami fenntartású oktatási-nevelési intézményekben a kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésen felüli további rászorultsági kedvezményt a polgármester állapítja meg. Az étkeztetést a Debreceni Intézményműködtető Központ (a továbbiakban: DIM) biztosítja a Hungast Vital Kft.-vel kötött megállapodás alapján.

2018. évben a rászorultsági kedvezmény megállapítása 5 családban 8 gyermek részére történt, elutasítás nem volt.

➤ **Nevelési támogatás** (hármás vagy többes ikrek születése esetén)

Hármás vagy többes ikrek születése esetén nevelési támogatásra azon családok jogosultak, ahol a család egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a 77.000.- Ft-ot. A nevelési támogatás összege gyermekenként havi 5000.- Ft, a gyermekek hároméves koráig. *2018. évben egyetlen ilyen család sem részesült támogatásban.*

➤ **Debrecen Város Napján elsőként született gyermek támogatása**

2006. évtől a Debrecen Város Napján született első gyermek köszöntésére és támogatására kerül sor. *A támogatás összege: 100.000.- Ft*, amelyet minden évben az április 11-én elsőként született debreceni gyermek szülei kapnak.

➤ **Rászoruló gyermekek hétvégi étkeztetése**

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Debreceni Csoportja (a továbbiakban: Szeretetszolgálat) 1997-ben kezdte el a városban élő rászoruló gyermekek hétvégi étkeztetését, melyhez az önkormányzat 2000-től támogatási megállapodás keretében nyújt támogatást. Az elmúlt évben a program új helyszínen, a Máltai Házban valósult meg. A szervezet a szolgáltató által elkészített ebédet 2018. január 13. – december 23. közötti időszakban 40 hétvégén, 80 napon alkalmanként átlagosan 100 gyermek számára biztosította. Az esetek döntő többségében egyedülálló szülők, vagy több gyermekes családok gyermekeit étkeztette a Szeretetszolgálat, akik szociális helyzetük miatt nem képesek gyermekük ellátásáról más módon gondoskodni. *A program megvalósításához 5. 000.000.- Ft támogatásban részesült a szervezet.*

➤ **Nyári gyermeküdültetés**

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. §-a értelmében DMJV Önkormányzata Közgyűlése a 154/2013. (VI. 27.) határozatával fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP) (2013-

2018), majd a 127/2018. (VI. 28.) határozatával fogadta el a HEP (2018-2023) dokumentumot. A gyermekek esélyegyenlőségének javítása érdekében a HEP tartalmazza a „hátrányos helyzetű gyermekek nyári üdültetésének biztosítása” elnevezésű intézkedést.

A Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata 2018. évi költségvetéséről szóló 4/2018. (II. 22.) önkormányzati rendelet értelmében 3.000.000.- Ft állt rendelkezésre a hátrányos helyzetű gyermekek nyári üdültetésére.

2018. évben az erre a célra rendelkezésre álló keret terhére 2018. június 18. - július 13. között összesen 6 turnusban (5 nap/4 éjszaka) 120 fő hátrányos helyzetű gyermek nyaralhatott 5 üdülőhelyen: Mezőkövesden, Pusztafalun, Sárospatakon, Szilvásváradon és Tiszafüreden. A résztvevőket az utazás költségei terhelték, mivel a szállás és az étkezés mellett - a helyszínek adottságai által nyújtott - előre egyeztetett programok költségét önkormányzatunk biztosította. Az egyes helyszíneken a környezet és a tájegység jellegzetességeinek megfelelően a gyermekek erdei túrákon, sétahajózáson vettek részt, várakat, múzeumokat, kiállításokat látogattak, strandoltak, vetélkedőkön bizonyíthatták ügyességüket, valamint kézműveskedésre is alkalmuk nyílt. Az üdülés szakmai beszámolóí szerint a gyermekek új élményekkel, tapasztalatokkal, ismeretekkel gazdagodtak, valamint a csoportok kohéziós ereje is erősödött.

A program megvalósításának tényleges költsége 2.951.860.- Ft volt, melyet az önkormányzat saját forrásból biztosított.

➤ Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. §-ának 2016. január 1-jétől történő hatályba lépésével kötelező ellátásként bevezetésre került a szünidei gyermekétkeztetés, amelyet a települési önkormányzat a szülő kérelmére déli meleg főétkezés biztosításával nyújt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

Bölcsődei vagy óvodai nevelésben részesülő gyermekek részére az intézmény zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon, iskolás gyermekek részére a tavaszi, őszi, téli szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon, nyári szünetben pedig legalább 43 munkanapon köteles az önkormányzat megszervezni és biztosítani a szünidei gyermekétkeztetést.

Az önkormányzat saját forrásból azon gyermekeket is bevonja a szünidei étkezésbe, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, azonban hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet esetükben nem áll fenn, de életkörülményeik, anyagi helyzetük indokolja a gyermek étkezésének biztosítását a szünidei napokon.

A települési önkormányzat jegyzőjének tájékoztató levél, valamint az igénybevételhez szükséges nyilatkozat megküldésével kell felmérni a szünidei gyermekétkeztetésre az igényt a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében, majd megszervezni azt.

A szünidei gyermekétkeztetés megvalósításához a központi költségvetésből támogatást kap a települési önkormányzat, amely összegből (342,- Ft) a korábbi évek nyári gyermekétkeztetési tapasztalatai alapján egy ebéd nem biztosítható. Egy ebéd (leves, második fogás, sütemény vagy gyümölcs) 2018-ban általános iskolában bruttó 642,- Ft-ba/diétás 847,-Ft-ba kerül a Hungast Vital Kft. tájékoztatása alapján. Tehát az étkezés biztosításához saját forrás bevonása szükséges.

Debrecenben a rendelkezésre álló adatok alapján 2018. évben 2762 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek volt, ebből 732 gyermek esetében állapították meg a hátrányos helyzet, 506 gyermek esetében pedig a halmozottan hátrányos

helyzet fennállását. A Gyvt. alapján tehát csak azon gyermekek részére kell kötelezően biztosítani a szünidei étkezést, akik esetében a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására került sor, ez összesen 1238 gyermek.

A szünidei gyermekétkeztetés során az ebédet a DIM a Hungast Vital Kft-vel együttműködve biztosította az alábbi 10 helyszínen:

- 1./ DSZC Beregszászi Pál Szakgimnázium és Szakközépiskola Debrecen, Jerikó u. 17-21.
- 2./ DMJV Városi Szociális Szolgálat Nagysándor Telepi Gondozó Szolgálat Pósa utcai Idősek és Demens Idősek Klubja Debrecen, Pósa utca 41.
- 3./ Petőfi Sándor Általános Iskola Debrecen, Szabó Kálmán u. 3-5.
- 4./ Fazekas Mihály Általános Iskola Debrecen, Vásáry István u. 10.
- 5./ Vörösmarty Mihály Általános Iskola Debrecen, Angyalföld tér 4.
- 6./ Bocskai István Általános Iskola Debrecen, Munkácsy Mihály u. 4.
- 7./ Csapókeri Általános Iskola Debrecen, Jánosi u. 86.
- 8./ Gönczy Pál Általános Iskola Debrecen-Józsa, Gönczy Pál u. 1-3. a nyári szünetben, azonban az alacsony igénybevételi létszám miatt (3-5 gyermek) a tavaszi, őszi és téli szünetekben az iskola helyett a Homokkeri és Józsa Gondozó Szolgálat Deák Ferenc utcai Idősek Klubjában, Debrecen-Józsa, Deák Ferenc u. 7. szám alatt biztosították az ebéd kiadását.
- 9./ Haláp (volt általános iskola épületében) csak a nyári szünetben volt igény.
- 10./ Dombostanya (óvoda előtt, előre dobozva). Ezen a helyszínen csak a nyári szünetben történt étkezés biztosítása, a többi szünetben az alacsony igénybevételi létszám miatt nem.

A fenti 10 helyszínből 7 helyszínen minden gyermek helyben elfogyaszthatja az ebédet vagy az általa vitt ételhordóba kapja meg és az otthonában fogyaszthatja el. A tapasztalatok szerint mindenki elviszi az ebédet. 3 helyszínen – előre kiadagolva – egyszer használatos dobozban kerül az ebéd átadásra a jogosultaknak, amelyet otthon tudnak elfogyasztani.

Figyelemmel arra, hogy a DIM alaptevékenysége a gyermekétkeztetés köznevelési intézményben történő biztosítása, a szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítását is a DIM-nek kell szerveznie. Indokolja ezt továbbá az is, hogy a költségvetési támogatással történő elszámolás is a DIM feladata, hasonlóan a tanév során történő intézményi étkezéshez igénybe vett központi költségvetésből biztosított támogatással történő elszámoláshoz.

A Szociális Osztály a jogszabályban előírt jegyzői feladatot ellátja a szünidei gyermekétkeztetés tekintetében és együttműködik a DIM-mel az étkezésre jogosultakra vonatkozó adatok megadásával.

2018. évben

- a tavaszi szünetben 133 gyermek 2 munkanapon étkezett, az elfogyasztott adagok száma 266. Az önkormányzat költsége 174.876.-Ft.
- a nyári szünetben 529 gyermek 43 munkanapon étkezett, az elfogyasztott adagok száma 22.747. Az önkormányzat költsége 15.455.365.- Ft.
- az őszi szünetben 121 gyermek 3 munkanapon étkezett, az elfogyasztott adagok száma 363. Az önkormányzat költsége 259.533.- Ft.
- a téli szünetben 151 gyermek 3 munkanapon étkezett, az elfogyasztott adagok száma 453. Az Önkormányzat *költsége a 2019. évi költségvetést terheli.*

➤ **Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj**

A hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók, érettségi előtt álló középiskolások, illetve felsőfokú diplomával nem rendelkező, felsőoktatási intézménybe még felvételt nem nyert érettségizett fiatalok részesülhetnek a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjban.

A 2018. évre vonatkozó „A” típusú ösztöndíjpályázatra 82 pályázat érkezett, melyből a pályázati felhívásnak 62 felelt meg. A nyertes pályázók 10.000.- Ft/hó/fő összegű önkormányzati ösztöndíjban részesültek.

A 2017-2020. évre vonatkozó „B” típusú ösztöndíjpályázatra 7 pályázat érkezett, amelyek közül mindegyik pályázat megfelelt a pályázati kiírásnak. A pályázók 10.000 Ft/hó/fő összegű önkormányzati ösztöndíjban részesülnek 3x10 hónap időtartamra (amely hat egymást követő tanulmányi félévet jelent), amennyiben felvételt nyernek felsőoktatási intézménybe, és a tanulmányaikat a 2019/2020. tanévben ténylegesen megkezdik.

2018. évben az „A” és „B” típusú Bursa Hungarica ösztöndíjban részesülők számára összesen 3.700.000.-Ft-ot utalt az Önkormányzat.

➤ **Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása**

A Gyvt. alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Amennyiben a fenti három körülmény közül két körülmény fennáll, akkor halmozottan hátrányos helyzetű a gyermek.

2018-ban 372 család (732 gyermek) esetén a hátrányos helyzet, 356 család (506 gyermek) esetén pedig a halmozottan hátrányos helyzet megállapítására került sor. Elutasítás 187 esetben történt, a jogosultsági feltételek hiánya miatt.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak többek között:

- óvodai fejlesztő programban, képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítésben,
- az Arany János Tehetséggondozó Programban,
- az Arany János Kollégiumi Programban,

- az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programban,
- az Útravaló-MACIKA Ösztöndíjprogramban való részvételre,
- szünidei étkezésre.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az alapfokú művészetoktatásban a térítési díj fizetése alól mentesül.

Az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége teljesítése után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, előnyben kell részesítenie a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat. A középfokú iskola a felvételi vizsgák befejezése után rangsorolja a jelentkezőket, a rangsorolás során az azonos eredményt elérő tanulók közül előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót.

A halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók létszámával összefüggő adatszolgáltatási kötelezettség:

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 29. § (2) bekezdése alapján a jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát, és a statisztikai adatokat – a körzethatárok megállapítása, felülvizsgálata, valamint a fejlesztési terv elkészítése és felülvizsgálata érdekében – minden év november 30-ig az illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal számára továbbítja.

A jegyző az adott év január 15-én és október 1-jén rendelkezésre álló adatok feldolgozása után minden év január 31-ig és október 31-ig a KIR programba rögzíti a településen élő összes hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló létszámát, külön nyilvántartva az óvodával jogviszonyban álló gyermekek, az alapfokú és középfokú iskolával tanulói jogviszonyban álló tanulók létszámát, a Korm. rendelet 22. § (2) bekezdés e) pontja szerint.

Az adatszolgáltatás alapján 2018. januárjában:

- *Hátrányos helyzetű gyermekek száma:*
 - Óvoda: 99
 - Általános iskola: 308
 - Középfokú intézmény: 202
- *Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma:*
 - Óvoda: 129
 - Általános iskola: 371
 - Középfokú intézmény: 196

Az adatszolgáltatás alapján 2018. októberében:

- *Hátrányos helyzetű gyermekek száma:*
 - Óvoda: 142
 - Általános iskola: 363
 - Középfokú intézmény: 107
- *Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma:*
 - Óvoda: 138
 - Általános iskola: 323
 - Középfokú intézmény: 138

2.2. A gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó adatok

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekétkeztetést az általa fenntartott és működtetett gyermekjóléti alapellátást (bölcsődei ellátás, gyermekek átmeneti gondozása) és szociális alapszolgáltatást (kiskorú fogyatékosok nappali ellátása) nyújtó, valamint köznevelési intézményekben (óvodák), illetve a közigazgatási területén működő állami fenntartású köznevelési intézményekben biztosítja.

Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye (a továbbiakban: DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye) 12 tagintézményében önálló főzőkonyhák működtetésével történik a gyermekétkeztetés biztosítása.

A gyermekek egészséges fejlődése, egészségének védelme érdekében a bölcsődei ételmezés során az alábbi vonatkozó jogszabályt és táplálási irányelveket veszik figyelembe:

- A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: közétkeztetési rendelet)
- Az egészséges csecsemő táplálását meghatározó szakmai irányelvek,
- A korosztály sajátosságaiból adódó egyéni és speciális táplálkozási irányelvek.

Az ételek elkészítése során elérni kívánt célok:

- a higiénés követelmények betartása,
- a korszerű konyhatechnikai eljárások alkalmazása,
- az élvezhető minőség garantálása.

A bölcsődei ellátás során a gyermekek napi energia szükségletének 75%-át szükséges biztosítani két főétkezés (reggeli, ebéd) és két kis étkezés (tízórai, uzsonna) formájában. A tagintézmények konyháin a HACCP betartása mellett, a dietetikus útmutatása alapján, az ételmezésvezető által készített egységes étlap alapján készülnek az ételféleségek. A diétás étkeztetésben a diétás étlap tervezése a dietetikus feladata, megbízásos jogviszony alapján.

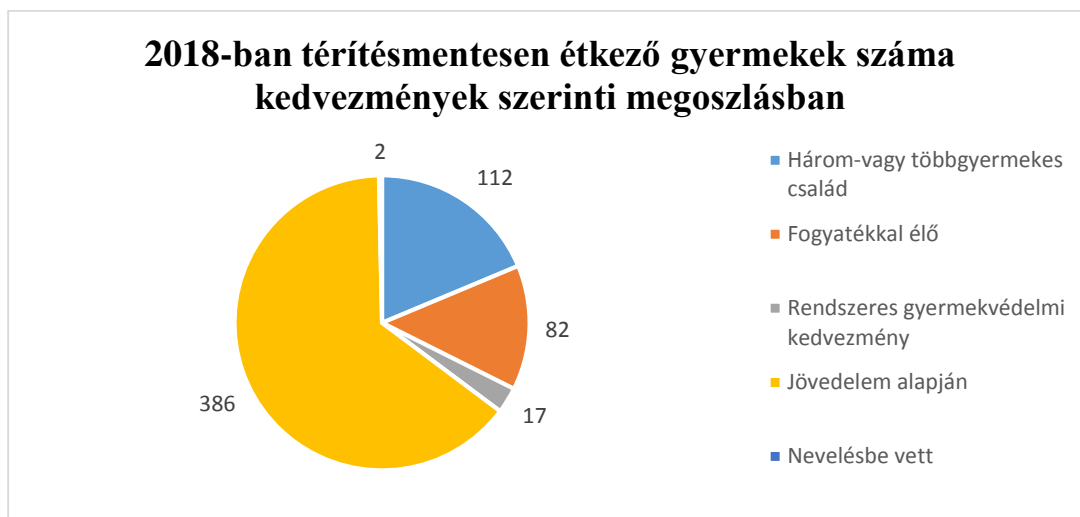
A közétkeztetési rendelet szabályainak elfogadtatása érdekében a szülők körében több alkalommal is tartottak ételbemutatót, ételköstölőt és tájékoztató előadásokat. Ezekkel az egészséges életmód népszerűsítését is megvalósították a családok körében. A diétás étkeztetés feltételei elsősorban a Honvéd Utcai Tagintézményben biztosítottak. Egyre gyakrabban fordul elő, hogy a más tagintézménybe felvett gyermekről derül ki, hogy diétás étkezésre szorul. Ebben az esetben sem szenvedhet hátrányt a gyermek, illetve a szülőt sem akadályozhatják abban, hogy igénybe vegye a bölcsődei ellátást. Ennek érdekében a tagintézményekben kiszállítással oldották meg a diétás étkeztetést. Természetesen az érintett tagintézményekben szigorúan betartva az előírásokat, külön kezelik a diétás ételféleségeket. A diétás étkezést igénylő gyermekek többsége tej, tojás, glutén, gabonafélékre érzékeny. Minden esetben gasztroenterológus szakorvos véleménye határozza meg a diéta irányát és időtartamát. A gyermek étlapját ennek alapján állítja össze a dietetikus.

Normatív kedvezmények:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló 2015. évi LXIII. törvény rendelkezései jelentős mértékben megnövelték a normatív kedvezményre jogosultak körét. Megállapítható hogy az ellátottak megközelítően háromnegyede valamilyen jogcímen ingyenesen étkezik a bölcsődékben. Legtöbbször a család jövedelmi viszonyai alapján részesülnek az ingyenes gyermekétkeztetés kedvezményében, mivel vagy rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek, vagy a család egy főre jutó havi jövedelmének összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett

összegének 130%-át. Szintén jelentős a három vagy annál több gyermekkel rendelkező családok száma is az ingyenesen étkezők között. Számuk az elmúlt években nőtt. A családok számára jelentős segítség az étkezési támogatás. A családok tájékoztatást kapnak az igénybe vehető kedvezményekről. Különös figyelmet fordít az intézmény a nehéz szociális körülmények között élő családok tájékoztatására.

A kedvezmények igénybevételének alakulását az alábbi diagram mutatja:

A Debreceni Intézményműködtető Központ gyermekétkeztetési feladatai

A DIM a gyermekétkeztetési feladatait az állami fenntartásba vett debreceni székhelyű köznevelési intézményekben, az önkormányzati fenntartású köznevelési intézményekben (óvodákban), valamint DMJV Városi Szociális Szolgálat (továbbiakban: VSzSz) fogyatékos személyek nappali intézményeiben látta el 2018. évben. A feladatellátási helyek száma összesen 92 (iskolák, kollégiumok: 42, óvodák: 48, VSzSz: 2). Az étkeztetéssel kapcsolatos ételmezésszervezői feladatokat 22 fő végezte. A gyermekétkeztetés vásárolt közszolgáltatás külső szolgáltató bevonásával, kivéve a Boldogfalva Óvodát, ahol saját főzőkonyha üzemel.

Az ellátást igénybe vevők az ellátásért térítési díjat kötelesek fizetni. A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az ételmezés nyersanyag költségének egy ellátottra jutó napi összege. A térítési díjakat Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése rendeletben határozta meg. A személyi térítési díjakat az önkormányzat rendelete alapján – figyelembe véve a Gyvt.-ben biztosított normatív kedvezményeket – az intézmény vezetője állapította meg. A köznevelési intézményekben 2018. évben 4.365 db normatív kedvezményre jogosító határozatot adtak ki. Óvodák esetében az ellátást igénybe vevők közül 3.789 fő a 328/2011 (XII. 29.) Korm. rendelet 6. sz. melléklete szerinti ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetésre vonatkozó nyilatkozat útján vette igénybe a kedvezményeket.

Az Önkormányzat az általános iskolákban, kollégiumokban 9958 főnek, óvodai intézményekben 4777 főnek biztosította az étkezést.

A gyermekétkeztetés 2018. évi tényleges létszámai az óvodákban:

INTÉZMÉNY TÍPUS	ÉTKEZÉSI TÍPUS				
	reggeli	tízórai	ebéd	uzsonna	vacsora
ÓVODA – DIÉTÁS	0	204	204	203	0
ÓVODA – NORMÁL	0	4460	4461	4460	0
BOLDOGFALVA-NORMÁL	0	112	112	112	0
ÖSSZESEN:	0	4776	4777	4775	0

Ebből normatív kedvezményben részesülők száma:

	100% RGYK	100 % 3 vagy több gyermekes	100% Tartósan beteg vagy fogyatékos	100% Nevelésbe vett gyermek	100% Családjában beteg vagy fogyatékkal élő	100% Jövedelem alapján óvoda	100 % Kedvezményes/ Szülői kérés alapján diétás	Összesen:
Óvoda	256	867	252	37	59	2305	13	3789

A DIM adatai szerint a gyermekétkeztetést igénybevevők száma az alábbiak szerint alakult 2018. évben:

INTÉZMÉNY TÍPUS	ÉTKEZÉSI TÍPUS				
	reggeli	tízórai	ebéd	uzsonna	vacsora
Fogyatékos gyermekeket ellátó ÁLTALÁNOS ISKOLA	97	291	300	262	93
Fogyatékos gyermekeket ellátó KÖZÉPISKOLA	15	40	45	37	15
Fogyatékos gyermekeket ellátó ÓVODA	8	19	19	16	7
ÓVODA – DIÉTÁS	0	0	0	0	0
ÁLTALÁNOS ISKOLA	0	5 675	7 595	5 434	0
ÁLTALÁNOS ISKOLAI KOLLÉGIUM	25	24	25	24	25
ÁLTALÁNOS ISKOLA, ÁLTALÁNOS ISKOLAI KOLLÉGIUM - DIÉTÁS	1	90	164	88	1
KÖZÉPISKOLA	0	0	1038	0	0
KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM	449	0	739	0	564
KÖZÉPISKOLA – DIÉTÁS	0	0	25	0	0
KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM - DIÉTÁS	2	0	8	0	3
MINDÖSSZESEN	597	6 139	9958	5861	708

Normatív kedvezményben részesülők száma:

	100 % RGYK	100% RGYK óvoda	50% 3 v. több gyermekes	50% RGYK	50% Tartós beteg/ fogyatékos	100% Nevelésbe vett gyermek	100% 3 v. több gyermekes óvoda	100% jövedelem alapján óvoda	100% tartós beteg/ fogyatékos óvoda	Összesen:
Általános iskola	1 843	0	1 429	0	423	123	0	0	0	3 818
Általános iskolai kollégium	80	0	5	0	11	25	0	0	0	121
Gimnázium	0	0	218	48	40	9	0	0	0	315
Középiskolai kollégium	1	0	170	124	27	7	0	0	0	329
Óvoda	0	3	0	0	0	1	1	0	5	10
Óvoda - kollégium	0	2	0	0	0	0	4	0	2	8
Szakiskola	0	0	6	1	25	4	0	0	0	36
Szakiskola - kollégium	0	0	3	0	11	2	0	0	0	16
Szakközépiskola	0	0	24	12	11	25	0	0	0	72
ÖSSZESEN:	1 924	5	1 855	185	548	196	5	0	7	4 725

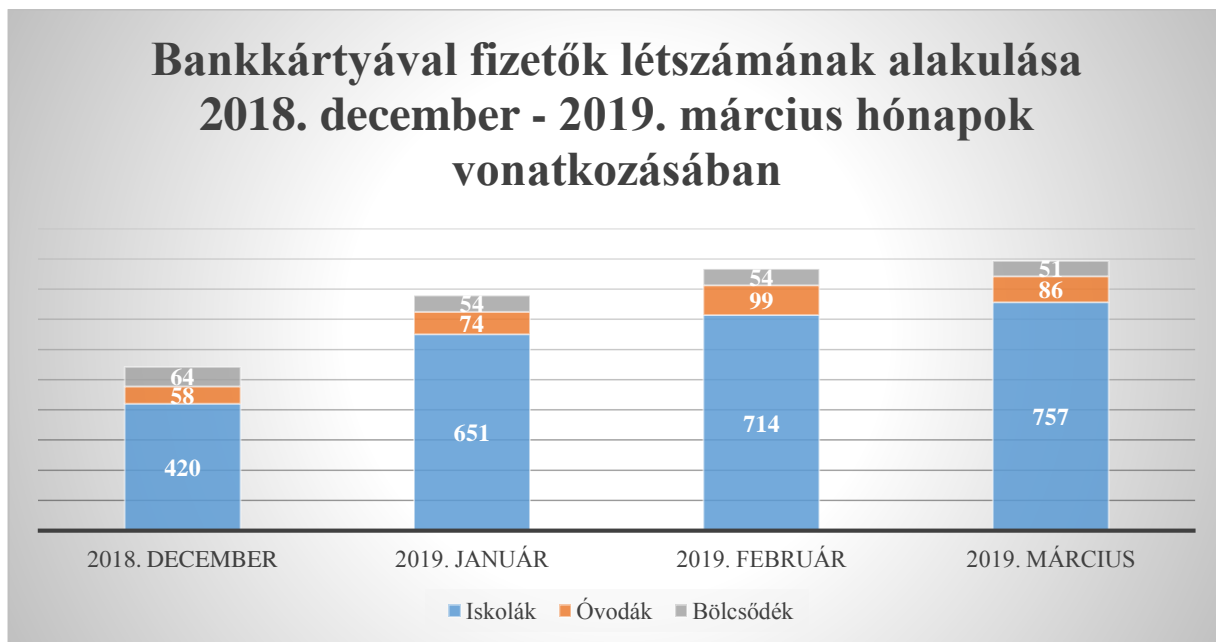
A nyári szünet idején a fenntartó által kijelölt intézményben az étkeztetés a nyári napközbeni felügyeletet igénybe vevő tanulók részére biztosított volt. 2018. évben július hónapban 154 fő, augusztus hónapban 129 fő vette igénybe az étkeztetést. Az óvodák esetén a nyári szünet időszakában 6 óvoda volt kijelölve a nyári ügyelet biztosítására, ahol 313 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Az erdei iskola 2018. évben a május hónapot érintette, 5 intézményben 144 fő étkezővel. Az erdei óvoda május és június hónapban 2 intézményben volt jelen 35 fő étkeztetést igénylő ellátottal.

Az étkezői létszám csökkenése, valamint a csoportos és bankkártyával történő befizetési módot választók számának növekedése miatt a készpénzforgalom folyamatos csökkenése figyelhető meg. A csoportos beszédési megbízás fizetési módot választók száma évről évre növekvő tendenciát mutat, számuk 2014. évről 2019. évre több mint háromszorosára nőtt.

2018. december 1-től a DIM bevezette a bankkártyás fizetési módot is, ami nagy népszerűségnek örvend. A bankkártyás fizetési módot választók száma a négy hónap alatt 542 főről 894 főre emelkedett.

**A saját főzőkonyhával rendelkező Boldogfalva Óvoda étkeztetési adatai
(2018. május):**

	Székhely	Pallagi telephely
Étkező gyermekek száma az intézményben:	147	24
Térítésmentesen étkezők száma összesen:	98	13
Térítésmentesen étkezők közül		
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	3	0
- tartósan beteg vagy fogyatékos	10	1
- családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek	2	0
- családjában három vagy több gyermeket nevelnek	28	4
- nevelésbe vételét rendelte el a gyámhatóság	0	0
- családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett, azaz nettó összegének 130%-át.	55	8

A VSzSz fogyatékos gyermekek nappali intézményeiben az elmúlt évben is a DIM biztosította a gyermekek étkeztetését a Hungast Vital Kft. közreműködésével.

DMJV Városi Szociális Szolgálat az alábbi két telephelyen végezte a kiskorú fogyatékosok nappali ellátását:

- Újkerti Gondozó Szolgálat Fogyatékos Személyek Böszörményi Úti Nappali Intézménye (4032 Debrecen, Böszörményi út 148.)
- Újkerti Gondozó Szolgálat Fogyatékos Személyek Ibolya Utcai Nappali Intézménye (4027 Debrecen, Ibolya u. 24.)

A szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok alapján az engedélyezett férőhelyek száma telephelyenként 20-20 fő volt.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 28/2015. (II. 26.) határozatával 2015. április 1. napjától az Ibolya utcára vonatkozóan a férőhely-kijelölés határozatlan időre történő mellőzését, valamint a mellőzés időtartama alatt az ellátottakkal kötött megállapodások meghosszabbításának tilalmát rendelte el.

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése 126/2018. (IV. 28.) határozatával 2018. július 31. napjával a közfeladat gazdaságosabb ellátása érdekében megszüntette a Debrecen Megyei Jogú Város Városi Szociális Szolgálat Újkerti Gondozó Szolgálat Fogytékos Személyek Ibolya Utcai Nappali Intézményét. A VszSz a kiskorú fogytékos személyek ellátásáról a továbbiakban a Böszörményi úti telephelyén gondoskodik.

A nappali intézményben ellátott fogytékos gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre a gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait alkalmazzák.

A *Böszörményi úti* fogytékos személyek nappali ellátásában 2018. január 01 - 2018. december 31. időszakra vonatkozóan 2112 ellátási nap teljesült, az ellátottak száma 8,41 fő volt.

Egész évben 20 fő vette igénybe a gyermekétkeztetést, évközben azonban a kedvezmény mértéke több esetben is változott.

- 7 ellátott részesült 100%-os normatív kedvezményben, összesen 600 adagot vettek igénybe.
- 14 ellátott részesült 50%-os normatív kedvezményben, összesen 1509 adagot vettek igénybe.

Az *Ibolya utcai* fogytékos személyek nappali ellátásában 2018. január 01 - 2018. július 31. időszakra vonatkozóan 150 ellátási nap teljesült, az ellátottak száma 1,03 fő.

Gyermekétkezésben részesülők kimutatása normatív kedvezményről:

A gyermekétkeztetést 2 fő vette igénybe 2018-ban.

- 1 ellátott részesült 100%-os normatív kedvezményben, összesen 51 adagot vettek igénybe.
- 1 ellátott részesült 50%-os normatív kedvezményben, összesen 99 adagot vettek igénybe.

A két telephelyen összesen a 2018. évben 2259 étkezési napot vettek igénybe, amely 9,43 fő gyermekétkeztetését jelenti.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény biztosítja a települések igazgatási önállóságát. A törvény 13. § (1) bekezdés 8. pontjának rendelkezése szerint a helyi önkormányzat feladata többek között a gyermekjóléti szolgáltatásokról és ellátásokról való gondoskodás.

A gyermekek védelmével kapcsolatos alapvető szabályokat az alábbi jogszabályok tartalmazzák:

- Magyarország Alaptörvénye
- a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.),
- a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény.

A Gyvt. 94. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

Az Szt. 120. §-a, valamint a Gyvt. 97. §-a alapján a személyes gondoskodást nyújtó ellátást a helyi önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatja.

DMJV Önkormányzata 2018-ban a Gyvt. 94. §-ában előírt, kötelezően ellátandó feladatai alapján az alábbi ellátási formákat biztosította:

Gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás keretében *család- és gyermekjóléti központ, család- és gyermekjóléti szolgálat*
- gyermekek napközbeni ellátása keretében *bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás,*
- gyermekek átmeneti gondozása keretében *gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.*

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata ellátási kötelezettségének – gyermekjóléti alapellátások biztosítása – a múlt évben is intézményhálózata útján, valamint ellátási szerződés keretében tett eleget.

2018. évben az önkormányzati fenntartású gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények az az alábbi ellátási formákat biztosították:

- **Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermekjóléti Központja:**
 - *család- és gyermekjóléti központ*
 - *család és gyermekjóléti szolgálat*
- **Debrecen Megyei Jogú Város Gyermekvédelmi Intézménye:**
 - *gyermekek átmeneti otthona*
 - *családok átmeneti otthona*
 - *alternatív napközbeni ellátás keretében a debreceni lakóhellyel rendelkező általános iskolás gyermekek nyári felügyelete*
- **Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye**
 - *bölcsődei ellátás*
 - *napközbeni gyermekfelügyelet keretében többes ikrek gondozása*

Ellátási szerződés keretében biztosított ellátások:

- **Héra Egyesület:** *család- és gyermekjóléti szolgálat*
- **Forrás Lelki Segítők Egyesülete:** *család- és gyermekjóléti szolgálat*
- **ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft.:** *családok átmeneti otthona*

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata a jogszabályban kötelező feladatként meghatározott ellátásokról teljes körűen gondoskodik.

Az önkormányzat Egészségügyi és Szociális Bizottsága évente egy alkalommal értékeli a gyermekjóléti intézmények szakmai munkájának eredményességét. A Bizottság a 16/2019. (II. 20.) Eü. és Szoc. Biz. határozattal elfogadta az intézményvezetők 2018. évi szakmai beszámolóit.

Az ellátási szerződésekben foglaltak alapján a szervezetek tevékenységükről a tárgyévet követő év február 15. napjáig beszámolót készítenek, melyeket a Közgyűlés a tárgyévet követő év március 31-ig megtárgyal. A Közgyűlés az 52/2019. (III. 28.) határozatával elfogadta a szervezetek beszámolóit.

4. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő gyermekjóléti alapellátást nyújtó intézmények tevékenysége

a.) Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermekjóléti Központja

(a továbbiakban: Család- és Gyermekjóléti Központ):

Székhelye: 4026 Debrecen, Mester u. 1. (2018. december 31-ig, azt követően a 4027 Debrecen, Thomas Mann utca 2/A.)

Ellátottak számára nyitva álló helyiségei (területi irodák):

4002 Debrecen, Pacikert u.1.
4029 Debrecen, Víztorony u. 11.
4029 Debrecen, Víztorony u. 13.
4033 Debrecen, Süveg u. 3.
4225 Debrecen, Felsőjózsi u. 7.
4032 Debrecen, Böszörményi út 68.

A Család- és Gyermekjóléti Központ közös igazgatású önálló szervezeti egységként *Család- és Gyermekjóléti Központ*, valamint *Család- és Gyermekjóléti Szolgálat* működik az intézmény székhelyén és az ellátottak számára nyitva álló helyiségeiben.

Az intézmény Család- és Gyermekjóléti Központjának ellátási területe a debreceni járás, azaz Debrecen és Hajdúsámson települések, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a tevékenységét Debrecen közigazgatási területén látja el. Az önkormányzat Debrecen meghatározott területein a Héra Egyesülettel (székhely: 4031 Debrecen, Tegez u. 112.), valamint a Forrás Lelki Segítők Egyesületével (székhely: 4028 Debrecen, Ember Pál u. 19.) kötött ellátási szerződés útján biztosítja a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatainak ellátását. (A két szervezet tevékenységét az átfogó értékelés 5. pontjában mutatjuk be.)

A Család- és Gyermekjóléti Központ a székhelyén és valamennyi ellátottak számára nyitva álló helyiségében ellátja mindkét szervezeti egység feladatait. A két szakmai egység munkájának tartalmát, a kompetenciahatárokat, az együttműködés módját az Szt. 64. §-a, valamint a Gyvt. 39-40/A. §-ai határozzák meg.

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatainak ellátásáról esettanácsok, tanácsadók: gyógypedagógiai és fejlesztőpedagógiai, pszichológiai, jogi, valamint a jelzőrendszeri tanácsadók gondoskodnak, a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál pedig a családsegítők végzik a feladatokat.

A Gyvt. 39. §-a alapján *a gyermekjóléti szolgáltatás* olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata *a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében*

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a *gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében*

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer tagjaival való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokról, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében óvodai és iskolai szociális tevékenységet biztosíthat.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult *veszélyeztettség megszüntetése érdekében*

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében, kezdeményezni
 - egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni,
 - szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

Az intézmény a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben (a továbbiakban: NM rendelet), valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendeletben (a továbbiakban: SzCsM rendelet) meghatározottak szerint, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott szakmai protokollok segítségével végzi a feladatokat.

Az intézmény szervezeti egységeinek ügyfélforgalmi adatai 2018. évben:

	<i>Ügyfélforgalom halmozott száma</i>	<i>A szolgáltatásokat igénybevevők száma</i>
Család- és Gyermekjóléti Központ	24.004 fő	2.294 fő
Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	58.851 fő	4.249 fő

A Család- és Gyermekjóléti Központ ellátandó célcsoportja és ellátási területének jellemzői

Ellátandó célcsoportok:

- 0-18 éves korosztály teljes vertikumával, holisztikus szemléletben,
- válsághelyzetben levő várandós anyák,
- betegségben szenvedők, egészségi állapotukban ellátásra szorulóknak, mentálisan sérültek, pszichiátriai betegek, valamint fogyatékos személyek,
- szenvedélybetegek,
- adósság terhekkel, lakásproblémával küzdők,
- alacsony jövedelmű egyedül élők,
- gyermeküket egyedül nevelők,
- hajléktalan személyek,
- idős személyek,
- megváltozott munkaképességűek,
- tartósan munka nélkül lévők,
- többgyermekes családok,
- nehéz élethelyzetben élők.

A Család- és Gyermekjóléti Központ ellátási területén 2017. évi adatok szerint Debrecen lakosság száma 202 214 fő, ami Magyarország népességének 2,07%, Hajdú- Bihar megyének 38%-a. A város népsűrűsége 441 fő/km². A lakások száma 95.772, a népességet figyelembe véve ez 2,1 fő/lakás elosztást jelent. Hajdúsámson lakosság száma 14.196 fő volt. Debrecen területe 46.166 hektár.

A szülők párkapcsolatának sérülékenysége, az egyszülős családok magas száma jelentősen befolyásolja a gyermekek egészséges fejlődését. A családokban jelentkező működési zavarok, összetett problémarendszer következtében magas a családsegítésben és gyermekjóléti szolgáltatásban részesülők aránya. A külterületeken élő segítségre szoruló egyedülálló emberek, illetve több gyermeket nevelő családok esetében a szociális segítő munka során az életvezetési és gyermeknevelési tanácsadáson kívül a szakembereknek rendszeresen lehetőségük volt tartós élelmiszerekkel, ruhaadományokkal, bútor és egyéb háztartási eszközök közvetítésével könnyebbé tenni a mindennapi életüket.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Debreceni Karitatív Testület segítségével nem csak kézzel fogható felajánlásokat, édességeket, játékokat, tanszereket adományozott, hanem kulturális programokon való részvételi lehetőséget is biztosított a családok számára. A fent említett felajánlások nagyon sokat jelentenek az intézménnyel kapcsolatban álló gyermekek és szüleik számára, hiszen számos rendezvényen vehettek részt, töltődhetnek fel és hasznosan, élmény gazdagon tölthették szabadidejüket, feledtetve a hétköznapiakban jelenlévő nehézségeiket.

Példaértékű az egyházi és civil szervezetek, valamint az intézmény együttműködése a Sűveg utcai telephely ellátási területéhez tartozó Debrecen – Haláp - Nagycsere külterületen élő egyedülálló személyek és családok segítése tekintetében. A Debrecen – Nagycsere – Halápi Református Misszió Egyházközség által szervezett „Tanyasi Karácsony” elnevezésű program keretében a nehéz sorsú gyermekek, családok és egyedülállók ünnepét teszik szebbé a rendezvény lebonyolításában résztvevő szervezetek. A szervezők meleg étellel, tartós élelmiszerekkel, ruhaadománnyal segítik az ott élőket. Az egyházközség által működtetett tanyagondnoki szolgálat a hétköznapiakon is odafigyel az egyedül élő, idős emberekre, különös tekintettel a téli időszakban. Rendszeresen élnek jelzéssel az intézmény felé a polgárőrök is, amennyiben problémát tapasztalnak. A „Halápon a gyermekekért Közhasznú Egyesülettel is együttműködött az intézmény a területen élő családok, gyermekek problémáinak enyhítése érdekében. A Debreceni Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Körzeti Megbízotti Alosztályával történő együttműködésnek köszönhetően a téli krízishelyzeteket a megfelelő időben és módon tudta kezelni. A prevenció és a szolgáltatások

hatékony működtetése céljából népegészségügyi koordinátorok kezdték meg munkájukat a Cívis Praxisközösség keretein belül, együttműködve az intézménnyel.

2018. augusztus hónaptól, a Család- és Gyermekjóléti Központ Pacikert u. 1. szám alatti ellátottak számára nyitva álló helyiségében elérhető a Szociális Étkezési Központ Népkonyha szociális alapszolgáltatása.

A Család- és Gyermekjóléti Központ Debrecen egész területén kívül Debrecen Járás vonatkozásában Hajdúsámson területén is ellátja a gyermekjóléti központ számára előírt feladatokat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ szervezeti egység tevékenysége

A Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, valamint szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

➤ Speciális szolgáltatások:

- kapcsolattartási ügyelet,
- mediáció,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat,
- utcai szociális munka,
- kórházi szociális munka,
- pszichológiai tanácsadás,
- családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia,
- jogi tájékoztatásnyújtás,
- fejlesztő pedagógiai szolgáltatás,
- járási jelzőrendszeri koordinációs feladatok ellátása,
- szociális diagnózis készítése,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység végzése,
- fogyatékosságügyi tanácsadás lehetőségét közvetíti.

A gyermekjóléti központ a járás területén működő gyermekjóléti szolgálatok részére az intézményekkel kötött együttműködési megállapodásban foglaltak szerint biztosítja a speciális szolgáltatások elérhetőségét.

▪ *Kapcsolattartási ügyelet*

A kapcsolattartási ügyeletet a múlt évben is az intézmény valamennyi munkatársának részvételével biztosították. A kapcsolattartási ügyelet célja, hogy a gyermek számára minél konfliktusmentesebbé tegye a kapcsolattartást az arra jogosult személlyel, valamint a kapcsolattartási koordinátor és a munkatársak képessé tegyék a családot a közös együttműködésre azért, hogy kikerüljenek az intézményes keretek közül.

Erre a szolgáltatásra jellegénél fogva munkaidőn kívül, hétvégén mutatkozik nagyobb igény. A kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás kihasználtsága jelentős, illetve túlterheltség jellemzi.

2018. évben a kapcsolattartási ügyelet 205 fővel, 57 családdal, illetve 84 gyermekkel (2017-ben 201 fővel, 55 családdal, illetve 86 gyermekkel) állt kapcsolatban. A kapcsolattartásra kötelezettek száma: 58 fő, a kapcsolattartásra jogosultak száma 63 fő.

Szombati napokon átlagban 12-16 család vette igénybe a szolgáltatást, ami azt is jelenti, hogy egy adott hétvégén 12-16 munkatárs dolgozott a kapcsolattartási ügyeleten. A számadatokból kitűnik, hogy növekvő tendenciát mutat azoknak a családoknak a száma, akik a kapcsolattartási ügyüket csak segítséggel tudják megoldani, a gyermeknek az egyetlen lehetősége az intézmény kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatása, hogy találkozzon a különélő szülővel, nagyszülővel és egyéb személyekkel. A helyszíneken az intézmény munkatársai biztosították a felügyelt és támogatott kapcsolattartást. Biztosították a gyermekek biztonságos átadását-átvételét a szülők között, mivel egyéb helyszíneken a szolgáltatás nem tud semleges és biztonságos találkozási körülményeket nyújtani.

A gyermekjóléti központ munkatársain kívül a szolgálat munkatársai is rendszeresen részt vesznek a kapcsolattartási ügyelet működtetésében. A kapcsolattartások zökkenőmentes lebonyolítása érdekében az ügyelet biztosításában résztvevő munkatársak tájékoztatással, segítő beszélgetéssel, tanácsadással segítik a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult személy együttlétét.

Az intézmény az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhatóság kezdeményezésére mediációs szolgáltatást is biztosít, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása. Minden olyan dolgot egyeztetnek, amely a gyermek mindenekfelett álló érdekét figyelembe véve a zavartalan, konfliktusoktól mentes kapcsolattartás szempontjából fontos. Indokolt esetben újabb egyeztető megbeszélésen szükséges tisztázni az időközben felmerülő vitás kérdéseket. A kapcsolattartás megvalósulásáról, az ott történekről, a szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy és a gyermek kapcsolatának alakulásáról felkérésre tájékoztatják a gyámhatóságot.

Az elmúlt évben *74 esetben* készült összefoglaló, javaslattevői tájékoztatás.

A munkafolyamat talán legnehezebb része segíteni a gondozó szülőnek a kapcsolattartási alkalmakra való felkészítésben. Sajnos az olyan esetekben, ahol a szülők kapcsolata ellenséges, ellenneveléssel terhelt évek teltek el, ez nem egyszerű feladat. 174 alkalommal kereste fel az intézmény kapcsolattartási ügyeleti koordinátorát a Mester u. 1. szám alatt a gondozó vagy kapcsolattartó szülő a kapcsolattartásban való elakadás miatt. A kapcsolattartó szülők is igénylik a beszélgetéseket a kapcsolatépítés tapasztalatairól.

▪ *Mediáció*

A gyermekjóléti központ munkatársai többirányú szervezési, szolgáltatási és gondozási tevékenységet végeznek. Ennek keretében elősegítik, hogy a szülők - ha nem tudnak megegyezni - értesüljenek a konfliktuskezelő szolgáltatás, a gyermekvédelmi közvetítői eljárás igénybevételének lehetőségéről. Amennyiben a szociális segítőmunka során feltárt probléma adekvát kezelésére más szakember segítsége szükséges, a gyermekjóléti központ által nyújtott mediáció igénybevételét kezdeményezheti. A szükséglet felmerülése után a családsegítő megkeresi az illetékes gyermekjóléti központot, és a közösen kialakított protokollban rögzítettek alapján szervezik meg a speciális szolgáltatás nyújtását.

A gyermekjóléti szolgálatoktól 20 esetben érkezett felkérés a mediációs szolgáltatás biztosítására.

2018-ban 35 család volt érintett a mediációs szolgáltatással, a speciális tevékenység keretein belül ellátott személyek száma 70 fő volt (2017-ben 26 család, speciális tevékenység keretein belül ellátott személyek száma 52 fő).

Egy esetben a felek önként vették igénybe a szolgáltatást, egy esetben a gyámhivatal irányította a feleket az intézménybe, valamint egy esetben a gyámhivatal gyermekvédelmi közvetítő eljárást rendelt el. A kapcsolattartási ügyelet munkájához szorosan illeszkedik a kapcsolattartási ügyeleti mediáció, 5 család vette igénybe a szolgáltatást. A leggyakrabban előforduló mediációs problémák: a kommunikáció hiánya a felek között, a szülői felügyeleti jog gyakorlásának kérdése, illetve kapcsolattartás.

- *Gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat*

A készenléti szolgálat az intézmény nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetek megoldásában nyújtott segítséget, tanácsadást, tájékoztatást. A készenléti ügyelet idején az intézmény munkatársa köteles az erre a célra fenntartott mobiltelefont (06/52/447-724) olyan módon üzemeltetni, hogy a hívást észlelje és annak adminisztrációját el tudja készíteni. Minden telefonhívásról, eseményről feljegyzés készült a készenléti naplóban. Amennyiben szükséges volt, értesítették az illetékes család- és gyermekjóléti szolgálatot, hatóságot. A készenléti telefon munkaszüneti napokon is éjjel-nappal, 24 órán keresztül hívható volt. 2018. évben 110 hívás volt, 6744 óra készenléti ügyelet mellett (2017. évben 117 hívás volt, 6752 óra készenléti ügyelet mellett).

- *Utcai szociális munka*

Célja az iskolai órákról távolmaradó és az iskolából kimaradó tanköteles korú gyerekek elérése az utcai szociális munka eszközeivel, és a gyerekek integrálása a veszélyeztetettség kezelését végző intézmények és szolgáltatások felé. A csellengő, kolduló gyermekek, fiatalok, felnőttek esetében nyújtott utcai szociális segítő tevékenység sikeresnek bizonyult 2018. évben. A szükséges szolgáltatásokat közvetítették számukra, így megakadályozva az ismételt előfordulást. A szabadtéri nagyobb programokba, rendezvényekbe lehetőség szerint a gyermekek családjait is bevonták. 2018-ben számos, az ellátottak érdekeit szolgáló prevenciós programot szervezett az intézmény.

- *Kórházi szociális munka*

A kórházi szociális munka célja, hogy a kórházi védőnővel és a szociális szakemberrel együttműködve – a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikán és a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Szülészeti és Nőgyógyászati Osztályán – a válsághelyzetben lévő várandós nők, anyának és gyermekének segítséget nyújtsanak a gyermeket veszélyeztető tényezők megszüntetésében. Az intézmények gyermekelhanyagolás és gyermekbántalmazás észlelése esetén jelzéssel élnek a területileg illetékes család- és gyermekjóléti központ, illetve a hatóság felé a további veszélyeztető tényezők előfordulása, megakadályozása érdekében. A család- és gyermekjóléti központ a szükséges intézkedések megtétele céljából, a probléma feltárása érdekében további jelzéssel él a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

A munkatársak az egészségügyi intézményekben dolgozó szociális szakemberekkel továbbra is szorosan együttműködve végezték munkájukat.

Az elmúlt évben az intézményhez az egészségügyi intézményekből 67 jelzés érkezett, a jelzések száma csökkenő tendenciát mutat a 2017. évhez viszonyítva. 2018. évben a válsághelyzetben lévő felnőttekkel összefüggésben álló kórházi szociális munka számottevő volt, gyakran érkezett megkeresés az egészségügyi intézmény idős, egyedülálló betegek hozzátartozóinak felkutatásával, környezettanulmány készítésével, valamint gondnokság alá helyezési ügyekkel kapcsolatban.

- *Családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia*

A pár- és családterápia célja, hogy a párkapcsolatban/házasságban/családban élő tagok egymással harmonikus, kiegyensúlyozott életet éljenek, és a felmerült kapcsolati és kommunikációs problémákat, illetve egyéb pszichés problémákat rendszerszemléletben dolgozó, hozzáértő szakemberek támogatásával és az együtt élő tagok aktív részvételével kezeljék.

A gyermekjóléti központban végzett család- és párterápia tevékenység száma 70 volt, ez 32 ellátottat érintett. A családkonzultáció 251 alkalommal valósult meg, melyet 85 ügyfél (2017-ben 220 alkalommal valósult meg, melyet 62 fő) vett igénybe. A családkonzultáció igénybevételére általában 2,5 hónap várakozási idő volt jellemző.

- *Pszichológiai tanácsadás igénylése*

A gyermekjóléti központ által biztosított pszichológiai tanácsadást 277 fő igényelte, ami 2267 (2017-ben 2496) alkalmat jelentett. A pszichológiai segítségnyújtás tényleges igénybevételére átlagosan a Debrecen, Böszörményi úti területi irodán 3-4 hét, a Debrecen, Mester utcai irodán azonnal, a Debrecen, Víztorony utcai irodán 6 hét, Hajdúsámsonban 2-4 hét időtartamot kellett várnia a klinseknek.

A tanácsadást végző pszichológusok munkájuk során az alábbi módszerekkel dolgoznak: egyéni terápia, családi konzultáció, szülőkonzultáció, egyéni tanácsadás, krízisintervenció, szupportív terápia.

A pszichológusok havi rendszerességgel esetmegbeszélő megbeszéléseket tartottak a családsegítőknek és esetmenedzsereknek, valamint a társintézményekben dolgozó pszichológusok részére is esetmegbeszélési lehetőséget biztosítottak. Egyéni esetkonzultációkkal segítették a szakemberek munkáját. A tanácsadó tevékenységet a folyamatos ismeretbővítés és módszerfejlesztés jellemzi.

- *Jogi tanácsadás igénylése*

A gyermekjóléti központ által biztosított jogi tanácsadást 2018-ban 226 fő vette igénybe (2017-ben 247 fő), amely 269 alkalmat jelentett. A szolgáltatást 2018. évben az igénybevevő ügyfelek családjogi jellegű problémáik megoldásához, peres ügyeik intézéséhez – ezen belül -, elsősorban a per megindításához szükséges felvilágosítás érdekében keresték fel. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatályba lépése nagy kihívást jelentett, s jelent a mai napig a laikus, a jogi ügyekben nem jártas emberek részére a Bírósági Portálról letölthető keresetlevél formanyomtatvány kötelező használata, annak nagy terjedelmű és bonyolult kialakítása miatt. A törvény döntő változást hozott a házasság felbontásával kapcsolatos peres eljárás vonatkozásában is, mely szintén tárgya volt a gyakori házasság felbontása – válás – ügyben kért tanácsadásnak is. A korábban egységes, házasság felbontása és házastársi közös vagyon megszüntetése egy peres eljárás keretén belül már nem lehetséges.

- *Fejlesztő pedagógiai szolgáltatás*

Célja, hogy segítsék a hátrányos helyzetű, tanulási nehézséggel küzdő gyermekeket tanulmányaik felzárkóztatásában. A tanév során folyamatosan biztosították a fejlesztő foglalkozásokon való részvétel lehetőségét, emellett nyári pótvizsgára való felkészítést is szerveztek. A foglalkozások tervezését segítette a tanulókról elkészült szakvélemény, megfigyelések, tapasztalatok a teljesítményükkel kapcsolatban és az adott iskola jelzései. Fokozatosan nő azon gyermekek száma, akik az iskolában valamilyen tanulási nehézséggel küzdenek. Mindezek hátterében állhat az idegrendszer éretlensége, képességbeli probléma, a gyors tanulási tempó, a családi környezet, a tanuláshoz való motivátlanság és az iskolai kudarcok sorozata.

A gyermekjóléti központ által biztosított fejlesztő pedagógiai szolgáltatást 60 fő 453 alkalommal igényelte.

▪ *A jelzőrendszer járási szintű koordinálása körében végzett feladatok*

Az intézmény a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer segítségével feltárja az ellátási területen jelentkező gyermekek veszélyeztetettségét kiváltó lehetséges okokat, és prevenciósszerű jellegű tevékenységek szervezésével, biztosításával igyekszik csökkenteni azokat.

A gyermekjóléti központ főbb feladatai:

- az ellátási területen működő jelzőrendszerek munkájának koordinálása,
- szakmai támogatás nyújtása a szakmaközi megbeszélések, valamint az éves szakmai tanácskozás február 28. napjáig történő megszervezéséhez és azt követően az éves jelzőrendszeri intézkedési terv elkészítéséhez,
- a jelzőrendszer működésével kapcsolatban megbeszélések kezdeményezése,
- a jelzési vagy együttműködési kötelezettség elmulasztása esetén a további intézkedések megtétele érdekében jelzést tesz,
- szakmai támogatást igénylő esetben a család- és gyermekjóléti szolgálat megkeresése alapján segítséget nyújt, szükség esetén intézkedik.

Mindezek mellett a szakmai konzultáció lehetőségét biztosítják a jelzőrendszeri tagok részére, vagy kezdeményezik a szakmai konzultáció megvalósulását. 2018. évben összesen 12 alkalommal tartottak szakmaközi megbeszélést.

➤ *Javaslattevél hatósági intézkedésre*

A gyermekjóléti központ esetmenedzsere javaslatot tesz a gyámhatóság részére a gyermek védelembe vételére, megelőző pártfogására, ideiglenes hatályú elhelyezésére, nevelésbe vételére, családba fogadására, harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére, családba fogadó gyám kirendelésére, tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, gondozási helyének megváltoztatására, a gyermek után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.

A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén elég a veszély tényét és jellegét megnevezni, és a többi adat feltárásának mellőzésével, telefonon haladéktalanul, majd azt követően elektronikus formában javaslatot tenni a hatóság intézkedésére. A hiányzó adatokat utóbb a hatóság felhívásától függően kell beszerezni.

Ha a javaslattevélre a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezése alapján kerül sor, a gyermekjóléti központ javaslatában megjelöli a kezdeményező család- és gyermekjóléti szolgálat és a gyermeket gondozó családsegítő személyét. Védelembe vétel esetén a javaslatot mérlegelés nélkül, azonban szükség szerint kiegészítve továbbítja 3 munkanapon belül a gyámhatóság felé. A Család- és Gyermekjóléti Központ kezdeményezi a gyámhivatalnál a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtását, pénzfelhasználási tervet készít, együttműködik az eseti gyámmal, valamint ellenőrzi a pénz határozat szerinti felhasználását.

Gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek védelme

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek esetében a gyermekjóléti központ szolgáltatásait a gyámhatóság, illetve a bíróság határozata alapján kell biztosítani.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek esetében az esetmenedzser:

- együttműködik a megelőző pártfogó felügyelővel,
- tájékoztatja a gyámhatóságot a gyermek veszélyeztettségére vonatkozó körülményekről,
- elkészíti az egyéni gondozási-nevelési tervet, szervezi a megvalósítását,

- közreműködik a családból kiemelt gyermek visszahelyezésében, utógondozásában,
- a megelőző pártfogó felügyelővel szükség szerint közösen végeznek családlátogatást és hallgatják meg a gyermeket.

Az esetmenedzser a védelembe vétel felülvizsgálata során tájékoztatja a gyámhatóságot a védelembe vétel körében végzett tevékenységéről, javaslatot tesz a védelembe vétel fenntartására vagy megszüntetésére, valamint megelőző pártfogás alatt álló gyermek esetén a megelőző pártfogás fenntartására vagy megszüntetésére, illetve más gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó intézkedések megtételére.

Egyéni gondozási-nevelési terv

Az egyéni gondozási-nevelési terv elkészítésébe és megvalósításába az esetmenedzser bevonja:

- a gyermeket és családját,
- a gyermekjóléti szolgálatot,
- megelőző pártfogás alatt álló gyermek esetében a megelőző pártfogót, és
- az eset szempontjából érintett, szükséges szolgáltatásokat nyújtó intézményeket, szolgáltatókat, személyeket és az egyéb közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozókat.

A gyermekjóléti központ elkészíti az egyéni gondozási-nevelési tervet a védelembe vétel elrendelése során. Az egyéni gondozási-nevelési terv megvalósítását az esetmenedzser értékeli, szükség esetén jelzéssel él a gyámhatóság felé.

Családból kiemelt gyermek visszahelyezésének, családba fogadásának elősegítése

Amennyiben a családból kiemelt gyermek visszahelyezése nem lehetséges, a kiskorú családba fogadását kell elősegíteni. A gyermek visszahelyezése érdekében az esetmenedzser együttműködik a gyermekvédelmi gyámmal, ennek körében támogatja a szülőket, a családba fogadó személyt.

Az esetmenedzser javaslatot tesz a gyámhatóság felé a kapcsolattartás formájának és módjának megváltoztatására, ha a szülők vagy a kapcsolattartásra jogosult más személy körülményeiben, életvitelében bekövetkezett változás azt indokoltá teszi.

Az esetmenedzser a visszahelyezett gyermek utógondozását a gyámhatóság határozata alapján látja el. Ennek keretében segíti a gyermek családjába történő visszailleszkedését, lakókörnyezetébe történő beilleszkedését, tanulmányai folytatását vagy az iskolai végzettségének, szakképzettségének megfelelő munkahely felkutatását.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységek és az érintettek (kiskorúak és 18. évet betöltött fiatalok) száma

Tevékenység megnevezése	Érintettek száma 2017-ben (fő)	Érintettek száma 2018-ban (fő)
Szociális segítő tevékenység	904	945
Esetkonferencia szervezése, azon való részvétel	457	454
Esetkonzultáció	1202	1003
Esetmegbeszélés	98	67
Egyéni gondozási- nevelési terv készítése	321	237
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	-	156
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - nevelésbe vétel	117	112
Felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel - védelembe vétel	242	227
Elhelyezési értekezleten, illetve tárgyaláson való részvétel	45	35

Egyéb hatósági tárgyaláson való részvétel	16	38
Családlátogatás	642	666
Környezettanulmány készítésében való közreműködés	26	22
Környezettanulmány készítése önállóan	76	93
Egyéb	1080	966

Hatósági intézkedésre tett javaslatok és jogerős hatósági határozattal érintettek (kiskorúak és 18. évet betöltött fiatalok) száma:

	Összes javaslat száma (db)		Összes érintett száma (fő)	
	2017. év	2018. év	2017. év	2018. év
Védelembe vétel	405	255	241	592
Megelőző pártfogás	26	24	17	21
Nevelésbe vétel	76	55	371	408

A hatósági intézkedésre tett javaslatok a család- és gyermekjóléti szolgálat haladéktalan ügyei és a gyermekjóléti központ javaslattételei, beleértve az elutasított javaslatok számát is, ahol a gyámhatóság a hatósági intézkedést nem tartotta indokoltnak. A nevelésbe vételi eljárások kapcsán az arányokat a felülvizsgálati tárgyalások kimenetele módosítja. A számadatok azt mutatják, hogy a hatósági intézkedésekre tett javaslatok száma csökken, melyhez a család- és gyermekjóléti szolgálatok által nyújtott szociális segítőmunka hatékonysága nagyban hozzájárult.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szervezeti egység tevékenysége

Az ellátottak számára nyitva álló helyiségek (területi irodák)

Debrecen, Mester u. 1. sz. /székhely/

Ellátási terület: Füredi út – Hadházi út – Nyíl utca – Árpád tér – Rakovszky utca – Hajnal utca – Wesselényi utca – Erzsébet utca – Nyugati utca – Pesti utca által határolt terület, Mészáros Gergely kert, Szepes

Debrecen, Süveg u. 3. sz.

Ellátási terület: Vámospércsi út – Faraktár utca – Luther utca – Keresszegi út – Ótemető utca – Rakovszky utca – Árpád tér – Kassai út által határolt terület, Gáspár György kert, Méhészkert, Dombostanya, Tornyostanya, Bellegelő kert, Nagycsere, Haláp, Szikigyakor

Debrecen, Víztorony u. 13. sz.

Ellátási terület: Vámospércsi út – Faraktár utca – Keresszegi út – Ótemető utca – Rakovszky utca – Hajnal utca – Vágóhíd utca – Diószegi út által határolt terület, Bayk András kert

Debrecen, Pacikert u. 1. sz.

Ellátási terület: Diószegi út – Vágóhíd utca – Wesselényi utca – Mikepércsi út által határolt terület. Bánk, Biczó István kert, Pac, Fancsika, Boldogfalvi kert, Epreskert, Tégláskert, Basahalom, Majorság

Debrecen, Felsőjózsa u. 7. sz.

Ellátási terület: Alsójózsa, Felsőjózsa, Harstein kert, Domokos Márton kert egy része

Debrecen, Böszörményi út 68. sz.

Ellátási terület: Kassai út – Árpád tér – Nyíl utca – Hadházi út – Füredi út – Böszörményi út – Nagyerdőtölgyessel határolt terület, Úrrétje, Akadémia kert, Kertváros, Tócsóliget, Pallag, Kismacs, Monostor dűlő, Apafa

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: gyermekjóléti szolgálat) a Gyvt. 39-40. §-ai szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait látja el, melyeket az NM rendeletben, illetve az SzCsM rendeletben foglaltak, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott szakmai protokollok szerint végzik.

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás integráltan biztosított, így a szociális segítő tevékenység folytatása során a problémák megoldása érdekében a családot egységben kell kezelni, a segítségnyújtás a család minden tagjára kiterjed.

A gyermekjóléti szolgálat szakmai tevékenységei 2017. és 2018. évben:

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma		Szolgáltatásban részesülők száma	
	2017. év	2018. év	2017. év	2018. év
Információnyújtás	27 575	26 594	2 944	2 475
Segítő beszélgetés	21 386	10 393	2 878	2 019
Tanácsadás	13 912	9 616	2 150	1 240
Ügyintézéshez segítségnyújtás	3 933	4 160	1 041	770
Konfliktuskezelés	103	105	58	42
Kríziskezelés	89	20	58	15
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez-pénzbeli	317	135	208	94
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez-természetbeni	386	186	240	132
Közvetítés más szolgáltatáshoz	283	843	694	358
Közvetítés család- és gyermekjóléti központhoz	44	57	31	42
Esetkonferencia	470	314	339	237
Esetmegbeszélés, esetkonzultáció	409	2 309	259	663
Szakmaközi megbeszélés	10	12	225	-
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	748	267	268	238
Családlátogatás	14 678	10 237	2593	1789

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat tevékenységére jellemző a tervezettség, a rendszerszemléletű munkavégzés. Kiemelkedő jelentőséggel bír, hogy az esetmegbeszélések, esetkonzultációk száma emelkedő tendenciát mutat. Ez abból következik, hogy a szociális segítő folyamat során a jelzőrendszer tagjaival rendszeres a kapcsolattartás, az információk átadását, az aktualitásokról való naprakész tájékoztatást fontosnak tartják. Ezen kívül az esetkonferenciák megszervezésének is fontos szerepe van, mert itt a segítő folyamatba bevont szakembereken túl, a családtagok is aktívan részt vesznek a problémák megoldásában azáltal, hogy mind a szakemberek, mind a családtagok számára a problémamegoldást elősegítendő vállalásokat fogalmaznak meg. A családlátogatások száma a 2017. évhez képest csökkent, ez egyrészt abból adódik, hogy az ügyfelek egy része a munkarendjéből fakadóan az intézményben keresi fel a családsegítő szakembert. Másrészt a családsegítő munkatársak adminisztrációs feladatai is nehezítik a családlátogatások megszervezését.

A rendszerszemléletben, tervezetten végzett szociális segítőmunka során alapvető elv, hogy a támogatás, problémamegoldás legfontosabb hatásainak elérése érdekében a kliensrendszer tagjaival egyeztetve, velük együttműködve érjenek el eredményt, fontos az igénybevevő

részvétele a segítő folyamatban. Nagy hangsúlyt fektetnek a személyes találkozásokra, amely történhet az igénybevevővel, illetve a környezetében élő fontos személyekkel. A szociális segítő tevékenység során szükséges a klienssel kapcsolatban történő információszerzés, koordináció, szervezés, esetkonzultáció, esetmegbeszélés. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott „A család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében biztosított szociális segítőmunka folyamatairól” szóló protokoll alapján a gyermekjóléti szolgálatban dolgozó családsegítő szakemberek a szolgáltatást igénybevevőkkel éves átlagban havonta három személyes találkozás keretében végzik munkájukat, ez a családlátogatások számában is megmutatkozott, mely 2018-ban 10.237 alkalmat jelentett. Amennyiben a szociális segítőmunka során feltárt probléma adekvát kezelésére más szakember segítsége szükséges, a családsegítő a gyermekjóléti központ által nyújtott speciális szolgáltatás igénybevételét kezdeményezheti. A szükséglet felmerülése után a családsegítő megkeresi az illetékes gyermekjóléti központot és a közösen kialakított protokollban rögzítettek alapján szervezik meg a speciális szolgáltatás nyújtását. Amennyiben a segítő munka nem vezet eredményre, a gyermek veszélyeztetettsége nem csökken, a gyermek/szülő/család együttműködése nem érhető el, a családsegítő hatósági intézkedést kezdeményez.

A gyermekjóléti szolgálat a szociális segítő munka keretében az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember, a gyermekjóléti központ bevonásával, illetve a család problémában és annak megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével esetkonferenciát szervez. Az esetkonferencia célja a közös problémadefiniálás, közös cselekvési stratégia megfogalmazása, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése. Esetkonferencia a segítő folyamat bármely szakaszában szervezhető, ha az egyes szakemberek nézőpontjai megoszlanak, jelentősen eltérnek egymástól, ha a segítő folyamat megreked, illetve valamilyen változás következik be. Az intézményben minden hatósági intézkedés kezdeményezése előtt sor kerül esetkonferencia megszervezésére.

A család- és gyermekjóléti szolgálatnál 2018. évben összesen 2553 személlyel végeztek együttműködési megállapodás alapján szociális segítőmunkát a felmerülő problémáik megoldása érdekében. 1881 család esetében a családtagok bevonásával és részvételével nyújtottak segítséget a kliensek gyermeknevelési, megélhetési, családi-kapcsolati, valamint életviteli problémáik enyhítésében, megoldásában. A gyermekek számát illetően 2018. évben 1202 gyermekkel kapcsolatban végeztek szociális segítőmunkát. Hatósági intézkedés, a védelembe vétel elrendelésének kezdeményezése 255 gyermek esetében vált szükségessé, alapellátás keretein belül 947 gyermek esetében végeztek szociális segítőmunkát. A védelembe vétel, mint hatósági intézkedés kezdeményezésének okai között szerepel az 50 órát meghaladó igazolatlan mulasztás tanköteles tanuló esetében, a szabálysértés elkövetése, szülői elhanyagolás, családi-kapcsolati konfliktusból eredő kiskorú veszélyeztetése, családon belüli bántalmazás, valamint a gyermek önsértő, önvészélyeztető magatartása. A 2017-es évvel összevetve megállapítható, hogy 2018-ban a hatósági intézkedéssel érintett kiskorúak száma csökkenő tendenciát mutat. Ez egyrészt az eredményes szociális segítőmunka folytatásának - a családtagok bevonásával, közösen megfogalmazott és elkészített cselekvési tervnek - köszönhető, másrészt a család számára feltérképezett és közvetített egyéb szolgáltatások bevonásának az eredménye.

A család- és gyermekjóléti központ bevonása által 54 nevelésbe vett gyermek vérszerinti szüleivel végeztek szociális segítő tevékenységet annak érdekében, hogy a szülők képesek legyenek gyermekeiket újra saját háztartásukban nevelni. A nevelésbe vett gyermekek esetében hangsúlyozták a szülők számára a gyermekeikkel történő rendszeres kapcsolattartás fontosságát és szülői szerepükben erősítették őket. A gondozási folyamat során a cselekvési tervben a szülőkkel közösen fogalmazták meg azokat a vállalásokat, amelyek megvalósítása elengedhetetlen feltétele gyermekeik hazakerülésének. Félévenként

a szülők bevonásával helyzetértékelést készítettek, melynek segítségével a szülők számára egyértelművé válik, mely feltételek azok, amelyeken a következő félévben dolgozniuk kell. 2018-ban 10 gyermek esetében utógondozás keretében került bevonásra családsegítő szakember. Ez azt jelenti, hogy az esetükben a nevelésbe vétel megszüntethető volt, a családsegítő munkatársai a gyermek vérszerinti családjába történő visszailleszkedésében nyújtottak segítséget mind a szülők, mind a gyermekek számára.

Családba fogadáshoz való hozzájárulás esetén 32 gyermeket érintően folytattak szociális segítő munkát. A gondozási folyamat során a családbafogadó gyám háztartásában kísérték figyelemmel és segítették a gyermek beilleszkedését valamint a vérszerinti szülővel történő kapcsolattartás alakulását.

147 gyermek esetében a családsegítő szakember a problémafeltárást követően nem tartotta indokoltnak a szociális segítőmunka végzését, a felmerülő probléma egyszeri tanácsadás keretében rendeződött. A gyermekek vonatkozásában a családsegítő munkatársai körültekintően tárják fel a problémát a gyermekek veszélyeztetésének kialakulásának elkerülése érdekében. Az egyszeri esetkezeléssel például a nem tanköteles korú gyermek igazolatlan mulasztásai felmerülése esetén él a családsegítő, amikor a tinédzser korú gyermek késik az iskolából vagy az orvosi igazolások bemutatása nem az iskola házirendjében rögzített módon történik a tanuló részéről, s egyéb veszélyeztető tényező a probléma hátterében nem állt fenn. A magántanulói jogviszony véleményezése kapcsán is előfordult, hogy elegendő az egyszeri esetkezelés, különösen akkor, ha a család külföldre költözés miatt kérelmezi a magántanulói jogviszony létesítésének engedélyezését. Ezen kívül, amennyiben szakorvosi vélemény is alátámasztja a magántanulói jogviszony létesítésének indokoltságát, abban az esetben a család- és gyermekjóléti szolgálat is támogatja azt, illetve olyan egyéb esetekben, amikor a problémafeltárást követően kiderül, hogy az nem hátrányos a gyermek számára.

A szolgáltatásaikat igénybevevő gyermekkorú ügyfelek korcsoport szerinti megoszlására jellemző, hogy a 6-13 év közötti korosztály vonatkozásában volt szükség a szociális segítőmunka folytatására a legmagasabb számban. Ez számszerűen azt jelenti, hogy 518 gyermek tartozik ebbe a korcsoportba.

A 14-17 éves korosztályt illetően 329 gyermekkel végeztek szociális segítőmunkát.

Az átmeneti gondozásban részesülő gyermekek családjával végzett gondozási tevékenység 2018-ban:

Érintett gyermekek	158 fő
Ebből védelembe vett gyermekek	44 fő
Érintett családok	63

A fenti adatok magában foglalják a Debrecen városban működő Családok Átmeneti Otthonai és a Gyermekek Átmeneti Otthona szolgáltatást igénybe vevő gyermekek számát. Az átmeneti gondozásban részesülő családokkal és gyermekekkel a beköltözés napjától folytatták a szociális segítőmunkát, annak érdekében, hogy a családok lakhatási nehézségeinek rendezése érdekében a családdal együtt minél előbb megoldást találjanak. A szociális segítőmunka során az átmeneti otthonban dolgozó családgondozó szakemberekkel szorosan együttműködve, a segítő folyamatba történő bevonásukkal foglalmazódtak meg azok a vállalkozások, amelyek alapját képezik a cselekvési tervnek. A cselekvési terv célokat, vállalkozásokat, határidőket tartalmaz a családtagok és a segítő folyamatba bevont szakemberek számára, annak érdekében, hogy a család problémájának enyhítése, megoldása mielőbb megvalósuljon. Ezen kívül rendszeresen sor került a szakemberek között esetmegbeszélésre, esetkonzultációra, valamint esetkonferencia megszervezésére.

A veszélyeztetett kiskorúakra vonatkozó (0-17 évesek) adatok 2018-ban:

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint	Ebből jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	A veszélyeztetettség okainak halmozott száma (fő okkal együtt)
Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma	788	216	0
Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezete áll fókuszban)	617	176	1035
Nevelési probléma	153	60	242
Szülők, család életvitele (szenvedélybetegség, antiszociális viselkedés)	79	24	117
Családi konfliktus	161	34	237
Szülők betegsége	9	3	15
Gyermek családon belüli bántalmazása - fizikai	14	5	18
Gyermek családon belüli bántalmazása - lelki	8	3	14
Gyermek családon belüli bántalmazása - szexuális	7	4	8
Gyermek elhanyagolása - fizikai	44	13	63
Gyermek elhanyagolása –lelki	12	0	37
Egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	14	4	23
Iskolai kirekesztés, erőszak	4	1	5
Kortárs csoport negatív hatása	24	6	48
Elégtelen lakáskörülmények	72	15	142
Kilakoltatás veszélye	12	4	19
Munkanélküliség	4	0	47
Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)	63	19	129
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	28	7	0
Drogfogyasztás	1	0	0
Alkoholfogyasztás	1	1	0
Játékszenvedély	1	0	1
Csavargás	4	2	14
Tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	19	8	33
egyéb	9	1	13
Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)	21	4	70
Tartós betegség	1	0	8
fogyatékoság	7	0	10
Magatartás-vagy tanulási zavar	13	4	52
Anyagi főcsoport összesen (az érintett gyermekre vonatkozóan)	87	17	219
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek	471	114	0
A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek száma	6	5	0
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	505	151	0

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a veszélyeztetett kiskorúak száma 2018-ban 788 fő volt, ez a szám kevesebb az előző évhez képest (2017-ben 985 veszélyeztetett kiskorút tartottak nyilván). Megállapítható továbbá, hogy az érintett gyermekek esetében a veszélyeztetettség fő oka leginkább a gyermek környezetéből, a családból fakad. A szülők nem megfelelő életvitele, a családi konfliktusok, a nevelési problémák a család működési zavarából eredhetnek. A családi problémák hátterében egyrészt a kommunikációban kialakult zavar, másrészt a családi életciklusokkal kapcsolatos változások állhatnak. Ezen kívül a szülői modell hiánya, vagy a hibás szülői minták átvétele is destruktív hatású. A családokban gyakran hiányzik a megfelelő kommunikáció. Gyakori, hogy a családtagok nem beszélnek meg egymással a gondjaikat, amelynek hatására a feszültségek halmozódnak. A szociális segítőmunka során ezekre a problémákra próbáltak a családsegítő szakemberek rávilágítani és megoldást találni akár különböző szolgáltatások (pszichológiai tanácsadás, mediáció, családterápia stb.) szervezésével, akár a gondozási folyamatba egyéb szakemberek bevonásával, konkrét vállalásokat tartalmazó cselekvési terv elkészítésével. A család- és gyermekjóléti szolgálat 2018. évben összesen 1181 családdal végzett együttműködési megállapodás alapján szociális segítőmunkát. Az elsődleges probléma, amely miatt segítséget kértek a szolgálattól a családok és együttműködési megállapodás megkötése is indokoltá vált, a gyermeknevelési probléma volt. Ez 334 család esetében merült fel elsődleges problémaként. Ezen kívül a családi-kapcsolati konfliktus volt még, amely 201 család esetében merült fel. A szülők életviteléből eredő probléma is jellemző volt, tehát ebből az aspektusból is az a következtetés vonható le, hogy a családban kezdődő problémák vonják maguk után és halmozzák az egyéb, a gyermekkel kapcsolatos magatartási, beilleszkedési és tanulási zavarokat, nehézségeket. Fontos, hogy időben tudjanak segítséget nyújtani annak érdekében, hogy a problémák ne állandósuljanak.

A gyermekjóléti szolgálat szünidei gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatai

Debrecen város önkormányzata területi illetékeség szerint megküldte a gyermekjóléti szolgálatok részére a gyermekétkeztetésre jogosultak adatait. A családsegítők az intézmény nyilvántartásában szereplő családokon felül számos családot kerestek fel és tájékoztatták a szülőket az étkezés igénybevételének lehetőségéről, és segítséget nyújtottak a nyomtatvány kitöltéséhez, benyújtásához. Ezekben az esetekben többnyire nem volt indokolt a szociális segítőmunka megkezdése, egyszeri tanácsadásban részesültek az érintettek. A családsegítők igyekeztek valamennyi családdal felvenni a kapcsolatot családlátogatás keretén belül. Azokban az esetekben, ahol a család nem tartózkodott otthon, értesítést hagytak, hogy igény esetén a törvényes képviselők keressék fel a családsegítőket ügyfélfogadási időben. Debrecenben a szünidei gyermekétkeztetés kapcsán területi illetékeség szerint a tavaszi szünidei étkeztetés igénylésével kapcsolatban 508, a nyári szünideivel 835, az őszi szünidei étkeztetéssel 423, a téli időszakban 463 családot kerestek fel a családsegítő szakemberek.

A jelzőrendszer működtetésével kapcsolatos feladatok

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családokkal kapcsolatban álló intézményrendszer működésének koordinálása, a kommunikáció és az információáramlás csatornáinak feltárása és megerősítése, a családok köré rendeződött intézményi hálózat kiépítése és szükség szerinti képzése.

A gyermekjóléti szolgálat

- figyelemmel kíséri a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségletét, gyermekvédelmi vagy egyéb hatósági beavatkozást igénylő helyzetét,

- felhívja a jelzésre köteles szervezeteket jelzési kötelezettségük – krízishelyzet esetén utólagosan – írásban történő teljesítésére,
- tájékoztatja a jelzőrendszerben részt vevő további szervezeteket és az ellátási területen élő személyeket a veszélyeztetettség jelzésének lehetőségéről,
- fogadja a beérkezett jelzéseket, felkeresi az érintett személyt, családot, a szolgáltatásairól tájékoztatást ad,
- a probléma jellegéhez a veszélyeztetettség mértékéhez az egyén, gyermek, család szükségletéhez igazodó intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve megszüntetése érdekében,
- veszélyeztetettség esetén kitölti a gyermekjóléti nyilvántartás vonatkozó adatlapjait,
- a megtett intézkedésről tájékoztatja a jelzéstevőt,
- a beérkezett jelzésekről, megtett intézkedésekről heti jelentést készít a gyermekjóléti központnak,
- jelzőrendszeri szereplők együttműködésének koordinálása érdekében esetmegbeszélést szervez, melyről feljegyzést készít,
- az érintett ügyében a kijelölt járási jelzőrendszeri tanácsadó részvételével, lehetőség szerint az érintetteket és a velük foglalkozó szakembereket is bevonva esetkonferenciát szervez,
- kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal,
- évente 6 alkalommal szakmaközi megbeszélést szervez,
- megszervezi az éves szakmai tanácskozást minden év február 28-áig,
- az éves szakmai tanácskozást követően, minden év március 31-ig elkészíti az éves jelzőrendszeri intézkedési tervet,
- szakmai támogatás szüksége esetén haladéktalanul megkeresi a gyermekjóléti központot.

Mindezek mellett a szakmai konzultáció lehetőségét biztosítja az intézmény a jelzőrendszeri tagok részére, vagy kezdeményezik a szakmai konzultáció megvalósulását. A jelzőrendszeri felelős feladatainak ellátását az intézményben a területi vezetők végzik.

2018. évben összesen 12 esetben tartottak szakmaközi megbeszélést.

Az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma 2018-ban:

<i>Megnevezés</i>	<i>0-17 évesekkel kapcsolatban megküldött jelzések száma</i>	<i>Nagykorú személyekkel kapcsolatban megküldött jelzések száma</i>
Egészségügyi szolgáltató	83	65
Ebből védőnői jelzés	69	35
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	153	34
Átmeneti gondozást biztosítók	14	10
Köznevelési intézmény	354	52
Rendőrség	32	17
Ügyészség, Bíróság	7	4
Pártfogó felügyelői szolgálat	2	0
Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	3	1
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	1	2
Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat	1	0
Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő szervezet	48	52
Önkormányzat, jegyző	0	25

Gyámhatóság	105	192
Gyermekevédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal	6	0
Állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv	41	18
<i>Összesen</i>	<i>850</i>	<i>472</i>
<i>A jelzésekkel érintett személyek száma</i>	<i>574</i>	<i>431</i>

Az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzésekkel kapcsolatban összességében megállapítható, hogy az előző évhez képest emelkedett a jelzések száma és a jelzésekkel érintett személyek száma. Ez a tendencia annak is köszönhető, hogy az intézmény az észlelő- és jelzőrendszer működtetése során a jelzőrendszeri tagokkal az esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, esetkonzultációkon kívül a szakmaközi megbeszéléseken, valamint az intézménylátogatások során folyamatosan tartják a kapcsolatot. Az egyéni esetkezelések során a családsegítő szakemberek szintjén is jellemző, hogy személyes kapcsolat van az esetgazda és a jelzőrendszeri tagok között. A köznevelési intézményekből érkező jelzések emelkedésében az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végző szakember szerepe is meghatározó. A védőnői jelzéseket érintően fontos megemlíteni, hogy összességében emelkedett a védőnői jelzések száma. A válsághelyzetben lévő várandós anyákkal kapcsolatban a tavalyi évhez képest több jelzés érkezett 2018-ban. A korai jelzéseknek köszönhetően az esetek nagy részében az újszülött megérkezéséig sikerült megoldani a válsághelyzetet.

Új együttműködési megállapodás alapján szociális segítő tevékenységben érintett kiskorúak száma a kapcsolatfelvétel módja szerint

Kapcsolatfelvétel módja	Gyermekek száma (fő)
Önkéntes (szülő kezdeményezte)	75
Önkéntes (gyermek kezdeményezte)	2
Szülővel közösen	17
Más család- és gyermekjóléti szolgálat vagy központ által kezdeményezett, ide átirányított	85
Jelzőrendszer által kezdeményezett	303
A gyámhatóság által kezdeményezett	38
Összesen:	520

2018-ban 520 fővel, a család- és gyermekjóléti szolgálat által korábban nem gondozott gyermekkel kezdődött el a szociális segítő tevékenység végzése. Az előző évhez képest ez a szám nem mutat változást.

A Család- és Gyermekjóléti Központ bűnmegelőző tevékenysége

Az intézmény bűnmegelőző tevékenysége a gyermekekre, gyermekes családokra, valamint a szakemberek képzésére irányult. Fontosnak tartották, hogy képet mutassanak az intézményben zajló prevenciós tevékenységekről. Célok: a tankötelezettség teljesítése, a szabadidő hasznos eltöltése, a pozitív kortárs kapcsolatok, a gyermeki és szülői felelősség erősítése. Olyan jellegű tevékenységeket is szerveztek, amelyek elsősorban nem a

bűnmegelőzést tűzték ki célul, de ahhoz szorosan kapcsolódnak. A rendőrség, áldozatsegítő- és jogvédő iroda, pártfogó felügyelői szolgálat, javítóintézet, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, társadalmi, egyházi és civil szervezetek, önkéntes segítők, hallgatók egyaránt partnereik voltak a kezdeményezéseikben. A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum megbeszélésein és rendezvényein jelen volt az intézmény.

Az intézmény számos, az ellátottak érdekeit szolgáló prevenciós programot szervezett 2018-ban, melyeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

Debrecen, Mester u. 1.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege
"Szivárvány csoport" Családi Nap Gyermeknap alkalmából	2018. 06. 01.	kézműves foglalkozás
Hétszínvirág csoport	2018. 11. 27.	kézműves foglalkozás
Szivárvány csoport	2018. 10. 16.	kézműves foglalkozás
Szivárvány csoport	2018. 12. 18.	kézműves foglalkozás

Debrecen, Böszörményi út 68.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege
Tavaszi (húsvéti) kézműves foglalkozás	2018. 03. 29.	kézműves foglalkozás
Anyák napi kézműves foglalkozás	2018. 05. 02.	kézműves foglalkozás
Nyári kézműves foglalkozás	2018. 06. 26.	kézműves foglalkozás
Halloween-i kézműves foglalkozás	2018. 10. 31.	kézműves foglalkozás
Őszi kézműves foglalkozás	2018. 10. 30.	kézműves foglalkozás
Ruhabörzék	havonta 1 alkalommal	ruhabörze

Debrecen, Felsőjózsaí út 7.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege
Kreatív dizájn Háztartási Klub	Rendszeresen, 9 alkalommal	kézműves foglalkozás
Nyári Zsongás Programsorozat	2018. 07. 09. – 07. 13.	kézműves foglalkozás
Nyári szünidei kézműves program	2018. 08. 09.	kézműves foglalkozás
Baba-Mama Klub (0-3 éves korig)	Rendszeresen, 23 alkalommal	baba-mama klub

Debrecen, Pacikert u. 1.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege
Anyák napi készülődés	2018. 04. 25.	kézműves foglalkozás
Gyermeknap megemlékezés	2018. 05. 30.	kézműves foglalkozás
Nyári kézműves foglalkozás	2018. 07. 19.	kézműves foglalkozás
Százszorszép csoport	2018. 11. 14.	kézműves foglalkozás
Százszorszép csoport	2018. 12. 05.	kézműves foglalkozás
Debrecen, Süveg u. 3.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege

"Aranydió" csoport - Állatok Világnapja	2018. 10. 02.	kézműves foglalkozás
"Aranydió" csoport - Őszi kézműves foglalkozás	2018. 10. 15.	kézműves foglalkozás
"Aranydió" csoport - Halloween program	2018. 11. 06.	kézműves foglalkozás
"Aranydió" csoport - Téli kézműves foglalkozás	2018. 11. 26.	kézműves foglalkozás
"Aranydió" csoport - Karácsonyi kézműves foglalkozás	2018. 12. 03.	kézműves foglalkozás
Baba-Mama Klub	2018. 05. 03.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub	2018. 06. 14.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Só-liszt gyurma készítés	2018. 10. 04.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Gyermeknevelés témában pszichológussal való beszélgetés	2018. 10. 18.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Adventi készülődés	2018. 11. 29.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Mikulás napi program	2018. 12. 06.	baba-mama klub

Debrecen, Víztorony u. 11-13.		
A foglalkozás neve	időpontja	jellege
Szüreti mulatság	2018. 10. 15.	kézműves foglalkozás
Adventi készülődés	2018. 11. 26.	kézműves foglalkozás
Baba-Mama Klub - Szabadjáték, beszélgetés	2018. 10. 02.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Szabadjáték, programtervezés	2018. 10. 16.	baba-mama klub
Baba-Mama Klub - Játék a színekkel	2018. 11. 06.	baba-mama klub

Adományozással kapcsolatos feladat

Az adományok fogadása, osztása alkalmat teremt az ügyfelekkel való kapcsolatfelvételt, a további problémákkal való foglalkozásra is. A szociálisan hátrányos helyzetben élők számára az adományozás komoly anyagi segítséget jelentett. 2018. évben a Család- és Gyermekjóléti Központ a felajánlásoknak köszönhetően több alkalommal is jelentős mennyiségű élelmiszer-, játék-, ruha- és bútoradományt tudott biztosítani az intézménnyel kapcsolatban álló családok számára. Emellett, több szervezetnek, intézménynek és cégnek köszönhetően számos programban vehettek részt az általuk gondozott gyermekek, családok (pl. gyermeknap, gyermek tábor, családi nap, kiállítás, mikulás ünnepség, karácsonyi ünnepség, színházi előadás). Az intézmény által gondozott, adományban részesülő családok száma 2018-ban 1625 volt. Az adományban, különböző programokon részt vett gyermekek száma közel 3104 fő volt. 2018. évben 22 esetben került sor krízis tűzifa igénylésére.

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekjóléti szolgáltatást érintő pályázata

Segítségnyújtás helyben, a nevelési-oktatási intézményekben

A „Segítségnyújtás helyben, a nevelési-oktatási intézményekben” című pályázat (kódszám: EFOP-3.2.9-16) benyújtása 2016. novemberben megtörtént, pozitív elbírálásban 2017. augusztusban részesült.

A projekt célja a szociális segítő tevékenység bevezetése a kijelölt (bevont) nevelési-oktatási intézményekben, mely révén biztosítható az elsődleges prevenció segítségével az óvodás és

iskolás gyermekek szociális jólétének, életminőségének javítása, illetve kialakítható egy olyan „szociális segítő módszertan” (szervezeti keretek, eljárásrend, dokumentáció), amely a támogatást igénylők jövőbeni feladatellátását a projekt lezárását követően segíti.

Debrecen és Hajdúsámson területén 13 intézmény: 2 középiskola, 4 általános iskola és 7 óvoda csatlakozott a projekthez (Hajdúsámsonból egy általános iskola és egy óvoda vesz részt a projektben).

A pályázati feltételeknek megfelelően 1500 gyermek után egy szociális segítő alkalmazása szükséges. A projekttel érintett gyermeklétszám meghaladja a 4.700 főt, így a Család- és Gyermekjóléti Központ részéről 3 fő főállású szociális segítő szakember bevonására került sor. Emellett 3 fő óvodai és iskolai szociális segítő párhuzamosan, az EFOP-3.2.9-16 pályázat keretében is végzi a tevékenységet.

A projekt megvalósítási időszaka: 2017. október 1 - 2019. március 31.

A projekt várható eredménye:

A nevelési-oktatási intézményekben megjelenő problémás helyzetek könnyebben és időben felismerhetővé válnak, ami segíti a problémák hatékony elhárítását. A szociális, szocializációs problémák mérséklődnek, ami hozzájárul a gyermekek képességeinek kibontakoztatásához, társadalmi integrációjához, a tehetséggondozáshoz. A nevelési-oktatási intézmény és a gyermekjóléti központ közötti együttműködés erősödik, az észlelő és jelzőrendszer működése hatékonyabbá válik. 2018. szeptember 1-től a Gyvt. módosítása folytán az intézmény tevékenysége kiegészült, mely szerint a gyermekjóléti központ a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve a veszélyeztetettség feltárása és megszüntetése érdekében óvodai és iskolai szociális munkát biztosít. Az óvodai és iskolai szociális munka keretében a nevelési-oktatási intézménybe járó gyermeknek, családjának és a nevelési-oktatási intézmény pedagógusainak is támogatást, segítséget nyújtanak a felmerült problémák kezelésében, a veszélyeztetettség megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében.

Idősügyi Infokommunikációs Program

Az „Idősügyi Infokommunikációs Program” célja a programban résztvevő településeken élő 65 év feletti idősök részére a számítógép- és internethasználat elsajátításában és aktív használatában való segítségnyújtás és ezzel párhuzamosan az idősök rendszeres látogatása során egy támogató, segítséget nyújtó szolgáltatás kiépítése.

A tevékenységet 11 fő, közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatott időslátogató diszpécser látja el.

Az Idősügyi Infokommunikációs Program 2018. február 28. után 2018. augusztus 31-ig meghosszabbításra került, majd a 2018. szeptember 1 - 2018. december 31. közötti időszakra új program indult, illetve 2019. január 2-től tovább folytatódik.

Montázs projekt – EFOP 1.9.2

A kedvezményezett neve: Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft.

A projekt megvalósítási időszaka: 2017. április 1. - 2021. március 31.

A projekt általános célja: egy országos lefedettségű fogyatékoságügyi tanácsadó hálózat létrehozása a család- és gyermekjóléti központok bázisán, amely a fogyatékoságból adódó igényekre, szükségletekre reagáló közszolgáltatások minőségét javítja, illetve hozzáférhetőségét bővíti.

2018. április 1. napjától működik a Család- és Gyermekjóléti Központ Debrecen, Pacikert u. 1. szám alatti telephelyén az Információs és Koordinációs Pont, ahol fogyatékoságügyi tanácsadást biztosítanak. A 2 fő fogyatékoságügyi tanácsadó szakember a Fogyatékos

Személyek Esélyegyenlőségéért Nonprofit Kft. munkatársai - együttműködési megállapodás keretein belül-, az intézmény a helyet és az infrastruktúrát biztosítja a számukra. 2018. évben 168 esetben érkezett megkeresés a tanácsadók irányába. A nyilvántartás szerint összesen 28 szakember kereste meg a fogyatékoságügyi tanácsadókat.

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei

A személyi feltételek megfelelnek a jogszabályi követelményeknek. A 2018. évi intézményi létszám megállapítását érintően két alkalommal döntött a Közgyűlés. A 126/2018. (VI. 28.) határozattal 2018. szeptember 1. napjával az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység ellátása érdekében az intézmény szakmai tevékenységhez kapcsolódó létszámát megemelte 32 fővel, így a szakmai tevékenységhez kapcsolódó létszámát 134 főben, az intézményüzemeltetési tevékenységhez kapcsolódó létszámát 5 főben, létszámkeretét összesen 139 főben állapította meg azzal, hogy a 32 fő bérköltségének és járulékainak fedezetét a központi költségvetésből nyújtott támogatás biztosítja.

A 234/2018. (XII. 20.) határozattal 2019. január 1. napjától megemelte az intézmény szakmai tevékenységhez kapcsolódó létszámát 7 fővel (6 fő óvodai és iskolai szociális segítő, 1 fő esetmenedzser), így az intézmény szakmai tevékenységhez kapcsolódó létszámát 141 főben, az intézményüzemeltetési tevékenységhez kapcsolódó létszámát 5 főben, létszámkeretét összesen 146 főben állapította meg.

A tárgyi feltételek tekintetében a TOP-6.6.2-15 kódszámú pályázati felhívás keretében megvalósult az intézmény új, székhelyéül is szolgáló Thomas Mann utcai épületének kivitelezése. A fejlesztéshez nyert támogatási összeg 500 millió Ft volt. Az épület megépülésével és az eszközpark fejlesztésével lehetővé válik a munkafeltételek minőségének javítása, ezáltal a minőségi ellátás biztosítása, megvalósulhat a szociális szolgálat „szolgáltatói szerepének” megerősítése. Az új épületben található egy közel 300 fő befogadására alkalmas közösségi terem, amely lehetőséget ad nagyszabású rendezvények lebonyolítására illetve arra, hogy a családok több generációja együttesen vehet részt programokon. Ezen rendezvények alkalmat adhatnak arra, hogy egy közvetlenebb, oldottabb légkörben a kliensek az intézmény munkatársaival személyesen beszélgethessenek. Ezáltal az ügyfelek és közvetlen környezetük személyiségét, szocializációs háttérét mindjobban megismerhetik a szakemberek és a megszerzett információkat a gondozási, segítségi folyamatokba beépítve hatékonyabb munkát végezhetnek.

Az irodák infrastrukturális feltételei megfelelőek, de a folyamatos fejlesztés megkönnyítheti a munkavégzést és pontosabbá teheti a feladatellátást.

Az ellátást igénybe vevők és a munkatársak jogainak érvényesülése

Az elmúlt év során az intézmény, valamint munkatárs személyét illetően panasszal 26 alkalommal, 10 esetben éltek a kliensek. Valamennyi esetben időpont egyeztetést követően az illetékes szakmai vezető az ügyfelek panaszát meghallgatta, ezt követően a szükséges vizsgálatot elvégezte, majd a megfelelő intézkedést megtette. A gyermekjóléti szolgálatnál, illetve a gyermekjóléti központnál végzett vizsgálatot, valamint jogással folytatott konzultációt követően megállapítást nyert valamennyi esetben, hogy szakmai szempontból hibák nem történtek. Az igénybevevők és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat az intézmény szakmai programja tartalmazza.

A munkatársak továbbképzése

A szakemberek számára a továbbképzés biztosított. Az intézmény a jogszabályoknak megfelelően minden évben továbbképzési tervet és kimutatást készít a szakmai továbbképzési rendszerben résztvevőkről. A külső helyszíneken szervezett továbbképzéseken 36 alkalommal összesen 333 fő vehetett részt. A munkatársak a múlt évben az intézmény éves tanácskozásán, szakmai közbeszéléseken, szakmai napokon, szakmai műhelyeken, valamint hetente egy alkalommal csoportos esetmegbeszélésen vettek részt.

Tereptanári tevékenység

Az intézmény évek óta lehetőséget biztosít hallgatók terepgyakorlatához. Terepgyakorlatra különböző szociális képzésekből, közép- és felsőfokú oktatási intézményekből érkeztek hallgatók. Gyakorlóhelyet biztosítanak iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli képzésben résztvevők számára, 2018. évben 18 fő végezte a terepgyakorlatát az intézményben, illetve 2 alkalommal valósult meg csoportos intézmény bemutatás, összesen 21 fő részvételével.

Tapasztalatok, problémák 2018. évben

A kormányzat egyik kiemelt társadalmpolitikai célja az esélyteremtés a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetben élő gyermekek számára, valamint a gyermek Alaptörvényben garantált védelemhez való jogának biztosítása. E cél megvalósításához járult hozzá a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás, mint a gyermekvédelem első védvonalának megerősítése, ami a gyermekjóléti központok számának növelését és azok bázisán a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés integrációjának megvalósítását jelentette. Megállapítható, hogy javult a kapcsolat a jelzőrendszeri tagokkal. Nagyon hasznosnak bizonyultak a szakmai közbeszélések, melyeken helyi problémák megoldására születtek válaszok. A szakemberekkel való jó kapcsolat kialakítása nagyban segítette a munkájuk hatékonyságát. Az intézmény 2018-ban 148 szervezettel/intézménnyel együttműködési megállapodás alapján dolgozott.

A kétszintű szolgáltatás kialakításával biztosítottá vált az észlelő- és jelzőrendszer hatékonyabb működése, mely megnyilvánul mind a jelzések számának növekedéséből, valamint a jelzőrendszeri tagok együttműködéséből, a letisztult kompetencia határokból. Mind a társadalmi változások jelenségei, mind a szakmapolitikai változások hozzájárultak ahhoz, hogy az intézmény szolgáltatásainak szerepe megerősödött, az ügyfelek tájékozottabbá váltak, érdekérvényesítő képességük megnőtt, általánossá vált az ügyvédek jelenléte a segítő folyamat különböző szakaszaiban. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának felkérése alapján az intézmény részt vett a járási család- és gyermekjóléti központok részére módszertani segítségnyújtásban, az elmúlt évben kialakított módszertani hálózat munkájában.

Problémaként jelentkezett az elmúlt év során a hajléktalanná vált családok elhelyezése, a családok átmeneti otthonaiban kevés a férőhely, hosszú várólisták vannak. Amennyiben más, távolabbi városba sikerült otthont találni, gyakori, hogy az utazási költséget sem tudják a családok kifizetni.

Jövőbeli tervek, javaslatok

2019. elején az intézmény új székhelyen, a Debrecen, Thomas Mann u. 2/A szám alatt kezdte meg tevékenységét. Az új épület és a hozzá tartozó park adottságai lehetővé teszik a szolgáltatások bővítését. Kiemelkedő lehet a fiatal és idős generáció közötti együttműködést segítő csoportos és közösségi programok szervezése, lebonyolítása. Célként fogalmazódhat meg a fiatalok, az idősek, a családok közötti kapcsolatok megerősítése, kommunikációjuk

egymáshoz történő közelítése, empátia és tolerancia készségük fejlesztése, mely által kompetensebb személyekké válhatnak.

2018. szeptember 1-től a Gyvt. módosítása folytán az intézmény tevékenysége kiegészült, mely szerint a család- és gyermekjóléti központ a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve a veszélyeztetettség feltárása és megszüntetése érdekében iskolai szociális munkát biztosít. Az iskolai szociális munka keretében a nevelési-oktatási intézménybe járó gyermekek, családjának és a nevelési-oktatási intézmény pedagógusainak is támogatást, segítséget nyújt a központ a felmerült problémák kezelésében, a veszélyeztetettség megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében. Az elkövetkező évben nagy hangsúlyt kell fektetni a szakmai tevékenység, a szociális munka egyéni-, csoportos és közösségi módszereinek gyakorlati kivitelezésére. Fontos, hogy az óvodai és iskolai szociális segítő és a köznevelési intézmények tanulói, a tanulók szülei, valamint a pedagógusok közötti együttműködés partneri viszonyra váljon, a segítő összekötő szakemberként legyen jelen az észlelő- és jelzőrendszeri tag és a család- és gyermekjóléti központ között.

2018. január 1-től a szociális diagnózis felvétele szintén új feladatként jelentkezett a család- és gyermekjóléti központok számára. Az átfogó szükségletfelmérés segítséget jelenthet hiányzó szolgáltatások feltárásában. Ugyanakkor a diagnózis megléte akkor lehetne még kiemelkedőbb, ha bemeneti lehetőséget jelentene egyéb szolgáltatás igénybevétele kapcsán.

Az intézmény tervei között szerepel, hogy a külterületen élő lakosság számára is megoldást találjanak a szolgáltatásokhoz való hozzájutás problémájára.

A fogyatékosügyei tanácsadók feladatellátása terén is több alternatíva merülhet fel, például a fogyatékkal élők számára is szervezhetnek programokat, rendezvényeket, szakmai napokat.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az Emberi Erőforrások Minisztériumának megkeresése alapján a járási család- és gyermekjóléti központok tevékenységének területi (megyei szintű) összehangolására és tevékenységük minőségének folyamatos javítására alkalmas, szakmai önállósággal rendelkező módszertani hálózatának fenntartására kérték fel az intézményt.

Az intézményben kulcsfontosságú az egyre bővülő feladatok professzionális ellátása miatt az elkötelezettség és a motiváció, melynek növelése érdekében lépést kell tartaniuk a modernizáció eszköztára elemeinek alkalmazásával.

A jelzőrendszeri tagok tájékoztatásai, észrevételei, javaslatai a gyermekek helyzete, illetve a gyermekvédelmi rendszer javítása érdekében

A Család- és Gyermekjóléti Központ éves szakmai tanácskozását 2018. évben is megszervezte, beszámolt az előző évi feladatok teljesítéséről. 2019-ben az éves szakmai tanácskozás megszervezése előtt kérdőívet juttatott el az intézmény az ellátási terület jelzési kötelezettséggel érintett szakembereihez, hogy tapasztalataikat, észrevételeiket, javaslataikat figyelembe véve átfogóan értékelje a jelzőrendszer 2018. évi működését, áttekinthesse a gyermekjóléti alapellátás valamennyi formáját, és javaslatot tegyen a működésük javítására.

Tájékoztatások, észrevételek, javaslatok:

Védőnői Szolgálat:

Az Intézménnyel történő együttműködést, valamint a közös családlátogatásokat jónak ítélik meg, folyamatos a jelzés és a visszajelzés.

Javaslatok:

- Esetmegbeszélések keretében történő információ csere.
- Prevenciós tevékenységek megtartása annak érdekében, hogy a családok jobban megismerhessék a szakemberek munkáját, nyílt napok megrendezése a szolgáltatásokról való információnyújtás céljából.
- A családot, illetve a gyermeket érintő fontos kérdésekben a személyes találkozások keretében történő információ cserét tartják elfogadhatónak és követendőnek.

Háziorvosok:

Az Intézménnyel való együttműködés megfelelő, az ott dolgozó családsegítő és esetmenedzser szakemberek segítőkészek, gyorsan reagálnak a jelzésekre, a kommunikáció hatékony.

Javaslatok:

- A külterületen élő lakossággal történő szorosabb együttműködés, tanyabejárás nem csak a téli időszak beállta előtt.
- Hajléktalanokat befogadó szociális otthonok létesítése.
- Szakmaközi megbeszélések szervezése a háziorvosokkal, rendszeres kapcsolattartás.

Bölcsődék, családi bölcsődék:

Jónak ítélik meg a kapcsolatot az Intézménnyel, probléma esetén megkapják a kellő segítséget, az információ átadás kölcsönös. A bölcsődei elhelyezésnél segítik a családsegítők munkáját.

Javaslatok:

- Kihelyezett fogadóórák megtartása az adott intézményben.
- Esettanulmányok megbeszélése (típus esetek).
- Közvetítés a jelzőrendszer társintézményei között.

Óvodák:

A jelzőrendszer működése során a felmerülő problémák megoldásában a tájékoztatás, az információ átadása korrekt és gyors az intézmények között. Jelzés esetén megkapják a megfelelő támogatást, magas szintű szakmai tudást és segítőkészséget tapasztaltak a közös esetek kapcsán. A védőnők rendszeresen felkeresik az óvodákat, segítőkészek. Az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység pozitív eredményei megmutatkoznak.

Javaslatok:

- Közvetítés a jelzőrendszer társintézményei között (védőnők, háziorvosok).
- Fórumok, előadások, szakmaközi megbeszélések megtartása.
- Prevenció.
- Közvetítés az óvoda szakemberei és a védőnők között, a kapcsolat megerősítése céljából.

Általános iskolák :

Legtöbbször pozitívnak értékelték az együttműködést az Intézménnyel, szükség esetén folyamatos, naprakész az információcsere. Az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység pozitív eredményei megmutatkoznak, idővel a gyakorlati tapasztalatok feldolgozása új érdemi megállapításokat hoz.

Javaslatok:

- Az óvodai-iskolai szociális segítő magasabb óraszámú jelenléte az intézményekben.
- A szülők tájékoztatása, közvetítés az iskola és a szülő között.
- Az ellátott gyermekekkel kapcsolatos tájékoztatás az iskolák felé.
- Gyakoribb esetmegbeszélések.
- Közös családlátogatás pedagógusokkal.

Középiskolák:

Az együttműködést jónak ítélik meg, az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetését pozitív változásnak ítélik.

Javaslatok:

- A szociális segítő magasabb óraszámában láthassa el feladatát.
- Előadások, szakmai megbeszélések megtartása az osztályfőnökök nevelő munkájának támogatása céljából.
- Az igazolatlan hiányzások miatt megtartandó védelemben vételi tárgyalásokon a gyermeket tanító pedagógus is részt vehessen.

Debreceni Járásbíróház:

Az intézménnyel való együttműködést megfelelőnek ítélik, azonban a háziorvosokkal való együttműködés a továbbiakban még fejlesztendő.

Javaslatok:

- Az intézményekhez történő hozzáférés közérthetővé tétele.
- Gyermekotthonok számának növelése.
- Szakmai megbeszélés a családjogi ügyekben eljáró bírák és a szociális feladatot ellátó és gyermekvédelmi intézmény rendszerében dolgozók között.

Hajdú- Bihar Megyei Kormányhivatal áldozatsegítéssel foglalkozó járási hivatalai:

Szolgáltatásaikat 69 fő vette igénybe 2018. évben. A leggyakoribb bűncselekmények a lopás, csalás, betöréses lopás, idősek sérelmére elkövetett lopás, internetes csalás, párkapcsolati erőszak és zaklatás. Nem érkezett jelzés a család- és gyermekjóléti szolgálat és/vagy család- és gyermekjóléti központ felé.

Javaslatok:

- a pszichiátriai betegek hathatósabb megsegítése,
- bántalmazott nőkkel foglalkozó traumaközpont, a komplex segítségnyújtás (sürgősségi orvosi, pszichés, szociális, jogi) céljával.

DMJV Gyermekvédelmi Intézménye Gyermek Átmeneti Otthona:

Tájékoztatásuk szerint az intézménnyel az együttműködés szorosabbá vált, a kétszintű rendszerből adódó szerepek és feladatok mára letisztultak, meglátásuk szerint a családsegítők és az esetmenedzserek jól tudnak együttműködni. Javaslataik szerint a családsegítők és az esetmenedzserek esetszámainak csökkentésére lenne szükség, valamint több szakmaközi megbeszélésre. Az intézmény indokoltnak véli egy krízisközpont létrehozását.

Családok Átmeneti Otthonai:

A visszaérkezett kérdőívek szerint az ellátást 84 család, illetve 257 gyermek vette igénybe. Az Intézmény munkatársaival hatékony az együttműködés. Rendszeres az információ cseré, szoros a kapcsolat, folyamatosak az esetkonferenciák, melyek során hatékonyabban tudják segíteni a családok életvezetését. Tapasztalataik szerint a rendszer hierarchizálódott, a segítőmunka az adminisztrációval szemben háttérbe szorult. Több szakember bevonása nagyobb rálátást biztosíthatna a problémára, komplexebb megoldást eredményezhetne.

Javaslatok:

- A személyes adatok védelmével kapcsolatosan célszerű lenne annak konkretizálása, hogy a szakemberek milyen típusú és milyen adattartalmú információt cserélhetnek egymással.
- A szociális bérlakás rendszer újragondolása is szükséges lenne a „vándorló” családok számának csökkentése érdekében.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Igazságügyi Osztály:

A kábítószer terjesztéssel és fogyasztással kapcsolatos elkövetések, illetve elkövetők száma növekvő tendenciát mutat. 2018. évben megfigyelhető volt a „dizájner” drogok szélesebb körű elterjedése. A pártfogó felügyelők és a társintézmények között megfelelőnek ítéli az együttműködést, főként a környezettanulmányok és a pártfogó felügyelői vélemények elkészítéséhez kapnak segítséget.

Javaslataik:

- A „kallódó” fiatalok fokozottabb ellátása.
- Férőhelyek bővítése a hajléktalanok számára.

Hajdú-Bihar Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat:

Megfelelő az együttműködés a szakemberek között, valamint a rendvédelmi szervekkel, véleménykülönbségek a hazagondozások esetén merülnek fel. Problémát jelent a bűnelkövető gyermekek szakellátásba történő delegálása, esetükben az igazságszolgáltatás eszköztára lehetne alkalmazható. A késői szakellátásba kerülő súlyos szocializációs problémákkal küzdő gyermekek reszocializációjában a szakellátás nem éri el célját. A tapasztalatok szerint egyre több nevelésben lévő gyermek küzd drogproblémával, a nevelésbe vett gyerekek integrációja és elfogadása nehézséget jelent az iskolák részéről. A tapasztalatok szerint a nevelőszülői tanácsadók nem minden esetben kapnak meghívást a gyámhatósági tárgyalásokra.

Javaslataik:

- Drogspecifikus intézmények, hatékonyabb drogprevenció.
- Speciális gyermekotthon/lakásotthon lányok számára.
- Autista gyermekek bentlakásos intézménye.
- Pszichés problémával küzdő gyermekek bentlakásos intézménye (szociális tárca által fenntartott).
- Fogyatékkal élő és pszichés problémával küzdő fiatalok elhelyezési lehetőségének bővítése.
- Iskolarendszerből kikerült, magántanuló, nevelésben élő gyermekek bekapcsolása a települési Tanodák rendszerébe.
- Családok együttes elhelyezésére szolgáló intézmények körének szélesítése.
- Fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, családterapeuta számának bővítése.
- Kapcsolattartási helyszínek bővítése.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatala Igazságügyi és Gyámügyi Osztálya:

Az esetkezelésben nagy hangsúlyt kap a problémamegoldó szemlélet. Magas fokú szakmai alapossággal elkészített adatlapok, javaslatok érkeznek a hivatalba. Súlyos krízishelyzet esetén személyes egyeztetésre is sor kerül, ami elősegíti a hatékony és időben történő intézkedést, döntéshozatalt. A kapcsolattartási ügyekben és a gondnoksági ügyekben a családsegítőkkel és esetmenedzserekkel hatékony az együttműködés.

Javaslataik:

- Igazolatlan mulasztások tekintetében fontos, hogy az oktatási intézmények időben megküldjék a jogszabály által előírtak szerinti jelzést a gyámhivatal részére a tanuló igazolatlan hiányzásáról.
- Óvodaköteles gyermek esetében a nevelési intézmény értesítse a gyámhivatalt arról, ha a szülő nem biztosítja a gyermek rendszeres óvodába járását.
- Preventív tevékenység az igazolatlan hiányzások és a magántanulóvá válás megelőzése terén.

- Célszerű lenne, hogy a Debrecenben működő Gyermek Átmeneti Otthona fogadja a gyermekvédelmi gondoskodás szempontjából a debreceni járásba tartozó hajdúsámsoni gyerekeket.
- Gyermek Átmeneti Otthonának férőhelybővítése.
- Helyettes szülői hálózat kialakítása.
- Családok átmeneti otthona tekintetében meglévők bővítése, illetve adott esetben létrehozása.
- Kapcsolattartási ügyek terén szükség lenne olyan szakpszichológusra a Gyermekjóléti Központban, aki szakvéleményt tud készíteni a gyámhivatali eljárásokban, a tényállás tisztázásához.
- Pszichológus bevonása a kapcsolattartási ügyekben.

Debreceni Egyetem Klinikai Központ Ápolási és Szakdolgozói Igazgatóság

Az intézménnyel történő együttműködést jónak ítélik meg, illetve a problémamegoldás tekintetében segítőkészség jellemzi az együttműködést.

Javaslatok:

- A kórházi szociális munkás fogalmának, kompetencia határainak meghatározása.
- Prevenció annak érdekében, hogy a betegek időben látótérbe kerüljenek.
- Hajléktalan ellátás tekintetében a férőhelyek bővítése.
- Gyámhatósági ügyekben az ügymenet gyorsítása.
- Általános iskolákban a gyerekek és a szülők felvilágosítása a betegségekkel, ápolással kapcsolatosan.

Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Gyermek-és Ifjúságpszichiátriai Osztály, Gyermek Pszichiátriai Gondozó

Folyamatos kapcsolattartás figyelhető meg az intézménnyel, jellemzően az egyes esetek kapcsán valósul meg esetmegbeszélés a szakemberek között.

Javaslatok:

- Hasznos szabadidős tevékenységek bővítése a gyerekek részére (nyári szünetben).
- A tinédzser korosztály számára sport-, művészeti szabadidős tevékenységek szervezése.
- A családok segítése alternatív eszközökkel (művészetterápia).
- Pszichológiai ellátások bővítése.
- A jelzőrendszer tagjainak szoros, rendszeres kapcsolattartása.

b.) Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye (a továbbiakban: Egyesített Bölcsődei Intézmény)

Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása, ezen ellátás igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok

Debrecen városában a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye biztosítja. Az intézmény központja a 4024 Debrecen, Varga utca 23. szám alatt található. A fenntartói jogokat Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata gyakorolja. Az Intézmény 12 tagintézménnyel biztosítja a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását a város számára. A tagintézmények szakmai munkájukat a Gyvt; az NM rendelet, valamint a 2017-ben módosított Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja

(továbbiakban: Alapprogram), Módszertani Levelek és a Magyar Bölcsődék Egyesületének (mint módszertani szerv) útmutatása által előírtaknak megfelelően végzik.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 8. pontja alapján gyermekjóléti szolgáltatásokat nyújt. A gyermekek napközbeni ellátása keretében bölcsődei ellátást, napközbeni gyermekfelügyeletet a szülő, törvényes képviselő otthonában; valamint az alapellátáson túl hosszított nyitva tartást, és a bölcsődék nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet lát el. A bölcsődei ellátottak és az időszakos gyermekfelügyeletben résztvevők számára gyermekétkeztetési szolgáltatást is biztosít. Az Intézmény egyesített bölcsőde szervezeti formában működik, szervezetileg az igazgatóságból, 12 tagintézményből és a központi élelmezésből áll.

▪ A minőségi gyermekellátásra ható tényezők

Szervezeti kultúra, a világos célkitűzések, a felkészült és elhivatott szakemberek

A tagintézmények jellemzője, hogy szakmai tevékenységükben kiemelt jelentőségű az állandóság, a tapasztalatszerzés és az élményszerzés lehetőségének biztosítása. A napi tevékenységük során kiemelten fontos a családok segítése, valamint, hogy a gyermekek a családok értékeinek, szokásainak optimálisan egyedi, személyiségüknek, fejlődési ütemüknek megfelelő nevelésben és gondozásban részesüljenek. Ennek érdekében minden tagintézmény nagy felelősséggel készítette el Helyi Programját, Munkatervét és Beszámolóját.

A gyermekek napközbeni nevelését, -gondozását, a magas szakmai elvárásoknak megfelelő tudással rendelkező kisgyermeknevelők végzik az intézményekben.

A férőhely

Az évről-évre változó, egyre magasabb igényeket és elvárásokat támasztó munkaerőpiac, mely alapvető igényként fejezi ki, hogy a szülési szabadságon lévő édesanya minél hamarabb visszakerüljön a munka világába, hozzájárul ahhoz, hogy minden évben egyre magasabb a bölcsődei szolgáltatást igénylő családok száma és egyre fiatalabb korosztályú gyermekek kerülnek felvételre. A családoknak minden év májusáig jelezniük kell a bölcsődék felé a bölcsődei ellátás iránti igényüket. Az újonnan érkező gyermekek közel 90%-a esetében ezt, adott év májusáig általában meg is teszi a szülő. A fennmaradó 10% csak később adja be a jelentkezését. A nevelési év kezdetére, szeptemberre általában 100%-ot mutat a bölcsődék telítettsége, azonban a tényleges beiratkozásra ez a szám több esetben visszaesik. Előfordul, hogy a szülők különböző okok miatt visszamondják a szeptemberi jelentkezést. A bölcsődéknek figyelemmel kell kísérnie azokat a gyermekeket is, akik az év során betöltik a harmadik életévüket, mert ebben az esetben a szülő köteles nyilatkozni arról, hogy a gyermeket elviszi óvodába vagy marad a nevelési év végéig a bölcsődében. Ezen okok miatt is nagyon fontos, hogy a bölcsődék minden évben pontosan mérjék fel a szükségleteket a bölcsődei szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban. A bölcsődék által nyújtott magas szakmai tevékenység, a lehetőség, hogy helyet, megfelelő szakmai és érzelmi háttérrel biztosítanak a gyermekek számára, segítséget jelent a Kormány által is egyre jobban támogatott családpolitikának. Ez hosszú távon hozzájárulhat ahhoz, hogy Debrecen népessége az országos jelenségnek megfelelően ne öregedő település legyen, hanem egyre több család

merjen és vállaljon gyermeket, amely a gyermekek számának statisztikai növekedését is eredményezné.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény 1164 férőhellyel rendelkezik. A gyermekek 10-12 és 14 fős csoportokba kerülnek elhelyezésre. Az egyenlőtlen elosztásnak több oka is van, amit jogszabályban meghatározott előírások szabályoznak. Egyre több 2 év alatti gyermek kerül be a bölcsődei ellátó rendszerbe, s mint azt a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet meghatározza, számuk egy csoportban nem haladhatja meg a 12 főt. Nehezítette a bölcsődei elhelyezést, ha sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI-s) gyermek került felvételre, vagy ha a nevelési év során derült fény a gyermek megváltozott nevelési igényére. Egy SNI-s gyermek a bölcsődei ellátás során két fő elhelyezésének megfelelő létszámot jelenti a bölcsőde számára, mind a bölcsőde által felvehető gyermekek számában, mind a csoportok létszámában, nem szólva arról, hogy az életkori szabályozás miatt akár egy SNI-s gyermek elhelyezése 4 férőhelyszám csökkenést is eredményezhet. Így mire minden gyermek elhelyezésre kerül az intézményekben, a valóban betölthető férőhelyszám elmarad a működési engedélyben meghatározott férőhelyszámhoz képest. Mindemellett a debreceni bölcsődék működése évről évre teljes feltöltöttséggel folyik. Az előzetes felmérések, a várólisták mutató számai és a szülők által az év során beadott jelentkezési lapok száma évről évre emelkedő tendenciát mutat. Az is hozzájárul a bölcsődei szolgáltatás iránti igények növekedéséhez, hogy 2016. januárjától bővült a GYED Extra, mely szerint az édesanya már a gyermek 6 hónapos korától igénybe veheti, viszonyítva az előző évekhez képest, amikor a gyermek 1 éves kora előtt ez nem volt lehetséges. Így téve lehetővé a szülő mielőbbi visszakerülését a munkaerőpiacra. Van az intézménynek olyan bölcsődéje, ahol már a következő nevelési évre is elérték a felvehető gyermekek számának maximumát. Bölcsődei férőhelyek terén további nehezítő tényező, hogy a Karácsony György Utcai Tagintézmény, a felújítás okán továbbra sem fogad gyermekeket. Ezzel párhuzamosan 2018. augusztus hónapban az Ősz Utcai Tagintézmény is bezárt ideiglenesen és a kisgyermekek átkerültek a Görgey Utcai Tagintézménybe szintén felújítás miatt. A minőségi gyermekellátás biztosításának egyik jelentős feltétele a megfelelő férőhelyszám. A felújítások folyamatban vannak, illetve a Postakert Utcai Tagintézmény helyét egy újonnan épülő bölcsőde fogja átvenni, mely a jelenlegi tagintézmény férőhelyeihez képest lényegesen magasabb férőhelyszámmal fogadja az igénybe vevő családokat.

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény feladata:

Az Alapító okirat értelmében az intézmény gyermekjóléti alapellátás keretében a gyermekek napközbeni ellátásán belül:

- Gyermekek bölcsődei ellátását, és a bölcsődei ellátottak részére nyújtott gyermekétkeztetéssel összefüggő feladatok ellátását végzi.
- Emellett hosszított nyitva tartást és a bölcsőde nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet biztosít.
- Továbbá napközbeni gyermekfelügyelet keretében segítséget nyújt többes ikrek gondozásához, neveléséhez a szülő, törvényes képviselő otthonában.
- A fentiekén túl, módszertani feladatok segítését látja el.

Alapellátás

A bölcsődei nevelés középpontjában a kisgyermek és közvetetten a kisgyermeket nevelő családok állnak.

A bölcsődei nevelés feladatait a Bölcsődei nevelés- gondozás országos alapprogramja határozza meg, melyek az alábbiak:

- A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése.
- Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása.
- Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése.
- A megismerési folyamatok fejlődésének segítése.

A Gyvt. értelmében a bölcsődei ellátás keretében - ha e törvény kivételt nem tesz - a három éven aluli gyermekek napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátás keretében a nemzeti köznevelésről szóló a 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkt.) 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermek nevelése és gondozása is végezhető. Bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti. A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek 20 hetes korától nevelhető és gondozható 3 éves koráig. Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig. Ilyen esetben a szülő továbbmaradási kérelem benyújtásával élhet. A továbbmaradási engedélyt a következő év augusztus 31-ig kaphatja meg.

Alapellátáson túli szolgáltatások

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye az alapellátáson túl hosszított nyitva tartást, és a bölcsődék nyitvatartási ideje alatt időszakos gyermekfelügyeletet lát el, amennyiben ezt az adott tagintézmény kapacitása lehetővé teszi. Az NM rendelet részletesen kifejti az alapellátáson túli szolgáltatások lehetőségét, melynek értelmében, ha a bölcsőde alapfeladatát nem veszélyezteti, a bölcsőde, térítési díj ellenében külön szolgáltatásként:

- a. játszócsoportot,
- b. időszakos gyermekfelügyeletet,
- c. gyermekhotelt,
- d. egyéb, gyermeknevelést segítő szolgáltatást (pl. gyermeknevelési tanácsadást, játék-, eszközkölcsonzést) működtethet, illetve otthoni gyermekgondozást biztosíthat.

Ez egy lehetőség, amivel egyrészt a szolgáltatást igénybevevők, tehát a családok igényeire reagálhat az intézmény, ugyanakkor fontos figyelembe venni, hogy alapellátáson túli szolgáltatás csak akkor nyújtható, ha az alapellátás nem sérül. A tagintézmények az elmúlt év során teljes feltöltöttséggel üzemeltek. Ahol a felvett gyermekek száma nem érte el a férőhely számot, ott többnyire a csoportba felvett két éven aluli kisgyermek okán nem volt 100%-os feltöltöttség. Ennek értelmében 2018-ban a játszócsoport szolgáltatás nem működött, bár a családok folyamatosan jelezték az erre vonatkozó igényüket. Az Ősz Utcai Tagintézmény üres férőhelyein azonban biztosították az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás lehetőségét a családok számára, mindaddig, amíg a tagintézmény át nem költözött ideiglenes helyére a Görgey Utcai Tagintézménybe. A családok örömmel fogadták a szolgáltatást és hiányként jelezték, amikor megszűnt. Az egyéb szolgáltatás kategóriába tartoznak pl. a sósobák, mely több tagintézményben is működik. A szolgáltatások személyi és tárgyi feltételeinek kialakításánál a kisgyermek nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát kell követni az egyes

szolgáltatási formák eltérő jellegét figyelembe véve. A családbarát szolgáltatások rugalmasan alkalmazkodnak a szülők változó igényeihez, szükségleteihez.

▪ *Hosszított nyitva tartás:*

A szolgáltatás lehetőségét nem vették igénybe a szülők 2018. évben.

▪ *Időszakos gyermekfelügyelet:*

A bölcsődei ellátottak és az időszakos gyermekfelügyeletben résztvevők számára gyermekétkeztetési szolgáltatást is biztosít az intézmény. Az alapellátáson túl, többek között időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás is biztosítható. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha nem sérül az alapellátás és a bölcsőde rendelkezik szabad kapacitással. Jelenleg ezt egyik tagintézmény sem tudja biztosítani. Bár úgy tűnik, hogy a tagintézmények rendelkeznek üres férőhelyekkel, ez nem valós, mert az üres férőhely oka, a jogszabály életkori, vagy SNI-s gyermekekre vonatkozó megkötéséből fakad, azonban a szolgáltatásra lenne igény.

Miben nyújt segítséget az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás biztosítása a családoknak?

A gyermeküket otthon nevelő szülőknek, anyáknak szükségük lehet olyan időre is, amit magukra, saját szükségleteik kielégítésére fordíthatnak. Ezt biztosítja az időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatás.

- A szakember segítséget, támogatást, megerősítést és tanácsot nyújthat, melynek következtében erősödnek a szülői kompetenciák.
- A szülő biztonságos, nyugodt, jól felszerelt, inger gazdag környezetben tudhatja gyermekét.
- A gyermek nevelését, gondozását ebben az időszakban képzett szakember látja el.

A szülők visszajelzése mutatja, hogy szükség van erre a szolgáltatási formára.

▪ *Rugalmas, hosszított nyitva tartás*

Az intézményben rugalmas/hosszított nyitva tartásra van lehetőség 4 tagintézmény vonatkozásában. A szolgáltatást 18-19 óra között külön szolgáltatási díj megfizetése mellett vehetik igénybe azok a szülők, akiknek gyermeke a bölcsődébe jár, de munkavégzése vagy egyéb ok miatt a bölcsőde rendes nyitva tartása után tudja csak gyermekét hazavinni. Erre a szolgáltatásra 2018-ban nem volt igény.

▪ *Napközbeni gyermekfelügyelet*

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése 2017. január 01. napjával a az Egyesített Bölcsődei Intézménye új szolgáltatásaként létrehozta a napközbeni gyermekfelügyelet lehetőségét, melynek keretében segítséget nyújtanak a családok otthonában, a többes ikrek gondozásához, neveléséhez. A napközbeni gyermekfelügyelet célcsoportja elsősorban a speciális gondozást igénylő gyermekek és családtagjaik köre. A többes ikrek születése tipikusan olyan élethelyzet, amikor a szülők segítséget igényelnek

gyermekük ellátásában. Napjainkban egyre nagyobb az ikergyakorosság aránya a születési adatok szerint. 2018-ban 3 család vette igénybe a szolgáltatást. Két család esetében hármas ikrek, egy család esetében pedig négyes ikrek gondozását látta el az intézmény, biztosítva ezzel a család, az édesanya számára a megfelelő támogatást, segítséget megsokszorozódott feladatai ellátásában. A családok támogatására szakképzett kisgyermeknevelőt biztosított az intézmény.

Az intézmény közfeladata a Gyvt. 41-42. § szerinti személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása, bölcsődei ellátása.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

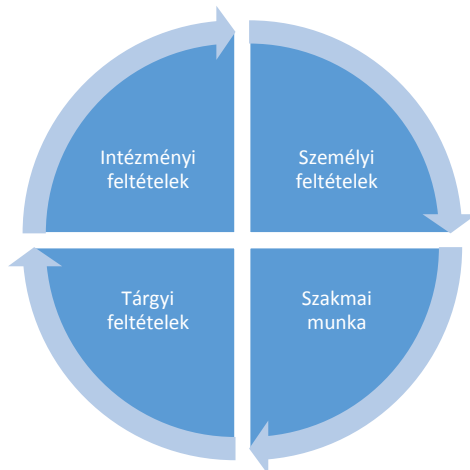
Az intézmény a fentieknek a férőhelyek függvényében maradéktalanul eleget tesz.

Az intézmény működési területe:

Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területe.

A gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása, a megvalósulás feltételei, működési mutatók

A gyermekek napközbeni ellátását az alábbi 4 tényező befolyásolja, határozza meg:

▪ *Intézményi feltételek (férőhely, szolgáltatás, ellátás)*

Az Egyesített Bölcsődei Intézmény 12 tagintézményében 1164 férőhelyen, 349,5 alkalmazotti létszámmal biztosította a feladatellátását. A tagintézmények érvényes, határozatlan időre szóló működési engedéllyel rendelkeznek, melyek 2018-ban nem módosultak.

Tagintézmény	Tagintézmény címe	Férőhely szám	Csoport szám	Dolgozói létszám	Kisgyermek-nevelő (fő)
Igazgatóság	4024 Debrecen Varga utca 23. sz.	-	-	10	-
Varga Utcai Tagintézmény	4024 Debrecen Varga utca 23. sz.	100	8	34	20
Postakert Utcai Tagintézmény	4025 Debrecen Postakert u. 5. sz.	44	4	15	9
Ősz Utcai Tagintézmény	4027 Debrecen Fáy András u. 2. sz.	52	4	16	9
Gáborjáni Szabó K. Utcai Tagintézmény	4028 Debrecen Gáborjáni Szabó K u. 2. sz.	76	6	23	14
Karácsony György Utcai Tagintézmény	4029 Debrecen Karácsony Gy. u. 6. sz.	60	6	22	14
Faraktár Utcai Tagintézmény	4034 Debrecen Faraktár u. 117. sz.	52	4	15,5	9
Honvéd Utcai Tagintézmény	4026 Debrecen Honvéd utca 16. sz.	116	10	36	22
Károlyi Mihály Utcai Tagintézmény	4032 Debrecen Károlyi Mihály út 4. sz.	156	12	41	26
Áchim András Utcai Tagintézmény	4030 Debrecen Áchim András u. 28.sz.	76	6	19	10
Görgey Utcai Tagintézmény	4032 Debrecen Görgey u. 3. sz.	120	10	30	18
Központi Elelmezés	4032 Debrecen Görgey u. 3. sz.	-	-	12	-
Margit Téri Tagintézmény	4031 Debrecen Margit tér 17. sz.	156	12	36	23
Angyalföld Téri Tagintézmény	4031 Debrecen Angyalföld tér 3. sz	156	12	40	26
Összesen:		1164	94	349,5	200

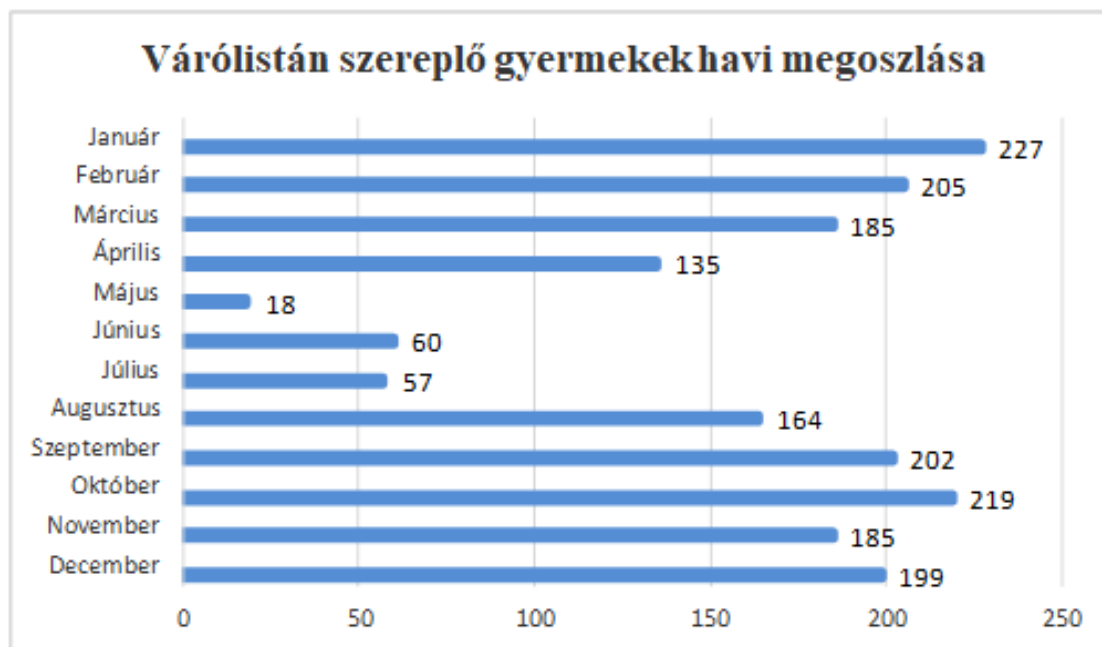
A szakmai létszám az alábbiak szerint alakult:

- 2 fő felsővezető
- 12 fő bölcsődevezető
- 1 fő szaktanácsadó
- 1 fő pszichológus
- 200 fő kisgyermeknevelő

Az Európa 2020 stratégia az Európai Unió növekedési és foglalkoztatási stratégiája, melynek egyik célkitűzése a 75 százalékos foglalkoztatási ráta elérése. Ehhez jelentős potenciált jelenthet a női foglalkoztatás növelése. A jelenleg érvényes foglalkoztatási irányelvek négy kulcsterületen fogalmaznak meg prioritásokat a tagállamok számára:

Az elmúlt évek családokat támogató intézkedéseinek köszönhetően a nők munkába állását kedvezőbb lehetőségek segítik, és országos szinten megnövekedett a kisgyermekek ellátását szolgáló intézmények befogadóképessége is. Ezek az intézkedések hozzájárultak ahhoz, hogy a nők számára egyre inkább ne választásként merüljön fel a munka vagy család, a karrier vagy anyaság kérdése. Bár jelentős lépések, javulások történtek, még mindig tapasztalható, hogy a gyermekvállalást követően a nők munkaerőpiacra történő visszatérése sokféle szempontból nehézségekbe ütközik. Az egyik legfőbb nehézség még gyakran továbbra is a férőhely kérdése. A bölcsődék egységesen áprilisban adnak ki felvételi adatlapokat a szeptember-októberi kezdésre. Ekkor még viszonylag kiegyensúlyozottan található férőhely. Azonban az év közben férőhelyet kereső szülők komoly hátrányban vannak, hisz ekkor már csak a váratlanul megüresedő férőhelyekkel lehet számolni. Az édesanyák gyakran kénytelenek meghozni azt a döntést, hogy a tervezettnél előbb állnak munkába, vagy kockáztatják, hogy férőhely hiány miatt nem tudnak visszaállni a munkába. Arról, hogy a gyermek hány éves korától javasolt az anyának visszatérnie a munkaerőpiacra, megoszlanak a vélemények. Az azonban szakemberek körében is vitathatatlan, hogy az édesanya munkába állása esetén a gyermek számára a legjobb ellátást nyújtó intézményi forma a bölcsőde. A családok döntését nagyban befolyásolja továbbá a gyermeket vállaló nők, illetve családok lehetőségei (pl. jövedelmi helyzete, életvitele). Az állam által finanszírozott gyermekvédelmi rendszer támogatja a munkaerőpiacra történő visszatérést, és a munkahelyek is egyre inkább segítik a munkavállalókat a munkavégzés és a gyermeknevelés összeegyeztetésében. Egyre több az olyan család, amely jogosult a gyermekgondozási ellátás igénybevételére, tervezi, hogy él a pénzbeli ellátásra való jogosultság melletti munkavállalás lehetőségével. A várólisták jelentős várakozó számot mutatnak:

A 2018-as év tagintézményi mutatói az alábbiak szerint alakultak:

A tagintézményeinkbe járó gyermekek létszámadatai 2018-ban				
Tagintézmény neve	Férőhely száma	Igénybe vevő gyermekek száma összesen	Óvodába távozott gyermekek száma	Új felvételes gyermekek száma
Varga u.	100	171	68	73
Postakert u.	44	73	36	33
Ősz u.	52	54	10	8
Gáborjáni Sz. K. u.	76	132	58	56
Karácsony Gy. u.	60	0	0	0
Faraktár u.	52	86	40	39
Honvéd u.	116	187	79	79
Károlyi M. u.	156	227	121	103
Áchim A. u.	76	116	65	66
Görgey u.	120	145	88	74
Margit t	156	246	114	65
Angyalföld t.	156	238	128	104
Összesen:	1164	1675	807	700

A táblázat alapján úgy tűnik, hogy lényeges eltérés van az óvodába távozott és az új felvételes gyermekek száma között. Ennek oka az ideiglenesen csökkent befogadó képességgel rendelkező intézményekből az életkori csoport korlátokból és a SNI-s igényű gyermekek figyelembevételéből fakad.

Az új gyermekek fogadása a szakma szabályai szerint fokozatosan történt. Ez jelentősen gyengítette a szeptember, október hónap működési mutatóit. Éves szinten azonban jónak mondhatók az eredmények.

- *Az intézmény működési mutatói az alábbiak szerint alakultak*

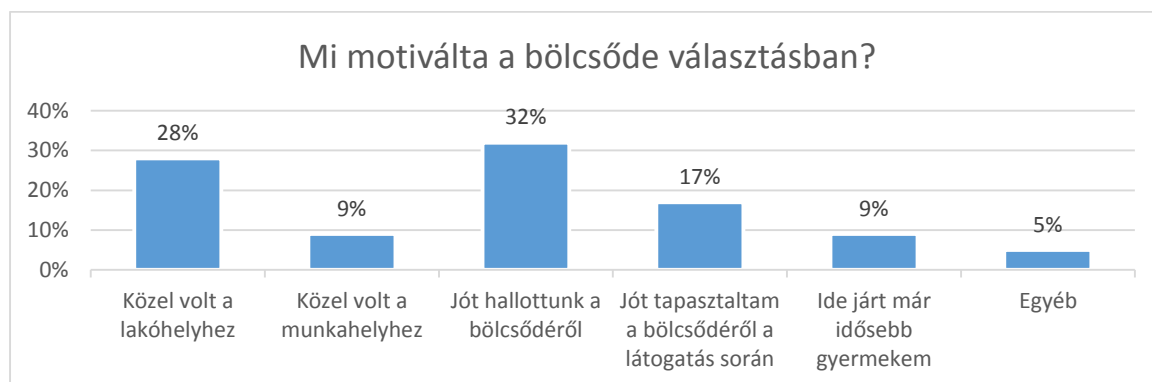
Kihasználtsági mutatók	2018
Kihasználtság a gondozott gyermekekhez viszonyítva	67,15%
Kihasználtság a beírt gyermekekhez viszonyítva	87,98%
Teljesített gondozási napok száma	164 088
Beírt gyermekek száma	214 996
Naponta beírt gyermekeknek a száma	951
Nyitvatartási napok száma	226

Az egyes tagintézmények mutatói viszonylag nagy szórást mutatnak:

A leggyengébb mutató az Ősz utcai Tagintézménynél látható, melynek oka, hogy a várható felújítás miatt a Tagintézmény már nem fogadott teljes férőhelyszámra gyermeket. A fenti adatokra kihat a felvett gyermekek korösszetétele, az SNI-s kisgyermekek száma a bölcsődei csoportban, az évközi felvételek tudatos tervezése és a szeptembertől érkező új gyermekek igen magas létszáma, mely a beszoktatás ütemezését igényli. A szórtság ellenére elmondható, hogy minden bölcsőde népszerű a városban. A szülők többsége továbbra is a munkába állás,

a család gazdasági helyzete, illetve munkahelyféltség miatt választja a bölcsődei elhelyezést. Több szülő a gyermek közösségi igénye, a változatos, színes családi programok és a rendszeres, életkornak megfelelő étkezés lehetősége miatt is szeretné bölcsődébe íratni gyermekét. Intézmény választás során a szülők a lakóhely, illetve a munkahely közelségét veszik alapul.

Ezt mutatja az alábbi diagram, mely a szülők körében végzett kérdőíves felmérés eredményeként készült, és ami a tapasztalatok szerint jelenleg is helytálló:

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására vonatkozó adatok

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált gondozására elsődlegesen a Görgey Utcai Tagintézményben kerülhetett sor, mivel a Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai bölcsődében újonnan érkező sajátos nevelési igényű gyermeket továbbra sem tudtak fogadni. Ennek oka, hogy így lehetett biztosítani a Karácsony György utcai bölcsőde gyermekeinek átvételéhez szükséges férőhelyeket. A középsúlyos, illetve halmozottan súlyos fogyatékkal élő gyermekek ellátása a Honvéd utcai Tagintézményben történik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátására vonatkozó adatok az alábbiak szerint alakultak:

- Görgey Utcai Tagintézményben fogadott gyermekek száma az év folyamán: 8 fő
- Honvéd Utcai Tagintézmény speciális csoportjában fogadott gyermekek száma: 11 fő
- Angyalföld Téri Tagintézményben fogadott gyermekek száma: 3 fő
- Varga Utcai Tagintézményben fogadott gyermekek száma: 2 fő
- Károlyi Mihály Utcai Tagintézményben fogadott gyermekek száma: 1 fő
- Faraktár Utcai Tagintézményben fogadott gyermekek száma: 1 fő

A sajátos nevelési igényű gyermekeket fogadó tagintézményekben megfelelő tárgyi és személyi feltételek tették lehetővé a gyermekek korai fejlesztését (fejlesztőszobák, fejlesztő eszközök). Egyre gyakrabban találkoznak ugyanakkor olyan kisgyermekkel, akik nem rendelkeznek SNI státusszal, mert a szülők még nem jártak a szakértői bizottságnál, nem tudva, nem akarva szembenézni a gyermek másságával. Esetükben is nagyon fontos a megfelelő támogatás, segítség nyújtása, hogy ne hárítsák a problémát, hanem mielőbb legyenek partnerek abban, hogy a gyermek megkapja a számára igen fontos korai fejlesztést. Ennek érdekében keresték az utakat a társszakmák, szolgáltatók, illetve a gyermekvédelem irányában is, hogy a szülők, családok számára minél szélesebb körű támogatást, információt, segítséget tudjanak nyújtani. Az intézményben rendelkezésre álló integrált és speciális

csoportos férőhelyek elegendőnek bizonyultak. Intézményi szinten kiemelten kezelik az SNI gyermekekkel kapcsolatos szakmai feladataik között: a kisgyermeknevelők szakmai kompetenciáinak a fejlesztését, a normál és eltérő fejlődési ütem korai felismerésének segítését, az érintett családokkal és szülőkkel való még szenzitívebb kapcsolattartást, valamint a gondozásukhoz, nevelésükhöz kapcsolódó egyéb specifikumokat.

A gyermekek napközbeni ellátásának személyi feltételei

A bölcsődei nevelés-gondozás sikere, eredményessége elsősorban azon múlik, hogy kik foglalkoznak a gyerekekkel. A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai kompetenciával és identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős a szakmai tudása szinttartásáért, gyarapításáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért. Az, hogy a kisgyermek hogyan érzi magát, elsősorban attól függ, hogy a felnőtt, akire rá van bízva, hogyan bánt vele, milyen mértékben nyújt neki támaszt, biztonságot. A gyermekközösség visszatükrözi azt a gondoskodást, azt az érzelmi közeget, amit az ott dolgozó felnőtt biztosít, s ebben a folyamatban a kisgyermeknevelő személyisége és nevelési módszerei meghatározók. Minőségi ellátást csak magasan képzett, elhivatott szakemberek, és az őket segítő lelkiismeretes segítő személyzet képes együttesen biztosítani.

A szakdolgozók aktuális képzettsége

A tagintézményekben a gyermekek gondozását-nevelését szakképzett kisgyermeknevelők végzik, akik a 15/1998 (IV.30.) NM rendeletben meghatározott képesítések valamelyikével rendelkeznek. Munkájukat hivatásnak tekintik. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejlesztik a gyermekek kreativitását, alkotó készségét, személyiségét, kompetenciáit.

Az intézmény szakdolgozóinak képzettségére vonatkozó 2018. évi adatok:

Igazgatóság és 12 tagintézmény:	216 kisgyermeknevelő
pedagógus életpályába bevont diplomások száma	70 fő
középszintű OKJ képzésekben végzetek száma	146 fő
felsőoktatási tanulmányokat folytató	41 fő
diplomaszerzés szándéka miatt nyelvi képzésben részt vevők	56 fő
pedagógusminősítési eljárásban érintett kisgyermeknevelők	2 fő

A fenti adatokkal országos szinten is kiemelkedő helyen szerepel DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye a szakmában. A kisgyermeknevelők életkori megoszlását tekintve korántsem homogén. Az elmúlt év során a korábbiakhoz képest jelentős volt a fluktuáció. Egyre többen vannak, akik élnek a 40 éves munkaviszony adta nyugdíjba vonulás lehetőségével. Helyükre többnyire diplomás végzettségű szakemberek érkeztek. A szakirányú végzettség minden esetben a területen releváns végzettségek közül kerül ki. Eltérések mégis vannak, a képzések sokszektorúvá válásának okán. A diplomák terén szintén jelentős eltérések vannak

(szociálpedagógus, tanító, tanár, óvodapedagógus, szociális munkás, stb.). Elengedhetetlen a különböző képzésekből jövő szakemberek közötti harmonizálás. Érezhetően, tapasztalhatóan zajlik egy szakmai generációváltás, mely reagálást igényelt/igényel az intézmény vezetése részéről. Törekedni kell minden generáció esetében a megszerzett ismeretek folyamatos megújítására, frissítésére és gyarapítására.

Az intézmény alkalmazotti létszáma 2018-ban: 349,5 fő

Szakmai létszám: 216 fő

Az elmúlt év során emelkedett a diplomások és a szakmai felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma. Ezzel egyidejűleg csökkent a középfokú végzettségűek száma. A csökkenésnek három oka van:

- korhatár előtti nyugdíjba vonulás a 40 éves munkaviszony megszerzésének lehetőségével
- öregségi nyugdíjba vonulás
- magasabb végzettség megszerzése

A Pedagógus életpálya, illetve a bölcsődei rendszer átalakulása magával hozta a szakma társadalmi presztízsének emelkedését. Ezzel egyidejűleg anyagi elismerést, javulást is hozott a diplomás kisgyermeknevelők számára, ami egyre több kisgyermeknevelőt motivál a továbbtanulásra. Továbbtanulási szándékukat az intézmény támogatta. Átgondolt szervezéssel biztosította számukra a felsőoktatásban való részvételt, úgy, hogy a kisgyermekellátása zökkenőmentesen és minden igényt kielégítve működjön. Jelentős segítség a diplomaszerezésre törekvő kisgyermeknevelők számára a DMJV Önkormányzata és a DMJV Egyesített Bölcsődei Intézménye által közösen megvalósításra kerülő Még jobb kezekben – bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése EFOP-1.9.9-17 pályázat, melynek keretében az alábbiak megvalósítására nyílt lehetőség:

- Pedagógiai innováció - A munkaerő-piaci változásokhoz alkalmazkodni képes felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelése. Ezt kívánja elősegíteni a pályázat azzal, hogy a pályázatban résztvevő szakemberek számára ingyenes nyelvi képzést és nyelvvizsgaszerezés lehetőségét biztosítja, megkönnyítve ezzel a felsőoktatásba való bejutást, illetve a diploma megszerzését.
- A zenei nevelés kultúrájának fejlesztése a bölcsődei ellátásban dolgozók képzésének támogatásával, mely lehetővé teszi a kisgyermeknevelők számára szakmai repertoárjuk kibővítését és kiváló eszközt ad a kezükbe, amellyel a családok hatékonyabb bevonása válik lehetővé.

Az intézmény nagy hangsúlyt fektetett a kisgyermeknevelők változatos továbbképzésére, ahol olyan ismeretekre tehetek szert, ami segíti a családokkal való hatékony együttműködést, tudatos pedagógiai munkát és pedagógiai tanácsadást. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet előírja a kisgyermeknevelők számára a továbbképzési kötelezettség teljesítését. Fontos, hogy a szakmai továbbképzések mind tartalmilag, mind pedig mentálisan új élményekhez, ismeretekhez juttassák a kisgyermeknevelőket. Ennek az elgondolásnak mentén volt lehetőségük a kisgyermeknevelőknek az általuk választott témákban továbbképzéseken részt venni. 12 tagintézményből összesen 11 fő megszerezte a

továbbképzési ciklusukra előírt kredit pontokat. Összesen 49 kisgyermeknevelő vett részt a tavalyi év folyamán valamilyen akkreditált továbbképzésen. A választott akkreditált továbbképzések minden esetben az ellátásban felmerülő igényekre reagáltak, gazdagítva a szakemberek ismereteit.

2018. évi személyi változások

A korábbi évekhez képest gyakoribbak és erőteljesebbek voltak a személyi változások a tagintézményekben. Ennek okai:

- Nyugdíjazás: az alkalmazotti életkorösszetétel meglehetősen homogén, különösen a kisgyermeknevelők esetében. A nők 40 éves munkaviszony megszerzésével történő nyugdíjba vonulás lehetőségével szinte kivétel nélkül élnek a munkatársak. Ez a lehetőség egyre nagyobb létszámban érinti a dolgozókat jelenleg is és az elkövetkező 2-3 év során.
- A fent említett, viszonylag homogén életkori összetétel magával hoz testi gyengeségeket, vagy családon belül, életciklusból fakadó nehézségeket (idős szülők ápolása). Előfordult hosszabb betegség, illetve ápolás miatt kért hosszabb távollét, ami helyettesítést igényelt.
- A nyugdíjba vonult alkalmazottak helyére fiatal alkalmazott kerül, akiket a gyermekvállalás kérdése érint.

Változás több esetben a tagintézmények vezetését érintette. Személyi változás történt a Margit Téri Tagintézmény, a Görgey Utcai Tagintézmény és a Honvéd Utai Tagintézmény vezetői esetében.

A változás tagintézményvezető-helyettesi váltást is magával hozott. Az új vezetők esetében kiemelt hangsúlyt kell helyezni a vezetői feladatok, szerepek, kihívások megismertetésére, a közös szakmai munka kialakítására, melyben jelentős szerepe van az intézményvezetőnek és az intézményvezető-helyettesnek. Visszatekintve elmondható, hogy jól együttműködő szakmai csapat sikerült kialakítani, melynek közös munkája eredményeként a bölcsődékben kiegyensúlyozott és színvonalas szakmai munka és kisgyermekellátás folyik.

A Tagintézményekben folyó színvonalas szakmai munka másik feltétele, hogy a kisgyermeknevelők, technikai dolgozók, bölcsődei dajkák, bölcsőde orvos, pszichológus munkájukat összehangoltan, egymást segítve, a kompetencia határok betartásával végezzék. Ehhez szükséges, hogy minden terület képviselője tisztában legyen munkaköri feladataival, kompetencia határaival, az együttműködés kereteivel és feltételeivel. Csak így biztosítható a minőségi gyermekellátás. A szakemberek készség fejlődése megmutatkozik az alábbiakban:

- új szakmai kapcsolatok kiépítésére, új szakmai ismeretekre tettek szert, melyek erősítik a különböző kompetencia területeiket
- kibontakoztatták kreativitásukat
- felfedezték újabb készségeiket, illetve egyre bátrabban használják a meglévő képességeiket, készségeiket
- képesek a szakmai kommunikációjukat fejleszteni, gazdagítani.

Mindez egy dinamikus szakmai életet hozott magával, melyben ki-kí képességeinek és ambícióinak megfelelően találhatott magának helyet, lehetőséget.

- Megmérették magukat mesealkotás terén a Papírszínházra kiírt belső pályázat kapcsán. Megmutatták a bennük lévő játszóképességet, ami elengedhetetlen a kisgyermeknevelők számára.
- Az „Így gondozunk mi” szintén belső pályázat lehetővé tette, hogy ne csak megméressék magukat, hanem egymást is segítsék kiváló szakmai ötletekkel. Kisgyermeknevelő, intézményvezető, intézményvezető-helyettes előadóként képviselte a szakmát a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karának szervezésében megrendezésre kerülő kisgyermeknevelők szimpóziumán.
- „Bölcsődepedagógia” címmel elkészült és kiadásra került egy tanulmánykötet, szintén a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karának gondozásában. A kötet szerzői: kisgyermeknevelők, a bölcsőde pszichológusai, bölcsődevezetők, intézményvezető, szaktanácsadó, intézményvezető-helyettes.
- „Ringató” zenei képzésen vettek és vesznek részt kisgyermeknevelők minden tagintézményből. A képzés nem csak számukra nyújt nyereséget. A módszert megismerve, családi alkalmakon adják tovább ismereteiket a családoknak, megajándékozva őket a zenei élménnyel és az együtt töltött minőségi idő élményével.

A szakember hiteles fellépése, családokat támogató tanácsai, útmutatása, a magas színvonalon végzett gyermeknevelése, gondozása, emeli a bölcsőde társadalmi presztízsét. Ennek a kihívásnak csak jól képzett, hiteles, szakmai magabiztossággal rendelkező, elhivatott szakember képes eleget tenni. Láthatóan megindult az intézményben egy pezsgő szakmai élet, ami az ellátás színvonalának emelkedését is garantálja.

Tárgyi feltételek

A minőségi munka feltétele a személyi feltételeken túl, a minőségi tárgyi környezet. A Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja kimondja:

„A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet - a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató épületét, játszóudvarát és egyéb helyiségeit - a jogszabályi és szakmai előírások, a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.”

Intézményi eszközbeszerzés

Ennek fényében törekedtek mind intézményi szinten, mind pedig tagintézmények szintjén a tárgyi feltételek javítására, melynek eredményeként az ellátás tárgyi feltételei jelentősen javultak. Külön figyelmet fordított az intézmény az alábbi eszközök beszerzésére minden tagintézmény részére:

- nagymozgásos játékeszközök
- szakmai programhoz kapcsolódó játékeszközök
- szakkönyvek
- hempergők az udvari levegőztetéshez
- kiságyak, hempergők, nyitott polcok az egyre fiatalabb gyermek korosztály igényeire reagálva

A szakmai eszközökön és játékeszközökön túl beszerzésre került:

- konyhai eszközök
- gépek
- étkészletek
- textíliák

Az eszközök minden csoport számára elérhetők. A beszerzések során minden esetben irányadó volt a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben meghatározott tárgyi feltételekre vonatkozó előírás.

Az EFOP-1.9.9-17-2017-00009 „Még jobb kezekben – bölcsődei szakemberek szakmai fejlesztése Debrecenben” című pályázat keretében került sor a nyelvi és zenei képzésekhez szükséges hangszerek és a Ringató programhoz kapcsolódó könyv anyagok beszerzésére.

DIM által elvégzett felújítások

A Debreceni Intézményműködtető Központtal való kapcsolat megfelelő volt. A felújítások főként a játszóudvarokat érintették: térburkolat lerakása, homokozók építése, tereprendezés és füvesítés, nyílászárók cseréje, a belső munkálatok tekintetében villanykorszerűsítésre, parkettacsizolásra, pvc cserére és festésre került sor a csoportszobákban. A kiszolgálóhelyiségek között több konyha, mosoda, valamint az irodák tisztasági festése is lezajlott. A minőségi gyermekellátásnak nem csak az eszközök, hanem az épület állaga, az udvarok állapota is jelentős meghatározója.

Átvett pénzeszközök, alapítvány

A tárgyi feltételek kialakításához jelentős forrást biztosított a tagintézmények számára a Debrecen Bölcsődés Gyermekeiért Alapítványon keresztül befolyt pénzösszeg. Számottevő segítséget biztosított a játékeszközök, illetve a csoportszobák gyermekbútorainak beszerzéséhez. A kreatív alapanyagok beszerzésének elsődleges forrása is az alapítványon javára befolyt éves összeg, melyet 2018-ban is két alkalommal osztottak vissza a tagintézmények befizetéseinek megfelelően. Az alapítványi felhasználást minden esetben a szülők számára is láthatóvá tették a tagintézmények, hiszen, mint támogatóknak, jogukban áll látni, tudni a felhasználás módját. Nemcsak láthatóvá tették számukra, hanem sok esetben a szülőket bevonva történt az eszközök megvásárlása. A kisgyermeknevelők törekedtek minőségi eszközöket beszerezni, mely megfelel a pedagógiai, esztétikai és egészségügyi szempontoknak.

Másik jelentősebb támogatás 2018-ban is a National Instruments Hungary Kft. –től érkezett, melyekből csoportszobai berendezési tárgyakat és udvari játékeszközöket vásároltak a tagintézmények. A vásárolt bútorok, eszközök, játékok kiválasztása során legfőbb rendező elv a minőség és a biztonság. A tárgyi feltételek javulása látványos volt sok esetben, mely a szolgáltatást igénybe vevők megelégedését emelte.

Szakmai munka a tagintézmények szintjén

A tagintézmények szakmai munkájukat egyéni Helyi Programjaik alapján végzik, melyek igényes, a családok szükségleteihez és elvárásaihoz igazodva és az Országos Alapprogramra, illetve az intézményi Szakmai Programra építve fogalmazzák meg a helyi sajátosságokat és egyedi célkitűzéseiket. Az intézmény fő szakmai irányvonalát az intézményi program tartalmazza, melyhez a tagintézmények programjai csatlakoznak, megjelenítve

sajátosságait a helyi programjukban. Az intézmény Szakmai Programját DMJV Önkormányzata Közgyűlésének Egészségügyi és Szociális Bizottsága 2017. november 22-én tárgyalta és a 99/2017. (XI. 22.) Eü. és Szoc. Biz. határozatával jóváhagyta. A tagintézmények egységes, jó minőségű, szakmailag színvonalas napközbeni ellátást biztosítanak. Ezt igazolja a szülők visszajelzése is. Szakmai munkájukat a Bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályaiban megfogalmazott alapelvek és feladatok, illetve az Országos Alapprogramban meghatározott irányelvek mentén végzik. A „családbarát bölcsőde” szellemében, illetve a család rendszerszemléletű megközelítése értelmében őszinte, együttműködő család-bölcsőde kapcsolatmegvalósítására törekszenek, mely

- nyitott a családok irányába,
- segíti az együttműködést, az elvárások összehangolását,
- támogatja a családokat,
- aktív részvételt biztosít a közös ünnepeken, nyílt napokon, családi délutánokon,
- erőforrásként van jelen a családok életében.

A kisgyermeknevelők elhivatottságának és kreativitásának köszönhetően a gyermekcsoportok mindenhol hangulatosak, esztétikusak, a gyermekek életkori igényeinek megfelelően berendezettek, biztonságosak. A kisgyermekek bizalommal fordulnak és ragaszkodnak kisgyermeknevelőikhez, akiktől megfelelő mértékű és minőségű figyelmet, türelmet, bátorítást kapnak. A szeretetteljes, gondoskodó nevelés-gondozás biztonságot nyújt, támogatja a harmonikus fejlődést, örömteli mindennapokat biztosít a gyermekek számára. A szülővel történő beszoktatások aránya jelentősen megnövekedett. A kisgyermeknevelők felismerték, megtapasztalták a módszer előnyeit, jelentőségét elsődlegesen a kisgyermek és a szülők, de saját részükről egyaránt.

Érdekképviselői Fórum

DMJV Egyesített Bölcsődei Intézményében az ellátásban részesülők érdekvédelmére szolgáló *Érdekképviselői Fórum* működik. Működésének szabályzata az elmúlt év során nem módosult. Ugyanakkor a tagok személyében történt változás, tekintve, hogy az Érdekképviselői Fórum több tagja is kikerült a szülők közül a gyermekek óvodába távozásának okán. Az új tagok megválasztásra kerültek, melyről a szülők minden tagintézményben megkapták a tájékoztatást és ezzel egyidejűleg az Érdekképviselői Fórum működésére, elérhetőségére, feladatkörére nézve szintén. Az elmúlt évek során a fórumhoz ellátást érintő kifogások, vagy kötelezettségszegésre utaló panaszok nem érkeztek.

Intézményi szinten történő változások, eredmények

A 2018-as év a szakmai munka szempontjából nagyon sok változást, eredményt hozott. Egyrészt a szakma egészét érintő jelentős átalakulást okozott több jogszabályváltozás, mely alakította az általános szakmai feltétel- és elvárásrendszert. A pedagógus életpálya bevezetése a bölcsődékben jelentős átalakulást eredményezett és fog is még a jövőben, melyekhez hozzá kellett rendelni és megszervezni a belső erőforrásokat. A külső változásokat egy intenzív belső megújulás követte, a szervezeti struktúra és a humánerőforrás tekintetében, mely segítette, hogy felkészülhessenek az új elvárásokra. Az intézményvezető által létrehozott munkakörnyezet lehetővé tette mindenki számára a különböző szinteken való bekapcsolódást a szakmai munkába, a változások kihívásaiba. Lehetőség nyílt az innovációt és a kreatív

gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra, hogy a kisgyermeknevelők minél több elméleti ismeretanyagra és gyakorlati tapasztalatra tegyenek szert az új adminisztrációs feladataik tekintetében, és a portfólió készítés területén is megfelelhessenek a pedagógus kompetenciáknak. A változások eleinte ellenállást is hoztak magukkal, hiszen az újtól való félelem, a komfortzóna elhagyása óhatatlan feszültséget generál. A kezdeti feszültséget, ellenállást azonban feloldotta a folyamatos információ, tájékoztatás, a visszajelzések lehetősége.

Korábban már célként fogalmazódott meg:

- az intézmény munkakultúráját kívülről is nyitott tanulási környezet jellemezze,
- a szülőkkel, helyi társadalommal kiépített partnerkapcsolataik erősek legyenek,
- új típusú szakmai együttműködések szülessenek pl. a Debreceni Egyetem Felnőttképzési és Gyermeknevelési Karával, melynek terepintézményeként működnek, vagy szakmai módszertani központokkal és szervezetekkel,
- az Intézmény regionális, módszertani referencia intézményként funkcionálhasson a jövőben.

A célok megvalósulása érdekében innovációs terv készült, melynek fő vonulatai a következők voltak:

- A pedagógus életpályával együtt járó általános elvárásrendszer intézményi adaptációja.
- Információs koordinátori hálózat hatékony működtetése.
- A korábban bevezetett új munkaformák megszilárdítása. A pedagógus életpálya, családpedagógiai, adminisztrációs munkacsoportok működési feltételeinek, jogainak, feladatainak meghatározása.
- Szakmai személyiségfejlesztés új formái.
- Új értékelési szisztéma kidolgozása.
- Közösségépítés, szervezeti kultúra fejlesztése.
- A szolgáltatást igénybe vevők hatékonyabb monitorozása.
- Intézmény külső kapcsolatai: arculata, menedzselése, közéleti tevékenység.
- Referencia intézményként a régióban központi szerep vállalása a módszertani munkában.

A fent kitűzött célok lépésről- lépésre megvalósultak. Az így kialakult intézményi kultúrában, ki-ki megtalálhatta a képességeinek, szakmai vállalkozó kedvének megfelelő feladatokat, kihívásokat, megélve az együtt dolgozás örömet és a szakmai sikereket. A Munkacsoportok reagáltak és folyamatosan reagálnak szakmai anyagokkal, kérdőívekkel, információkkal az aktuális szakmai igényekre. Az információáramlásban jelentős szerepe lett a koordinátori hálózatnak, mely egyre inkább betölti funkcióját. Ebben a munkakultúrában egyre több kisgyermeknevelő tapasztalja meg szakmai kompetenciáját, hatni tudását. Mindez hatékonyabbá teszi a munkakapcsolatokat és színvonalasabbá az ellátást. Partneribbé, szorosabbá vált a szakmai együttműködés a Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Gyermeknevelési- és Gyógypedagógiai Karával. Közösén került kidolgozásra a hallgatók gyakorlati útmutatója. Megjelent az Egyetem gondozásában a Bölcsődepedagógia I. című tanulmánykötet, mely hiánypótló a Kisgyermeknevelő, gondozó BA képzés terén. Készítői az Egyesített Bölcsődei Intézmény szakemberei. Kialakult egy kölcsönös szakmai

kommunikáció, melynek eredményeként rendszeresek a szakmai megbeszélések a terephelyek és az Egyetem között. A változások a Magyar Bölcsődék Egyesülete számára is láthatóak és elismertek, aminek eredményeként az egyetem több módszertani feladatba is bevonja az intézményt. Az intézmény vezetője és az intézményvezető-helyettes tevékenyen részt vett több fórumon is a Magyar Bölcsődék Egyesületének szakmai munkájában. Az intézmény vezetője felkérést kapott a Magyar Bölcsődék Egyesületének munkacsoportjába, melynek feladata a bölcsődei standardok, illetve az egységes bölcsődei dokumentáció kidolgozása. Több bölcsődéből, más településekről voltak a tagintézményekben szakemberek szakmai látogatáson, tanulmányúton. Az intézmény városi szinten bekapcsolódott a Magyar Bölcsődék Egyesülete által meghirdetett program sorozatba, melynek központi gondolata a családok éve köré szerveződött. Ennek keretében városi szinten sikerült megmozgatni, megnyerni a programnak a családokat és újabb lehetőséget biztosítani a minőségi együtt töltött időre. Mindez a szakmai munka jó színvonalát tükrözi vissza.

Legfőbb tükör mégis a gyermek és a családok. Intézményi és tagintézményi szinten egyaránt arra törekedtek, hogy felmérjék az igényeket, az adható válaszokat. Ennek mentén legfőbb cél a gyermekellátás színvonalát egyre magasabb szintre emelni a családok megalégedésére. Eredményeik, a szülők visszajelzése, a bölcsődék iránti igény és az ellátás népszerűsége mutatja, hogy a bölcsődei ellátás eredményesen tölti be funkcióját. Ennek visszatükröződése az is, hogy a családok egyre inkább nemcsak az alapellátást igénylik, hanem az általuk szervezett családi programokat is.

Az intézmény Gyvt. 17. §-a szerinti, gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatok ellátása

A bölcsőde a gyermekvédelem rendszerében olyan gyermekjóléti intézmény, mely a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások közé tartozik, a 0 – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását biztosítja. Tevékenységében a gyermekvédelem mint komplex tevékenység jelenik meg. A problémával küzdő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére irányuló tevékenység szükség esetén más intézményekkel, szakemberekkel együttműködve történik, a kompetencia határok figyelembevételével. A csoportban gondoítható sajátos nevelési igényű gyermekek esetében gondozásba ágyazott nevelés történik. Mindezek segítik az egyenlő esélyekhez jutást, a társadalmi beilleszkedést. A bölcsődék szakemberei az összes gondozott gyermekre vonatkozóan kb. 90%-os arányban végeztek családlátogatást, mely fontos eszköz a hátrányok, nehézségek feltérképezésére a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket tekintve a szakemberek kezében. Elmondható, hogy a problémával küzdő családokhoz minden esetben eljutottak a szakemberek. Ismételt családlátogatásra nem került sor az év folyamán. A bölcsődék bevonják a szülőket a család – bölcsőde programokba, a gyermekek mindennapi bölcsődei életébe, különös tekintettel a hátrányokkal küzdő családok esetében. Ezekben az esetekben a meggyőzés, mintanyújtás, szerepel a módszerek között. Egy szolgáltatás működtetésénél alapvető kérdés, hogy mennyi embert ér el a szolgáltató az adott településen, mekkora a lakónépesség száma és a népsűrűsége. Biztosítani kell minden településen az alanyi jogot minden családnak, minden kisgyermeknek - akiknek erre valami okból szüksége van -, hogy lakókörnyezetében, elérhető közelségben rendelkezésére álljon optimális feltételeket nyújtó napközbeni gyermekellátás.

Az intézmény 12 tagbölcsődéje különböző városrészekben jelentkező igényeket tud kielégíteni. Vannak városrészek, melyek lefedettsége optimális, ahol több nagy férőhelyszámú tagintézmény is található (pl. Tócsókert), s vannak olyan területek is, ahol a kapacitáson túlmutató igényekkel kell számolni (pl.: belváros).

A felvételek statisztikái alapján megállapítható, hogy az intézmény családszerkezetére döntő többségében a nukleáris családtípus jellemző. A családok jelentős körében (10-15%) a szülő egyedülállóként neveli gyermekét. A válások és új házasságkötések miatt a különböző családrészek „összeolvadásából” létrejövő mozaik családok is egyre nagyobb számban fordulnak elő. Kimutathatóan nő a többgyermekes családok száma is, amely öröndetes jelenség. Egyre jellemzőbb, hogy több esetben került felvételre idegen anyanyelvű, más kultúrából, más nemzetiségből érkező kisgyermek is, akiknek szülei a városban tanulnak, vagy dolgoznak. A gyermekek többsége rendezett anyagi körülmények között élő családi háttérből érkezik az intézménybe. Az intézményi gyermeklétszám minimális százalékát teszik ki a jövedelmi szegénységben élő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek. Az elmúlt három évben a benyújtott igazolások alapján éves szinten is 10 fő alatt volt a számuk. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben ennél kicsivel többen részesülnek, az év végi statisztikai adatok szerint 20-50 fő között mozgott az elmúlt években a számuk. Elsődlegesen ez a két mérhető adat, melyből megítélhető a hátrányos jövedelmi helyzet. Az elmúlt időszakban szintén éves szinten kb. 10-12 gyermek esetében került sor családgondozói javaslat alapján gyermekfelvételre, akiknek többsége gyermekjóléti alapellátás keretében gondozott, 2-3 fő pedig a védelembe vett. Amennyiben van férőhely, esetükben kiemelten, azonnal megpróbálnak segítséget és elhelyezést nyújtani, de sok esetben év közben nagyon nehéz a teljes feltöltöttség miatti elhelyezés. A korábbi évekhez képest lényegesen magasabb létszámban kerültek felvételre egy év körüli, illetve egy évesnél is fiatalabb gyermekek, ami mutatja, hogy a családok, az édesanyák élnek a GYED melletti munkavégzés lehetőségével. A tapasztalatok szerint növekszik a nagycsaládosok száma is. Sajnos egyre gyakrabban kap az intézmény felkérést, segítség kérést a Családok Átmeneti Otthonából férőhely ügyében, ami mutatja, hogy emelkedett a különböző okokból kifolyólag diszfunkcionálisan működő családok száma. A 2018-as év során 18 esetben került sor felvételre a családgondozó, vagy a védőnő javaslata alapján. Amennyiben van férőhely, esetükben az intézmény kiemelten igyekszik segítséget, elhelyezést nyújtani. Arra is törekszik, hogy erősítve a szakmaközi együttműködést és a különböző területek által a család köré vont védőhálót, valós és élő együttműködést alakítson ki a résztvevőkkel. Korábbi években is jellemző volt és 2018-ban is több esetben került felvételre más kultúrából, más nemzetiségből érkező kisgyermek, illetve roma származású kisgyermek is. Figyelmet fordítanak az etnikai, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbségek iránti tolerancia kialakítására, mely összecseng az Alapprogramban megfogalmazott bölcsődei nevelés alapelveivel. Sajátos nevelési igényű kisgyermekek vagy a Szakértői Bizottság által kijelölt tagintézményben kerültek elhelyezésre, vagy azt a tagintézményt javasolták, ahol a feltételek leginkább adottak voltak a fogadására. Speciális szükségleteire kiemelten figyeltek a szakemberek és a család számára is személyre szabott támogatást nyújtottak.

Évről évre növekszik az egyszülős és a mozaik családok száma. A mozaik család akár áldás is lehet sokszínűségével, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy gyakoribb eset, amikor konfliktusforrás a családra nézve. Egyszülős család esetében tapasztalják, hogy az édesanya természetes támasz híján (ha nagyszülő sincs a közelben), gyakran nehezen boldogul a

gyermeknevelés terheivel. A szerepek változásával, egyre több teher és feladat hárul az édesanyákra. A kétkeresős modell mellett az anyáknak az otthoni szerepekkel és a gyermeknevelés kihívásaival is meg kell birkózniuk. Ez gyakran a szerepek ütközéséhez vezet. A család rendszerszemléletű megközelítése kiemelt szakmai feladat. Ezt még a szakembereknek is tanulnia kell és szakértővé válni ezen a területen, mert csak így fog tudni hatékony segítséget, támogatást nyújtani a családok számára. Több szakmai továbbképzésen is részt vettek a kisgyermeknevelők családpedagógiai ismereteket sajátítva el.

A Család- és Gyermekjóléti Központtal a bölcsődék hatékony munkakapcsolatban állnak. Korábban is fennállt a kapcsolat, de a gyermekvédelmi rendszer, az észlelő- jelzőrendszer együttműködési feltételeinek újragondolása hatására ez az együttműködés érezhetően javult. Az információáramlás is hatékonyabbá vált. A szakemberek rendszeresen részt vesznek szakmaközi megbeszéléseken, tájékoztató alkalmakon, illetve felkérésre esetmegbeszéléseken. A szakemberek ismerik a gyermekvédelmi protokoll előírásait, a jelentési kötelezettség eseteit, módját. Házi továbbképzések keretében részletesen megismerték a protokoll tartalmát. A védelembe vett gyermekek száma alacsony. Esetükben kiemelt kapcsolatban vannak a családgondozóval. A kötelező szakmaközi konferencián túlmenően több alkalommal meghívott vendégek voltak a Család- és Gyermekjóléti Központ szakemberei, megismertetve velük a gyermekvédelem változásait, lényeges elemeit. Az éves szinten megrendezésre kerülő szakmaközi megbeszélésen rendszeresen részt vesznek a tagintézmények. A Család- és Gyermekjóléti Központ által kiküldött kérdőívet gondos figyelemmel töltik ki a vezetők. Tisztában vannak vele, hogy ez ad támpontot a Család- és Gyermekjóléti Központ számára a területén található hátrányok, veszélyek feltérképezésére

Az alábbi táblázat a 2018-ban felvett gyermekek életkörülményeit mutatja:

2018-ban felvett gyermekek családi életkörülményeinek mutatói							
Tagintézmény neve	Új felvételes gyermekek száma	Család-gondozói v. védőnői javaslatra	Szülő munka-képtelen	Egyedül álló szülő	Munkahellyel rendelkező szülő	SNI-s gy. száma	Hátrányos- v. halm. hátrányos helyzetű
Varga u.	73	0	0	12	73	2	1
Postakert u.	33	1	0	2	30	0	0
Ősz u.	8	0	1	1	8	1	0
Gáborjáni Sz. K. u.	56	0	0	1	48	2	2
Karácsony Gy. u.	0	0	0	0	0	0	0
Faraktár u.	39	0	0	12	30	0	5
Honvéd u.	79	2	0	18	75	17	0
Károlyi M. u.	103	1	1	8	97	2	0
Áchim A. u.	66	1	0	2	38	0	1
Görgey u.	74	1	0	10	73	11	0
Margit tér	65	0	0	8	59	1	0
Angyalföld tér	104	5	0	19	100	1	4
Összesen:	700	11	2	93	671	37	13

A Gyvt. 17. §-a meghatározza a bölcsőde, mint gyermekjóléti alapellátást biztosító intézmény szerepét a gyermekvédelmi rendszerben. Ennek értelmében a bölcsőde feladata a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, illetve annak megszüntetése érdekében jelzéssel élni a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál. A területi gyermekvédelem egyik fontos egysége a bölcsőde. A kisgyermek ott tölti a napja nagy részét. Fontos, hogy a szakember ismerje a családot, a család körülményeit, nevelői attitűdjét. Ezek ismeretében vegye észre a gyermek megváltozott magatartását és azt képes legyen a szülővel előítélet mentesen, támogatóan ismertetni. Egy-egy tünet háttérében probléma állhat, melyre meg kell keresni a megoldást a kompetencia határok betartásával. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetű gyermekekre, hiszen, ha a hátrányok halmozódnak, az könnyen átfordulhat veszélyeztetettségbe. Erre való tekintettel a bölcsődei felvételek során is kiemelt figyelemmel kísérték és a felvételnél előnyben részesítették azt a kisgyermeket:

- akinek fejlődése, szocializációja érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége
- akit egyedülálló, vagy időskorú személy nevel
- akinek szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni
- akinek felvételét családgondozó, vagy Gyámhivatal kezdeményezte.

Az intézmény célja volt a családok támogatása, a hátránykezelés. Erre kiemelt figyelmet fordított az év során, ez a cél soha nem lehet időszakos. A bölcsőde a gyermekvédelem része és az észlelő és jelzőrendszer tagja. Ennek értelmében feladata a veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése, kompetencia határain belül a hátrányok kezelése, a koragyermekkori intervenciók szemlélet megvalósítása és szükség esetén jelzés a Család- és Gyermekjóléti Központ irányába, illetve együttműködés annak érdekében, hogy a család működése helyreálljon és a kisgyermek családban történő nevelkedése biztosított legyen.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

Az intézmény nagy hangsúlyt kíván fektetni a szülősegítésre, a gyermekút formálására és teljessé tételére az alábbiak mentén:

▪ *Családközpontú pedagógiai munka megvalósulása az intézményben:*

A családközpontú pedagógia a család működésének rendszerszemléletű megközelítésén alapul, lényegi kiindulópontja, hogy az intézményes nevelés sikeressége nagymértékben függ attól, hogy a nevelő mennyire ismeri az egyes gyermekek családi háttérét, a családi nevelés jellemzőit, mennyire támaszkodik annak értékeire, és hogyan tudja támogatni a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői kompetenciájuk erősítésében. A kisgyermeknevelőtől elvárás, hogy ismerje azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek, és ezek figyelembevételével előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsa a szülőkkel való kapcsolatát, támogassa őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítse elő, bátorítsa a családok részvételét az intézmény életében. Az intézmény céljai között szerepel a családközpontú pedagógiai szemléletmód elvi alapjainak elemzésével és a szülő-nevelő kapcsolat alakításának végiggondolásával segíteni a kisgyermeket nevelő szakemberek szemléletének és módszertani kultúrájának alakulását. Ez egy filozófiai szemlélet, melynek

lényege, hogy a kisgyermeknevelők támogatják a szülőket a gyermekeikről való gondoskodásban. Ez egybeesik a Gyvt. gondolatával, miszerint a gyermeknek joga van a családban való nevelkedéshez. A gyermek nevelése elsődlegesen a család feladata, kötelessége, de ehhez minden segítséget meg kell kapniuk a családoknak. Ugyanakkor összecseng az Alapprogram gondolatával is, mely szerint a bölcsődei nevelés célja, hogy hozzájáruljon a családok életminőségének javításához, melynek egyik alapkőve a családok erősségeinek hangsúlyozása. Mindez holisztikus szemléletet igényel az intézmény és a szakemberek részéről. Ennek részét képezi a szakemberek célirányos képzése, előadásokra irányítása, érzékenyítő tréningen való részvétele.

▪ *Családi programokban rejlő lehetőségek kiaknázása, családok bevonása*

Mérhető előnyökkel és a pszichés jóllét megnövekedésével jár, ha az intézmény nyit a családok felé és bevonja a családokat, együttműködésre hívja őket. A közös pillanatoknak mintaadó hatása van, melynek kapcsán a szülők könnyebben tanulnak meg új viselkedési módokat. Ha látják, hogy mi fog történni az év során és annak mi a célja, akkor könnyebben azonosulnak. Kétoldalú a nyereség, mert a szakember jobban megismerheti a családokat és képet kap arról, hogyan működik a család kulturális funkciója, illetve lehetőséget kap, hogy ezen a téren is pozitív mintát nyújtson. Egyúttal a szakembereket is segíti abban, hogy az intézményen belül közös álláspontot fogalmazzanak meg a családokkal való munkában.

A folyamat az alábbiakkal támogatható intézményi szinten:

- biztonságos, vendégváró környezet kialakítása, mely magába foglalja a tárgyi környezetet és a szakemberek attitűdjét,
- közösségi terek kialakítása, ahol a családok nemcsak a csoportjukon belül lévő családokkal kerülhetnek kapcsolatba, de lehetőségük van ismerkedni más családokkal is,
- befogadó légkör kialakítása, amiben minden szülő jól érzi magát, mert érzi az elfogadást. (Ez összecseng a szakmai programban megfogalmazott inkluzivitás gondolatával),
- pozitív kommunikációs készségek használatával,
- szülői munkaközösség bevonásával,
- szülői véleményekre, igényekre támaszkodással,
- visszajelzéssel pl. fotókkal és örömteli pillanatokra mutató útján.

A „Ringató” program keretében megvalósuló családi napok alkalma jó lehetőséget biztosít a családok bevonására.

▪ *Szülőcsoportos beszélgetések módszerének beépítése a szakemberek gyakorlatába*

A családoknak, szülőknek nemcsak programokra van szükségük. A szülői szerepek olykor magukban hordozzák az ütközéseket, a szerepbizonytalanságokat. A szülők, édesanyák gyakran tele vannak kérdésekkel, kételyekkel, elbizonytalanodva saját szülői kompetenciájukban. A szülői kompetencia és a szülői reziliencia erősítése, a szerepfeszültségekkel járó nehézségek ventilálása rendkívül fontos a kisgyermekes édesanyák számára. A jól megtervezett és megszervezett szülőcsoportos beszélgetés egészét át kell, hogy hassa a bátorított, nyitott, interaktív és kiegyensúlyozott részvétel mindenki számára. Az összejövetelek időt kell, hogy biztosítsanak a reflexiókra, visszajelzésekre és utánpótlásos alkalmakra is, ha szükséges. Ebben nyújthat segítséget a szakemberek képzése, a gyermekút képzések keretében elsajátítható pedagógiai tanácsadás terén szerzett ismeretek, illetve

gyöngyhalászként a sérült gyermekeket nevelő családok támogatása terén szerzett ismeretek. A Gyermekek éve csak úgy valósítható meg, ha az őket körülvevő Családokat is az év főszereplőjévé tesszük, és komplex módon tekintünk a gyermekre és a családra, mint a kisgyermek életútjának legfőbb meghatározójára. Ennek feltétele a magasan képzett szakember, aki munkáját hivatásnak tekinti, nyitott egy új pedagógiai szemléletre és figyelmének középpontjában a gyermeket nevelő családok állnak.

c.) Debrecen Megyei Jogú Város Gyermekvédelmi Intézménye

(a továbbiakban: Gyermekvédelmi Intézmény)

Székhely: 4032 Debrecen, Böszörményi út 68.

Telephely: 4026 Debrecen, Mester u. 30.

Az intézmény 2018-ban gyermekek átmeneti otthonában és családok átmeneti otthona két szervezeti egységében gyermekek átmeneti gondozását nyújtotta, valamint az általános iskolás korú gyermekek nyári napközbeni ellátásáról gondoskodott alternatív napközbeni ellátás formájában.

A családok átmeneti otthona és a gyermekek átmeneti otthona ellátási területe a város egész területére terjed ki.

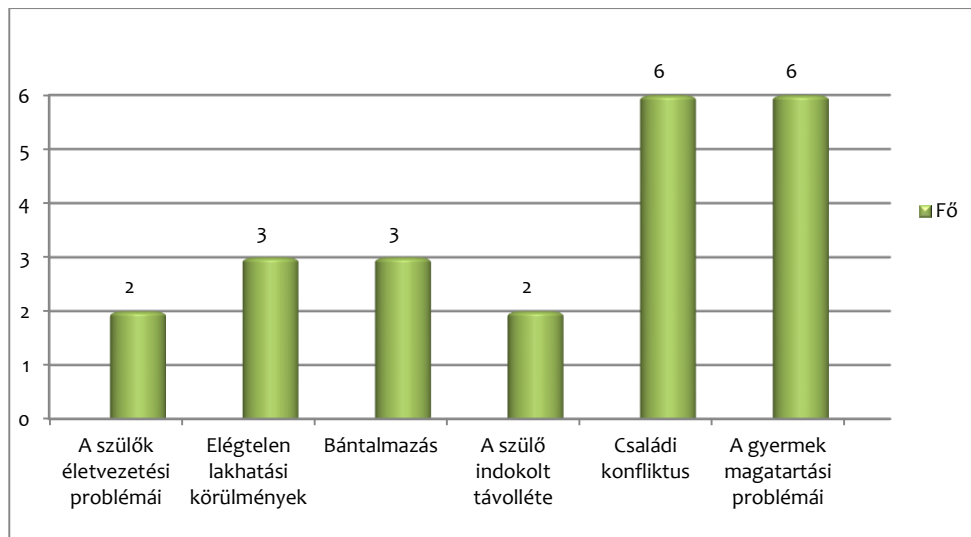
➤ *Gyermekek Átmeneti Otthona*

A gyermekek átmeneti otthona befogadja a családjából elcsavargott, és így átmenetileg ellátás nélkül maradt gyermekeket, a serdülőkori konfliktusok miatt a családját elhagyó tinédzsert, az átmenetileg krízishelyzetbe került család gyermekét, valamint a védelembe vételi eljárás során a hatóság által kötelezett családok gyermekeit.

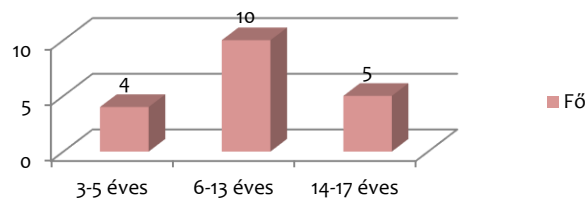
A gyermekek átmeneti otthonába került gyermekek a családon belüli kapcsolatok sérülése miatt gyakran küzdenek tanulási és beilleszkedési nehézségekkel. Működésükben fellelhetők neurotikus tünetek, egészségkárosodás, pszichoszomatikus tünetek, magatartászavarok, agresszió, szabálysértés, drogfogyasztás.

2018-ban összesen 19 gyermek ellátására került sor a gyermekek átmeneti otthonában. Hét fő már 2017-ben is az otthonban lakott, az év folyamán 12 gyermek költözött be.

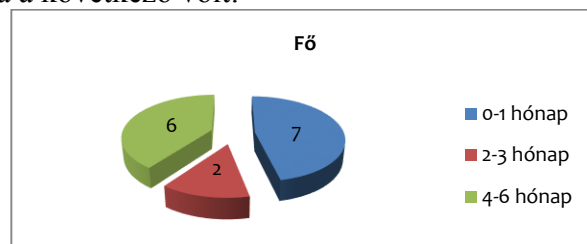
A gyermekek bekerülésének indokai között meghatározó szerepet játszott a családi konfliktus, a gyermek magatartási problémái. Két esetben a szülők életvezetésében jelentkező gyengeségek és a szülő indokolt távolléte, 3-3 esetben pedig az elégtelen lakhatási körülmények és bántalmazás miatt került sor az átmeneti gondozás igénybe vételére.

Az ellátott gyermekek több mint fele általános iskolai korosztályba tartozott, négyen óvodások voltak, öten középiskolába jártak.

A gyermekek átmeneti otthonából 2018-ban összesen 15 fő került ki, akiknek a bent töltött idő szerinti megoszlása a következő volt:

A diagram jól mutatja, hogy a gyermekeknek csaknem fele egy hónapnál rövidebb ideig tartózkodott az otthonban, ketten térhettek haza három hónapnál rövidebb idő alatt, míg hatan maximum fél évig részesültek átmeneti gondozásban. A gyermekek csak a legszükségesebb ideig vették igénybe a szolgáltatást.

Ugyanakkor a kikerült gyermekek közül heten gyermekvédelmi szakellátásba, ketten más hozzátartozóhoz távoztak, és csak hatan tértek vissza családjukba. A gyermekvédelmi szakellátásba kerülők viszonylag magasabb aránya új jelenség a gyermekek átmeneti otthonában, ami összefügg azzal, hogy ezek a gyermekek széthulló családból, szenvedélybetegséggel küzdő szülő mellől érkeztek, vagyis a családban jelentkező zavarok már az átmeneti gondozás igénybevételekor is tartósan mutatkoztak.

A gondozási napok száma 2018-ban 1867 nap volt. A férőhelyek kihasználtsága 56,83%-os, ami elmarad az előző évek kihasználtságához képest.

2018. májusától egészen decemberig küzdöttek a gyermekek átmeneti otthona dolgozói ágyi poloskafertőzéssel, ami miatt időnként a gyermekek létszámát minimálisra kellett csökkenteni. Az újrafertőződést végül a kárpitos bútorok, szőnyegek, faliszőnyegek leselejtezése, cseréje tudta megakadályozni. A probléma megoldása nagymértékű többletmunkát jelentett az otthon dolgozóinak, és megterhelte a gyermekeket is.

➤ *Családok Átmeneti Otthonai*

A családok átmeneti otthonába lakhatási problémák vagy hajléktalanság következtében költöznek Debrecenben állandó lakcímmel rendelkező, gyermeket nevelő családok.

a) Családok Átmeneti Otthona, Debrecen, Mester u. 30.

Az épületben 26 férőhelyen 6 család elhelyezésére van lehetőség, az érintettek a szolgáltatásért a jövedelmi viszonyuk függvényében térítési díjat fizetnek.

2018-ban összesen 12 család és 30 gyermek vette igénybe a szolgáltatást. Albérletből 3 család (5 gyermek), családok átmeneti otthonából 1 család (3 gyermek), saját otthonból 1 család (4 gyermek), rokonoktól 1 család (2 gyermek) költözött az otthonba.

Valamennyi család esetében a beköltözés oka a hajléktalanná válás, valamint az elégtelen lakhatási körülmények voltak.

A családok átmeneti otthonában lakó gyermekek életkori összetétele 2018-ban az alábbiak szerint alakult:

0-2 éves: 4 fő

3-5 éves: 4 fő

6-13 éves: 12 fő

14-17 éves: 8 fő

Nagykorú gyermek: 2 fő

A szülők közül egy fő képzésben, 3 fő közmunka programban vett részt, 2 fő állt alkalmazásban, 3 család esetében az apa alkalmi munkát vállalt. Öt anya vette igénybe a GYES-t, ketten GYET-ben, 1 fő pedig ápolási díjban részesült.

A családok helyzetét, működését alapvetően határozták meg az anyagi problémák, melyek összefüggésben álltak az életvezetési gondokkal. Az intézmény adományok szervezésével, szükség szerinti juttatásokkal, illetve életvezetési tanácsadással igyekezett segíteni a szülőket. Új jelenség volt az otthonban három család esetében – a megélhetési nehézségek következtében fellépő – kriminalizálódás.

A lét- és lakhatási bizonytalanság, a származási család hatása vagy annak hiánya miatt a szülőknél több esetben alakult ki mentális zavar. Egy-egy család esetében a párkapcsolati probléma olyan mértékben kötötte le a szülők energiáit, figyelmét, hogy az a gyermekek elhanyagolásához vezetett. A gyermeknevelés során a szülői kompetenciák gyengesége, eszköztelenség okozott nehézséget. Különös figyelmet igényelt a hiperkinetikus zavarral küzdő gyermek nevelése, valamint szüleinek segítése, támogatása.

Az intézmény különböző szolgáltatások nyújtásával (fejlesztő pedagógus, pszichológus, jogász stb.) segítette a családokat. A hosszú távú cél az, hogy az érintettek később saját erőből tudják biztosítani lakhatásukat, megélhetésüket, gyermekeik biztonságát és a fejlődésükhöz szükséges feltételeket.

Az otthonban élő családok gondozásban töltött ideje a következő:

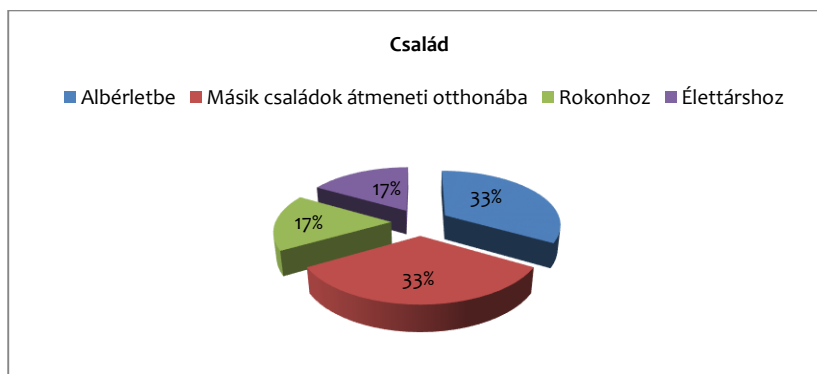
0-1 hónap: 1 család, 8 gyermek

7-10 hónap: 1 család, 1 gyermek

11-12 hónap: 4 család, 9 gyermek

1-2 év: 2 család, 6 gyermek

Albérletbe költözött 3 család (6 gyermek), másik családok átmeneti otthonába távozott 2 család (7 gyermek), élettársához költözött egy anya gyermekével. Egy másik anya pedig rokonoknál húzta meg magát, míg gyermekét a gyermekek átmeneti otthona fogadta be.

2018-ban a kiköltöző családok 67%-a folytatta önállóan az életét, 33%-a kényszerült másik családok átmeneti otthonába költözni.

A gondozási napok száma 2018-ban 8044 nap volt. A férőhelyek kihasználtsága 84,76%-os, ami emelkedést jelent az előző évhez viszonyítva.

b) Családok Átmeneti Otthona, Debrecen, Böszörményi út 68.

A Böszörményi út 68. szám alatt működő Családok Átmeneti Otthona férőhelyeinek száma 2018. májusában 22-ről 34-re, a dolgozói létszám 6 főről 7 főre nőtt.

A szervezeti egység 5 lakásból áll, melyek a Böszörményi u. 68. szám alatti társasház 1; 2. és 3. emeletén helyezkednek el. Minden lakás a legalapvetőbb berendezési tárgyakkal és eszközökkel felszerelt, szépen felújított.

Az intézmény székhelyén 1 iroda, 2 foglalkoztató helyiség, valamint 1 közösségi szoba segíti a szakmai munkát.

2018-ban 9 család, 33 gyermek ellátására került sor.

A beköltöző családok közül három család (8 gyermek) másik családok átmeneti otthonából, 3 család (11 gyermek) pedig albérletből érkezett.

A gyermekek korcsoportonkénti összetétele a következő volt:

0-2 éves: 3 fő

3-5 éves: 5 fő

6-13 éves: 17 fő

14-17 éves: 7 fő

Nagykorú: 1 fő

A szülők alacsony iskolázottsága miatt szűkösek a lehetőségeik a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. Mindössze három szülő rendelkezett bejelentett munkaviszonnyal, négyen alkalmi munkát végeztek, három anya GYET-en, öt pedig GYES-en volt.

A családok a szűkös anyagi forrásaik ellenére rendszeresen fizették a személyi térítési díjat. Hónap végén sok esetben előfordult, hogy szükség volt krízis élelmiszer biztosítására. 2018-ban több alkalommal kellett a gyermekek részére felírt gyógyszer kiváltásában anyagi segítséget nyújtani. Új jelenség volt az otthonban, hogy két családban is illegális tevékenységgel igyekeztek kiegészíteni bevételeiket a felnőttek.

Az otthon szakemberei életvezetési, pénzbeosztási, konyhai, gyermeknevelési, gondozási tanácsokkal támogatták a családokat. A szülők a munkahely keresésében, támogatások igénylésében, önéletrajz írásában kértek segítséget.

A szülőkkel havonta egy alkalommal egyéni megbeszélés zajlott az eltelt egy hónap történéseiről, a rövid és hosszú távú tervek meghatározása céljából. Háromhavonta megtartott esetkonferenciákon kerültek értékelésre az addig eltelt idő tapasztalatai, a kigondozás lehetőségei, javaslatok születtek az átmeneti gondozás időtartamának meghosszabbításáról.

Az intézmény pszichológiai, fejlesztő pedagógiai, jogi tanácsadással, valamint szabadidős programok szervezésével járult hozzá a családok, gyermekek szükségleteinek kielégítéséhez.

2018-ban három család (13 gyermek) költözött ki az otthonból, mindannyian egy és két év közötti időt töltöttek bent. Egy család (6 gyermek) másik családok átmeneti otthonába távozott, két család (7 gyermek) albérletben kezdte meg az önálló életét.

2018-ban a gondozási napok száma 9294 nap volt. Ez a férőhelyek 74,89 %-os kihasználtságát jelenti. Az alacsonyabb kihasználtság azzal áll összefüggésben, hogy az új férőhelyekre a működési engedély május elején érkezett meg, addig ott nem volt lehetőség családok fogadására.

➤ *Gyermekek alternatív napközbeni ellátása*

A nyári napközbeni gyermekfelügyelet 2018. július 2-án kezdődött és augusztus 17-én ért véget. Helyszíne a Vörösmarty Mihály Általános Iskola volt.

A jelentkezőknél 2018-ban gondot jelentett, hogy a szülők egy része összetévesztette az Önkormányzat által szervezett nyári napközbeni gyermekfelügyeletet az iskolákban június folyamán szervezett Erzsébet-táborokkal. Úgy hitték, hogy az oda beadott jelentkezés ebbe a táborba is szól.

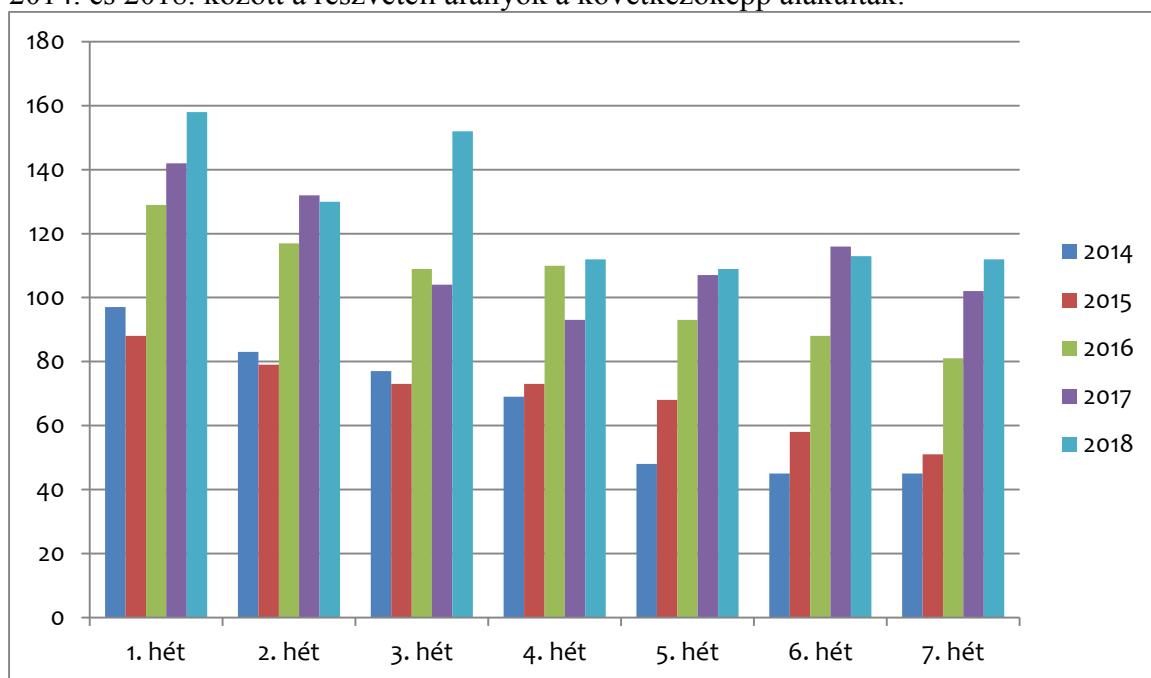
Összesen 301 gyermek részvételét jelezték kérelmükben a szülők. Hat fő jelentkezését debreceni lakóhely hiányában, illetve túlkorosság miatt kellett elutasítani.

251 gyermek, a gyermekek 85,08%-a alsó tagozatról érkezett. Ezen belül is meghatározó volt az első és második osztályt végzettek jelenléte. 44 gyermek volt felső tagozatos.

Magas volt a hátrányos helyzetű, szociálisan rászorultak aránya.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült:	70 gyermek
Nevelésbe vett:	13 gyermek
Tartósan beteg/fogyatékos volt:	19 gyermek
Három vagy többgyermekes családból érkezett:	29 gyermek

2014. és 2018. között a részvételi arányok a következőképp alakultak:

Megfigyelhető a résztvevők számának évről évre történő növekedése. 2018-ban jelentős igény mutatkozott a nyári szünidő első három hetében.

A nyári napközbeni felügyelettel kapcsolatos szervezési feladatokat 2018-ban is 2 fő koordinátor látta el megbízási szerződés keretében. A programok szervezésén túl kapcsolatot tartottak az ételmezésszervezővel, a csoportokat irányító pedagógusokkal, a szolgáltatókkal, az iskolával. A gyermekcsoportokat általános iskolában tanító pedagógusok vezették. 21 fő kapcsolódott be a tábor lebonyolításába. Munkájukat júliusban is és augusztusban is 20-20 diákmunkás segítette. A Debreceni SZC Irinyi János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája gyermek- és ifjúságügyi felügyelő és családsegítő asszisztens képzésében részt vevő diákjai közül 16 fő – 1925 órában – a táborban töltötte le nyári gyakorlatát. Ezen kívül 17 közösségi szolgálatot ellátó középiskolás 496 órában segítette a gyermekek felügyeletének ellátását.

A programok összeállítása során a változatosságra, sokszínűségekre való törekvés volt a cél. Számos társasjáték, sporteszköz állt rendelkezésre a szabad játékhoz. Szívesen vették igénybe a gyermekek a rajzeszközöket, festékeket, használták a kézműves alapanyagokat. A csoportvezető pedagógusok sportversenyeket (foci bajnokság, kiütő, sorverseny), játékos foglalkozásokat (egy perc és nyersz, ki mit tud, rajzverseny) szerveztek számukra folyamatosan.

DMJV Gyermekvédelmi Intézménye szervezésében 16 szervezet 32 alkalommal biztosított programot a táborban. Volt utcaszínházi előadás, középkori játszóház, modern táncfoglalkozás, erdőismereti foglalkozás, népi kézművesség, karate bemutató, művészetterápiás foglalkozás, kerékpár bemutató és ügyességi foglalkozás, rekeszpépítés, falmászás, terápiás kutyabemutató, hullőkiállítás, japán művészeti délután. Minden nap volt szervezett játék, foglalkozás: kézművesség, foci bajnokság, kiütő stb.

A tábor a Debreceni Művelődési Központtal, a Méliusz Juhász Péter Könyvtárral, a Debreceni Rendőrkapitánysággal, a Kós Károly Művészeti Szakgimnázium és Kollégiummal történő együttműködésben szervezett programokkal is gazdagodott.

A Debreceni Karitatív Testület 15 tagszervezete 37 eseménnyel tette változatossá a gyermekek nyári időtöltését.

Jövőre vonatkozó javaslatok

A Böszörményi út 68. szám alatti épület bal szárnyában krízisközpont kialakítására lenne szükség. Debrecen Megyei Jogú Város intézményrendszere jelenleg nem rendelkezik krízis Központtal. A központ kialakításával bővülne az igénybe vehető szolgáltatások köre, amely elsődleges célja, hogy segítséget nyújtson a gyermekbántalmazás és a kapcsolati erőszak áldozatainak, illetve szükség esetén gondoskodjon az elhelyezésükről.

5. Ellátási szerződés keretében nyújtott szolgáltatások

a.) Héra Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat)

Székhelye: 4031 Debrecen, Pósa u. 1.

Ellátási területe: Nagysándortelep, Nagy Mihály kert, Téglagyár, Ondód, Nagymacs, Domokos Márton kert, Csígekert, Hatvan utcai kert, Köntöskert

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalatai

Gondozottak ellátás szerinti megoszlása

ellátás típus	gyermekszám	családszám
Szociális segítő munka	108	56
- melyből családok átmeneti otthonában gondozott	62	24
Védelembe vett	64	30
- melyből családok átmeneti otthonában gondozott	7	3
Nevelésbe vett	7	3
Családba fogadott	5	4
Utógondozott	1	1
Ideiglenes hatállyal elhelyezett	1	1
összesen	186	95

Új együttműködési megállapodás alapján szociális segítőtevékenységben érintett kiskorúak száma	84 gyermek
Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév végén	93 fő
Ebből jogerős hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	33 fő

A gyermek veszélyeztetettségének okai

Okok	Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint (0-17 évesek adatai)
<i>Környezeti főcsoport szerinti okok:</i>	
- nevelési probléma	61
- szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	23
- családi konfliktus	18
- gyermek elhanyagolása -fizikai	7
- egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	1
- elégtelen lakáskörülmények	59
- Munkanélküliség	5
<i>Magatartási főcsoport szerinti okok:</i>	
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	
- tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)	9
- egyéb	1
<i>Egészségi főcsoport szerinti okok:</i>	
- magatartás- vagy tanulási zavar	3
<i>Anyagi főcsoport szerinti ok:</i>	57

A veszélyeztetettként nyilvántartott gyermekek közül a központ felé továbbított esetek száma: 22.

A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek száma: 4.

A veszélyeztetett gyermekek között minden olyan gyermeket nyilvántartanak, akik a szolgálat által nyújtott tevékenységben részesültek, illetve akikről a jelzőrendszer tagjairól jelzés érkezett, így azokat is, akik egyszeri esetkezeléssel lezárható intézkedéssel nem kerültek gondozásunkba.

A veszélyeztetettként nyilvántartott gyermekek között továbbá a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és/vagy hátrányos helyzetű gyermekek egy részét is nyilvántartják, olyan gyermekeket, akik korábban gondozásban voltak a gyermek vagy szülő magatartása miatt, vagy egyéb környezeti tényezők miatt; illetve a gondozott gyermekek nem gondozott kiskorú testvéreit is, akik testvérük vagy családjuk veszélyeztető magatartása miatt érintettek a szolgáltatásnyújtás során.

Válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása

Az ellátási területen adatszolgáltatásra felkért védőnők tájékoztatása szerint a 6 védőnői körzetben az általuk ellátott 0-16 éves korú gyermekek összlétszáma a 2018. évben 1058 fő volt.

A védőnők 2018. december 31-én 68 fő várandós anyát tartottak nyilván, melyből szociális okból fokozott gondozást igényelő várandós 9 fő volt. A 9 fő közül 1 fő kiskorú a gondozás során, 4 fő pedig veszélyeztetettként igényelt fokozott gondozást. A védőnők 27 alkalommal küldtek problémajelző adatlapot, ebből 20 alkalommal a szolgálatnak küldték meg a jelzést. Az adatszolgáltatásban érintett védőnők 9 alkalommal készítették helyzetértékelést család- és gyermekjóléti szolgálatok számára, melyből 8 alkalommal a szolgálat által gondozott gyermekekre vonatkozóan készítették helyzetértékelést.

Közös családlátogatáson a védőnők a gyermekjóléti szolgálat családsegítőivel 48 alkalommal voltak, továbbá 11 alkalommal voltak szakmaközi megbeszélésen, esetmegbeszélésen vagy esetkonferencián. A fenti adatokból látható, hogy az ellátási területeken fokozott a védőnők gyermekvédelmi tevékenysége, az együttműködés a szolgálat munkatársaival nagyon szoros. A védőnők jelzését követően 18 év alatti szociális válsághelyzetben lévő várandós anyaként gondozásukba 6 fő kiskorú került, ezek közül 2 fő kiskorú gravida esetében egyéb veszélyeztető okok miatt védelembe vételre is sor került. A 6 kiskorú várandós közül 2018-ban 3 fő szült meg, a 3 újszülött közül 1 gyermek családba fogadására került sor, 1 gyermek alapellátásba került, 1 gyermek esetében a további szociális segítőmunkát nem tartották szükségesnek.

18 év feletti 6 fő várandós került gondozásba a szociális segítőmunka keretében. Ezek közül 2018-ban 3 fő szült meg, ezek az újszülött gyermekek alapellátásba kerültek születésük után. A válsághelyzetben lévő várandós anyák legtöbb esetben az újszülött fogadásához szükséges megfelelő lakáskörülményeket és egyéb feltételeket nem tudták biztosítani, emiatt kerültek az intézményhez. A védőnői szolgálattal közös, folyamatos és napi szintű gondozási tevékenységnek, a szoros együttműködésnek köszönhetően a legtöbb újszülött a gondozott családokba hazaadható volt, míg ideiglenes hatállyal 1 gyermek került elhelyezésre az anyai nagyszülőhöz a gondozott esetek közül.

Családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása

2018. évben 4 gyermek esetében vált szükségessé ideiglenes hatályú elhelyezéssel gyermekek családból történő kiemelésére. Egy esetben egy kiskorú anya gyermekével együtt került elhelyezésre, mivel törvényes képviselő nélkül maradtak. A törvényes képviselőtüket ellátó anyai nagyszülő külföldre költözött, a család nagykorú tagjai nem vállalták tovább a gondozásukat. Egy esetben a fogyatékkal született gyermek tartós kórházi kezelése alatt döntöttek úgy a szülők, hogy nem hozzák a háztartásukba haza a gyermeket. Esetükben a lakókörnyezet sem volt alkalmas a beteg gyermek nevelésére, ideiglenesen, bérlőként laktak a komfort nélküli ingatlan. A hatósági intézkedést követően ez a család elköltözött az illetékességi területéről, gondozásuk átadásra került az új tartózkodási helyük szerinti család- és gyermekjóléti szolgálatnak. Egy esetben a szülők veszélyeztető magatartása - a szülők szenvedélybetegsége - miatt került sor ideiglenes hatályú elhelyezés intézkedésének kezdeményezésére. Családjából kiemelt, nevelésbe vett gyermekek esetében szociális segítő munka biztosítására érkezett felkérés a központtól 3 család esetében, ez 5 gyermeket érintett. A nevelésbe vett gyermekek családjából jelenleg egy család esetében egy gyermeket érintően már elkezdődött a hazagondozási folyamat. Gondozott eseteik közül két család 3 gyermeke esetében év közben szakellátásból kikerültek a gyermekek, és családjukba kerültek visszahelyezésre. A szülők a megfelelő lakókörülményeket biztosítani tudták gyermekeik számára, azonban az életvezetési képességeik támogatására és a gyermekek

visszailleszkedésének segítésére a szociális segítő munkát a továbbiakban is biztosítják a család számára.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

2018-ban az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések éves száma 98 volt a 0-17 éves korú gyermekekre vonatkozóan, melynek közel harmada (33 esetben) köznevelési intézményből érkezett. (További 33 fő 18 éves és idősebb személyekkel kapcsolatosan is érkezett jelzés, így az év közben érkezett jelzések száma: 131)

	0-17 éves korosztály	18 éves és idősebb
Egészségügyi szolgáltató	2	6
Védőnő	14	6
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	7	5
Átmeneti gondozást biztosítók	18	
Köznevelési intézmény	33	
Rendőrség	7	
Állampolgárok és egyéb szervek jelzései	7	2
Gyámhivatal, önkormányzat	10	14

A jelzések száma 2018. évben csökkent az előző évhez képest.

Általános tapasztalat, hogy az oktatási-nevelési feladatokat ellátó intézmények, gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek jelzései a legnagyobb számúak, esetükben súlyosabb, vagy több szempontú veszélyeztetettség jelzése is előfordult, esetkonzultációra is a legnagyobb esetszámban került sor szakembereikkel. A problémajelzésekben igazolatlan hiányzást, a gyermek vagy fiatal iskolai magatartásbeli problémáit, szülői elhanyagolást, bántalmazás nyomait, szülők párkapcsolati, válási problémáit, kapcsolattartási gondokat rögzítettek a jelzőrendszer tagjai. A kisgyermek napközbeni ellátását nyújtó intézmények egyáltalán nem jeleztek a múlt évben. Azt tapasztaljuk, hogy inkább közvetve, a védőnőkn keresztül jut el az általuk felismert veszélyeztető probléma jelzésként a szolgálathoz. Az illetékességi területen a legszorosabb együttműködés a védőnőkkel és a központ esetmenedzsereivel van. A védőnők 27 alkalommal küldtek problémajelző adatlapot, közös családlátogatáson a gyermekjóléti szolgálat családsegítőivel 48 alkalommal voltak.

A házi orvosok részéről jelzés sem gyermekkorúra, sem felnőtt korúra 2018-ban nem érkezett. Más egészségügyi szolgáltató részéről érkezett azonban jelzés 2 esetben, amikor a kórházi szociális munkás jelzett felnőttekre vonatkozóan. Az ellátott lakosság- és gyermekszámhoz viszonyítva a problémák halmozódása miatt a Nagysándor-telepen élők esetében a jelzőrendszer aktivitása magasnak mondható, más a szolgálat által ellátott városrészekben élőkre érkező jelzésekhez viszonyítva. A jelzőrendszer tagjai igényelték a folyamatos kapcsolattartást, a problémajelzések mellett szakmai kérdésekkel is keresték az intézmény szakembereit.

A kiküldött kérdőíveket 48 intézmény, ill. szervezet küldte vissza.

A válaszadók intézményenkénti megoszlása:

- 1 bölcsőde
- 8 óvoda
- 10 általános iskola
- 8 középiskola
- 6 körzeti védőnő
- 1 házi gyermekorvos
- 2 háziorvos
- 5 gyermekek és/vagy családok átmeneti otthona
- 1 család- és gyermekjóléti szolgálat/központ
- 1 rendőrség
- 1 pártfogó
- 1 ügyészség
- 1 bíróság
- 1 áldozatsegítő
- 1 egyház

Az ellátási területen két óvoda, egy általános iskola, és egy családok átmeneti otthona található. Az ellátási területen belül bölcsőde és középiskola sem található.

Intézmények és a kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók részéről megfogalmazott tapasztalatok

A megkérdezett bölcsőde szerint kölcsönös az együttműködés.

Az óvodák véleménye szerint a gyermekvédelmi feladatot ellátók szorosan együttműködnek egymással, az itt dolgozók lelkiismeretesen végzik a munkájukat, telefonon és személyesen is tájékozódhatnak, szükség esetén esetmegbeszélésen, esetkonferencián cserélnek tapasztalatot, véleményt, de szükségesnek is tartják a rendszeres szakmai közti megbeszéléseket. Az óvodai szociális segítő tevékenységet több válaszadó úgy értékelte, hogy meglátásuk szerint hatékonyan fogja segíteni az óvoda munkáját.

A Sípos Utcai Óvoda pozitívként jelölte meg, hogy rendszeresen a visszajelzések, így minden eset kapcsán ismert számukra a gyermek családsegítője. A gyermekorvosokra vonatkozóan szorgalmaznak a hiányzások igazolása kapcsán egy hatékonyabb együttműködést megvalósítani.

A Pósa Utcai Óvoda véleménye szerint jó kapcsolatot ápolnak a rendszer szinte valamennyi tagjával, együttműködés csak a házi gyermekorvossal nem alakítható ki. Jó a kapcsolatuk a védőnővel, a gyermekjóléti szervezetekkel.

Az általános iskolák:

- Debreceni József Attila Általános Iskola: az együttműködés rendszeres a gyermekjóléti szolgálattal, de leterheltek látják a kollégákat, mert nagyon sok különböző problémájú gyermekkel vannak kapcsolatban. Az iskolai szociális segítő tevékenységet jó megoldásnak látják és szorosabb együttműködést kívánnak kialakítani.

- Szoboszlói Úti Általános Iskola: Az együttműködés folyamatos, gördülékeny. A hangsúlyt minden esetben a prevencióra fektetik.
- Debreceni Bárczi Gusztáv EGYMI: több település család- és gyermekjóléti szolgálatával vannak kapcsolatban, akikkel folyamatos és naprakész az információ átadás, jól működő, partneri jellegű az együttműködés. A debreceni család- és gyermekjóléti szolgálatokkal is folyamatos és naprakész a kapcsolat, számíthatnak a hathatós segítségre. A gyermekvédelmi szakellátás területén olykor tapasztalnak információ elakadásokat, pl. gyermekvédelmi gyám személyének változása. A szoros együttműködésre törekednek a jövőben is.
- Hallássérültek EGYMI: A helyi családsegítő szolgálattól szakmai kérdésekben szoktak segítséget kérni. Minden esetben segítőkészség jellemezte a szolgálat munkatársait. Hiányossággként említik, hogy a gyámhivaltól nem kapnak visszajelzést.
- Debreceni Vörösmarty Mihály Általános Iskola és AMI: jónak tartják az együttműködést.
- Debreceni Kazinczy Ferenc Általános Iskola és AMI: A gyermekvédelmi és szociális feladatokat ellátó szakemberekkel szoros és hatékony együttműködést alakítottak ki.
- Vénkerti Általános Iskola és AMI: rendszeres az együttműködés az iskolai védőnővel és iskolaorvossal. A szolgálat és a központ munkatársaival a kapcsolat rendszeres.
- Debreceni Fazekas Mihály Általános Iskola: rendszeres és jó kapcsolat. Hiányolják a védelembe vételi tárgyalásokra való meghívást, mert így nem tudnak reagálni a tárgyaláson elhangzottakra. A problémák sok esetben a tanuló iskolai viselkedésére és tanulási teljesítményére is kihatnak.
- Epreskerti Általános Iskola: Az együttműködéssel elégedettek, bár több esetben tapasztalják, hogy az igazán komplikált esetekben a gyermekvédelem is nehézségekbe ütközik.
- Lilla Téri Általános Iskola: A gyermekvédelmi feladatot ellátók könnyen elérhetőek, és segítőkészek.

A középiskolák:

- DSZC Irinyi János Szakgimnázium és Szakközépiskola: a gyermekvédelmi rendszer egyre hatékonyabban működik.
- DSZC Baross Gábor Középiskolája és Kollégiuma: a tanuló lakcímváltozása miatt keletkezett kapcsolatfelvétel nehézségei kezelésében kaptak segítséget az iskolai értesítésekre nem reagáló szülők és gyermekek megkeresésében.
- Diószegi Sámuel Baptista Szakgimnázium és Szakközépiskola: jó kapcsolat került kialakításra, minden résztvevő segíti a gyermekvédelmi munkát.
- DSZC Beregszászi Pál Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája: az együttműködés megfelelő, az iskola rendszeres tájékoztatást kap a problémajelzésben érintett tanulókról, személyes kapcsolatban vannak a családsegítőkkel, a gyermekvédelmi tevékenységet ellátókkal.
- DSZC Építéstechnológiai és Műszaki Szakképző Iskolája: a jelzőrendszerbeli feladatokat igyekeznek teljesíteni, ezt tapasztalják a többi tag részéről is.
- DSZC Könnyűipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája: a család és gyermekjóléti központ, szolgálatok családgondozói készségesen fogadják az iskola

- jelzéseit és általában gyorsan reagálnak az adott problémára. A gyámhivatallal is jó a kapcsolatuk, az iskola telefonos megkeresésére az orvosok is készségesen válaszolnak.
- Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium: nincsenek részletes információik az együttműködésről.
 - Ady Endre Gimnázium: A jelzőrendszer jól működik, az együttműködés megfelelő.

Az egészségügyi szolgáltatók (védőnők, háziorvosok) részéről megfogalmazott tapasztalatok

Területi illetékességgel rendelkező házi gyermekorvos véleménye: a gyermekvédelmi szakemberek a munkájukat maradéktalanul és sikeresen végzik. A gyermekorvos és a védőnők közötti kapcsolatot kifogástalannak tartja, és minden esetben építő jellegűnek. A háziorvosok jónak tartják az együttműködést a szolgálat és a háziorvosi praxisok között. A védőnők szerint nagyon készségesek és együttműködőek a gyermekvédelmi szakemberek. Az adott problémákat mindig közösen együttműködve próbálják megoldani a családsegítőkkel, csak jó tapasztalatról tudnak beszámolni. A fokozott gondozás lezárásáról szóló értesítés hiányát jelölték meg problémaként a védőnők.

A gyermekjóléti központ, a gyermekek és családok átmeneti otthonainak tapasztalatai a jelzőrendszer működéséről

A külső szakemberekkel az együttműködést megfelelőnek tartják. Véleményük szerint a jelzett problémákra azonnal, konstruktívan reagálnak a háziorvos, a védőnő, és az esetmenedzserek is. A családokkal kapcsolatos iratanyag sok esetben elakad. A háziorvosokkal és a védőnőkkel megfelelőnek tartják az együttműködést, a gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel és esetmenedzsereivel jó kapcsolatot ápolnak. Egy családok átmeneti otthona jelezte és eszerint két esetben fordult elő, hogy a szakellátásban lévő gyermekek ellátásának megszüntetésekor a döntéshozók nem vonták be az intézményüket, emiatt nem született a gyermekek érdekét védő döntés, és a gyermekek visszakerültek a szakellátásba.

Jól tükrözi az együttműködés hatékonyságát a *Gyermekvédelmi Intézmény Gyermekek Átmeneti Otthonának* véleménye is, melyet szó szerint idézve: „A gyermekjóléti alapellátás rendszerének átszervezése miatti átmenetiség megszűnt, a rendszer stabilizálódott, működése optimalizálódott. A családsegítők és az esetmenedzserek jól tudnak együttműködni, amit az átmeneti gondozás folyamatában mi is látunk. Elérhetőek, segítőkészek, tudunk időt és módot találni arra, hogy szakmai munkánkat a bent élő gyerekek érdekében összehangoljuk. Az átmeneti gondozást, mint a gyermekjóléti munka egyik munkamódszerét nemcsak arra használjuk közösen, hogy a már teljesen bajba jutott családoknak, gyerekeknek segítsünk, hanem preventív módon arra is, hogy ne kerüljön sor a beköltözésre. Ezekben az esetekben a beköltözés lehetőségének ténye aktivizálja a családi erőforrásokat, növeli a családhoz való tartozás értékét, pozitív változásokat indíthat el, ami oda vezet, hogy nem történik meg az átmeneti gondozás igénybevétele. Bár ezek az esetek a gyermekek átmeneti otthonában ellátott gyermekek számában nem jelentkeznek, fontos és összehangolt szakmai munka van mögötte. Jól tudtunk együttműködni azokban az esetekben is, amikor egyértelművé vált, hogy a gyermek(ek) nem kerülhet(nek) vissza a családba. Egészen odáig, hogy a szakellátással is együttműködve közösen költöztettünk gyermekeket nevelőszülőhöz. Ezekben az esetekben kiemelném a gyámhivatalt, a gyermekjólét, a szakellátás és a gyermekek átmeneti otthonának összehangolt munkáját.”

A DMJV Család- és Gyermekjóléti Központ véleménye: A gyermekvédelmi és szociális feladatokat ellátó intézményekkel való együttműködést partneri viszony és a közös

segítségnyújtás jellemzi. A jó kapcsolat nemcsak a szakmaközi megbeszélések, tanácskozások alkalmára korlátozódik, hanem a mindennapok során is megjelenik esetleges krízisek, illetve közös esetek kapcsán.

Egyéb szervek, hatóságok véleménye a jelzőrendszer működéséről

A Rendőrség véleménye szerint az illetékességi területen működő jelzőrendszeri tagokkal együttműködésük megfelelőnek értékelendő. Találkozóikon, szakmai konferenciáikon folyamatosan jelen vannak, közösen dolgoznak, hogy rendezvényeinken a kölcsönös tapasztalatcserével kellő információt szolgáltatassunk a fiataloknak.

A pártfogók ezen területre csekély mértékben látnak rá, így releváns véleményt nem tudunk megfogalmazni, de tapasztalataink szerint az együttműködés kielégítő.

Az áldozatsegítők tapasztalatai szerint megfelelő az együttműködés.

A Járásbíróság szerint az együttműködés megfelelő. A háziorvosokkal való együttműködés fejlesztendő.

Az Ügyészség véleménye szerint a fiatalkorúak ügyészei 2018-ban a veszélyeztetett kiskorúakkal szemben tett érdemi intézkedéseikről tájékoztatták a Család- és Gyermekjóléti Központot is, a gyermekvédelemhez kapcsolódó jelzőrendszer tagjaival, köztük a központtal is az együttműködés rendszeres, gyors és segítő jellegű volt.

Összegezve a jelzőrendszeri tagok véleményét elmondhatjuk, hogy az együttműködés kialakítására minden fél törekszik, az intézményekben dolgozó szakemberek igénylik a szakmai segítséget, és általánosságban hatékonnak látják a rendszer működését.

Jövőbeli tervek, javaslatok

A Szolgálat a családokkal végzett szociális segítő munkában a komplex szakmai segítséget hangsúlyozza, ahol a családok problémáit is egységben kezelik. Az elmúlt év gyermekvédelmi munkája hatékonnak ítélt meg, ebben nagyon nagy szerepe van a család- és gyermekjóléti központ munkatársainak is, akik támogató tevékenységükkel segítik a szakmai munkát. A gyermekvédelem terén kiemelt célcsoportként kezeljük a várandósokat, illetve a csecsemőkorú gyermeket nevelő családokat, ezért törekszünk a védőnőkkel való szoros együttműködésre. Ennek a célcsoportnak szeretnénk preventív foglalkozásokat szervezni, mint pl. játszóházi- és vagy fejlesztő foglalkozásokat, baba-mama klubot, vagy zenébölcst, baba-mama tornát. A Nagysándor-telepen a múlt évben átadott korszerű gyermekorvosi és védőnői tanácsadó is a kisgyermekes családok életminőségét javítja szolgáltatásaival, reméljük, hogy pályázati program keretén belül lesz lehetőség további szolgáltatások beindítására is.

Az iskoláskorú gyermekek a magas igazolatlan hiányzások, az iskolai magatartási problémák miatt kerülnek leginkább a gondozásba. A 16 évet betöltött, már nem tanköteles gyermekek az iskolarendszerből kikerülve könnyen a kortárs csoportok negatív hatása alá kerülhetnek. Számukra szükséges lenne olyan állandó ifjúsági közösségi programot szervezni, ahol személyiségfejlesztő foglalkozásokon vehetnének részt, továbbá életvezetési tanácsokat is kapnának. Ezeket a programokat állandó közösségi térben látjuk megvalósíthatónak, állandó ifjúságsegítő alkalmazásával és rendszeres foglalkozások biztosításával.

b.) Forrás Lelki Segítők Egyesülete Mentálhigiénés Központ Család- és Gyermekjóléti Szolgálat (a továbbiakban: Szolgálat)

A Szolgálat a szolgáltatói nyilvántartásban érvényes bejegyzéssel rendelkezik, önálló szakmai, szervezeti egységként működik a Forrás Mentálhigiénés Központon belül.

Az ellátottak köre, szociális jellemzői, ellátási szükségletei, demográfiai adatai:

A Szolgálat ellátási területéhez a Tócoskert, Tócovölgy, Postakert, Széchenyi-kert és Vargakert tartozik. Az ellátási területen 28 548 fő él, ebből 4 818 fő kiskorú.

A Szolgálat 2018. évben végzett szakmai tevékenységének összesített száma: 19 156.

Az együttműködési megállapodással rendelkező ügyfelekre vonatkozó főbb statisztikai adatok:

A Szolgálat 2018. évben 112 családdal, 296 fővel kötött együttműködési megállapodást. Nem együttműködési megállapodás alapján 116 családdal és 128 fővel végeztek szociális segítő tevékenységet.

Tanácsadásaik:

- pszichológiai tanácsadáson 6 fő vett részt 52 alkalommal,
- családkonzultáción 24 fő vett részt 51 alkalommal.

Egyszeri megkeresések formájában 122 alkalommal kértek a Szolgálattól segítséget, ezek közül egyszeri kliensként 97 fő, tanácsadottként (72 alkalommal) 25 fő vette igénybe a szolgáltatásaikat.

Elsődleges probléma szerinti megoszlás (együttműködési megállapodások esetében):

Életviteli	9 fő
Szenvedélybetegség	1 fő
Családi-kapcsolati konfliktus	12 fő
Családon belüli bántalmazás	16 fő
Elhanyagolás	20 fő
ebből oktatási, nevelési	9 fő
Gyermeknevelési	18 fő
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	5 fő
Magatartászavar, teljesítményzavar	3 fő
Lelki- mentális probléma	3 fő
Anyagi (megélhetési, lakhatási) probléma	24 fő
Ügyintézésrel kapcsolatos	1 fő

A problémák halmozott száma szerinti megoszlás (együttműködési megállapodások esetében)

Életviteli	112 fő
Szenvedélybetegség	36 fő
Családi-kapcsolati konfliktus	81 fő
Családon belüli bántalmazás	89 fő
Elhanyagolás	42 fő
ebből oktatási, nevelési	16 fő
Gyermeknevelési	112 fő
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	22 fő
Magatartászavar, teljesítményzavar	32 fő
Lelki- mentális probléma	83 fő

Az elsődleges probléma szerinti megoszlást vizsgálva, összevetve a 2017. évi adatokkal kitűnik, hogy továbbra is nagy számban fordul elő családi-kapcsolati konfliktus, ezen belül is válással, gyermekelhelyezéssel kapcsolatos kommunikációs és érzelmi nehézségek, mely esetek kezelése kapcsán gyakran mediációs tanácsadói segítség válik szükségessé. A családi, kapcsolati problémák esetében 2018. évben jelentősen nőtt azon személyek, családok száma, akik önként vállalt speciális szolgáltatásaikon megjelentek, különösen a családkonzultációs szolgáltatásban részesülő családok esetében nőtt az igénybevevők, illetve az igénybe vett terápiás alkalmak száma.

Gyakran előforduló és összetett problémát jelent a szülői elhanyagolás problémája, illetve a nemegyszer a kamaszkor beköszöntére „beérő” gyermeknevelési problémák. A gyermekintézménybe történő beilleszkedési nehézségekkel küzdők száma az elmúlt évhez hasonlóan alakult, köszönhetően a jelzőrendszeri tagok közötti együttműködés nagyfokú javulásának, a felmerülő problémák korai stádiumban történő jelzésének. Az anyagi-megélhetési, lakhatási problémák száma továbbra is magas arányt mutat, mely probléma gyakran társul alacsony gazdasági, társadalmi státusszal, alacsony iskolai végzettséggel, foglalkoztatási gondokkal.

A problémák halmozott száma szerinti statisztikai adatokat megtekintve kitűnik, hogy nagy számban fordulnak elő úgynevezett sokproblémás családok, ahol az alacsony gazdasági, társadalmi státusz, foglalkoztatási gondok gyakran társulnak életviteli, gyermeknevelési, kapcsolati készségek elégtelenségével, a jövőkép hiányával. Az érintett családok esetében komplex segítő tevékenységre, gyakran multidiszciplináris team szoros együtt munkálkodására van szükség annak érdekében, hogy a kliensek apró lépésenként képesek legyenek összetett problémáikkal való megküzdésre.

Az ügyfelek megoszlása

Életkorukat tekintve:

0-6 év	55 fő
7-14 év	68 fő
15-18 év	40 fő
18-59 év	128 fő
60 évnél idősebb	5 fő

Iskolai végzettségüket tekintve:

Általános iskola nyolc osztályánál kevesebb	126 fő
Általános iskolai végzettség	130 fő
Befejezett szakiskolával rendelkezők	16 fő
Befejezett szakközépiskola, gimnázium	17 fő
Érettségire épülő OKJ képesítés	5 fő
Felsőfokú végzettség	2 fő

Családi összetétel szerint:

Egyedül élő	2 család
Házastársi/élettársi gyermek nélkül	4 család
Házastársi/élettársi 1-2 gyermekkel	37 család
Házastársi/élettársi 3 + gyermekkel	13 család
Egyedül élő szülő 1-2 gyermekkel	43 család
Egyedül élő szülő 3 vagy több gyermekkel	13 család

A családi összetétel szinti megoszlást áttekintve a többgyermekes családok nagy száma, valamint a gyermekeiket egyedül nevelő szülők (főként édesanyák) nagy száma hívja fel a figyelmet. A távollevő, hiányzó édesapák jelensége nem ismeretlen a családokkal dolgozó szakemberek számára. Amennyiben a nagy gyermekszám alacsony gazdasági, társadalmi helyzettel társul, a családgondozásnak sok tényezőre kell kiterjednie.

Alapellátásban részesülők száma 2018. évben 418 fő, egyéni gondozási- nevelési terv megvalósításába a család- és gyermekjóléti központ által bevonva 37 fővel végeztünk szociális segítő tevékenységet, szociális válsághelyzetben levő kiskorú várandós anya gondozására 2018. évben nem került sor. Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek családjával végzett gondozási tevékenységben érintett gyermekek száma 2018. évben 85 fő, ebből védelembe vett gyermekek száma 16 fő, érintett családok száma 26.

2018. évben a szolgálatnál veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma: 166 fő, érintett családok száma 104.

Az érintett gyermekeknek a veszélyeztetettség fő oka szerinti megoszlása:

Környezeti főcsoport szerinti okok:

- Nevelési probléma 13 fő
- Szülők, család életvitele (pl. szenvedélybetegség) 8 fő
- Családi konfliktus 11 fő
- Szülő(k) betegsége 1 fő
- Gyermekek családon belüli bántalmazása 18 fő
- Ebből:
 - fizikai 7 fő
 - lelki 11 fő
 - szexuális 0 fő
- Gyermek elhanyagolása 23 fő
- Ebből:
 - fizikai 1 fő
 - lelki 24 fő
- Egyéb személy, rokonok általi veszélyeztetés 1 fő

Magatartási főcsoport szerinti okok:

- Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség 12 fő
- Drogfogyasztás 1 fő
- Csavargás 2 fő
- Tankötelezettség elmulasztása 16 fő
- egyéb 1 fő

Egészség főcsoport szerint

- Tartós betegség 1 fő
- Fogyatékoság 6 fő
- Magatartás- vagy tanulási zavar 5 fő

Prevenációs, közösségfejlesztő csoportfoglalkozások, rendezvények

A jogszabályi előírásoknak, módszertani ajánlásoknak megfelelően a szolgálat kiterjedt prevenciós, közösségfejlesztő tevékenységet folytat. 2018. évben megvalósult megelőző tevékenységek:

- A Forrás Család -és Gyermejkölési Szolgálat állandó klubja a kisgyermekes édesanyák és gyermekeik számára szervezett baba-mama klub, amely kétheti rendszerességgel várja az érdeklődő édesanyákat és gyermekeiket. A résztvevők igényeinek eleget téve, szerveztek szülőklub foglalkozásokat, gyermeknevelésben jártas szakember részvételével: amíg a játszósobában a családsegítő szakemberek felügyeltek a gyermekekre, a szülők a szomszédos helyiségben gyermeknevelési dilemmáikra kereshettek választ a szakember segítségével. 2018-ban is – a szülők kérésére – folytatódtak zenebölcsi foglalkozásaik az érdeklődő családok részvételével.
- A nehezebben megközelíthető, illetve a kortársközösségeikben valamilyen okból marginális helyzetbe került gyermekek és családjaik bevonásával 2 csoportban, 6 alkalommal került sor állatasszisztált foglalkozások tartására. Négylábú segítők nagy sikert arattak mind a gyermekek, mind a felnőttek körében, gyakran előfordult, hogy a foglalkozásokba a felnőttek is bekapcsolódtak. A közös munka eredményeként nőtt a bizalom a segítő szakemberek irányába is, volt olyan résztvevő család, amellyel családterápiás folyamat indult a program ideje alatt.
- A *Családok Éve* alkalmából a megelőző, közösségfejlesztő programjai során az egyesület középpontba kívánta helyezni a családokat, így több sikeres kezdeményezést, programelemet a közös családi élmények kontextusába helyeztek. A lakótelepi családi programok célja lehetőséget és alternatívát teremteni az itt élők számára a szabadidő közös, hasznos eltöltésére, ezen kívül platformot az egymással és a szakemberekkel való személyes találkozásra is.
Ezek közül is kiemelkedik a több éve sikerrel meghirdetett anyák napi rajzpályázat, melyet az elmúlt évben egy családi délután szervezésével tett még emlékezetesebbé az egyesület. A nemes versengésen több mint 200 egyéni pályamű vett részt, és ez évben rendhagyó módon osztály-/csoportalkotások is versengtek. Külön öröm volt számukra, hogy – az internet lehetőségeinek köszönhetően – Debrecen város pályázóin kívül egy dunántúli általános iskola lelkes kisdíákjai is kedvet kaptak a nemes küzdelemben való részvételre.
- DMJV Önkormányzata pályázati támogatásával július hónapban nyári napközis tábort szerveztek és bonyolítottak le 15 hátrányos helyzetű gyermek részvételével. A program célja volt, hogy a gyermekek egyéni igényeit és életkori sajátosságait figyelembe véve, tartalmas, változatos, fejlesztő és szórakoztató programokkal tegye gazdaggá a résztvevők tábori napjait. A színes programok között játék és kézműves foglalkozások, kirándulások, állatasszisztált foglalkozás, kiállítás látogatás, ismeretterjesztő foglalkozás szerepelt.
- DMJV Önkormányzata által biztosított nyári gyermekfelügyelet ideje alatt játékfoglalkozás szervezését vállalták a Debreceni Vörösmarty Mihály Általános Iskola és AMI-ban, ahol mozgásos- és társasjátékokkal készültek a gyermekek számára.

A Forrás Lelki Segítők Egyesülete szervezésében megrendezésre kerülő programok, közösségfejlesztő tevékenységek során a szakmai stáb támogatóként bekapcsolódott a szervezésbe, lebonyolításba:

- Adománygyűjtésben és elosztásban való részvétel (Add tovább házikó, Karitatív Testület, DMJV Polgármesteri Hivatal Szociális Osztály, DE Néprajz Tanszék), melyekkel rászoruló családjaik számára közreműködtek értékes segítség eljuttatásában;
- Térítésmentes étkeztetés biztosításában való közreműködés;

- Tavasznyitó lakótelepi rendezvény lebonyolításában való közreműködés;
- TÖK JÓ Nap őszi családi rendezvény megvalósításában való részvétel;
- VII. Józanság Napja rendezvények szervezésében és lebonyolításában való részvétel;
- Drogmentes vetélkedő - középiskolai csapatok részvételével került megrendezésre a debreceni Víztoronyban

Egyéb szakmai tevékenységeik

A családokkal végzett szociális segítő munka kiegészítéseként 395 alkalommal vettek részt esetkonferencián, 1213 alkalommal esetmegbeszélésen, illetve 3121 esetkonzultáción a jelzőrendszer tagjaival. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal felkérésére 27 alkalommal végeztek környezettanulmányt gondnoksági ügyekben.

2018. évben is rendszeresen együttműködtek a Család- és Gyermekjóléti Központtal a szakmai együttműködés és a feladatellátás minél magasabb színvonalon történő megvalósulása érdekében. A napi feladatellátásban történő együttműködés mellett, ebben az évben is 4 alkalommal vettek részt szakmai vezetői megbeszéléseken. A megbeszélések célja az aktuálisan felmerülő szakmai dilemmák megvitatása, az együttműködés javítása, a szakmai munka összehangolása.

A Forrás Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a jogszabályi, illetve szakmai szabályozó dokumentumok előírásainak megfelelően mint résztvevő, illetve mint szervező is jelen volt szakmaközi megbeszéléseken, tanácskozásokon.

A Forrás Család- és Gyermekjóléti Szolgálat 6 alkalommal tartott tanácskozást, szervezett szakmaközi megbeszélést:

- Különbféle önsértő magatartások megjelenése kamaszkorban, különösképpen a falcolás jelenségének vizsgálata, a szakmai kompetenciahatárok figyelembe vételével (04.24.);
- A Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagszervezetei számára megtartott szervezetfejlesztő rendezvényen résztvevő kollégák alkotta szakmai team együttműködése 1. – együttműködés az egészségügyi szereplőkkel, iskolákkal, online tanácsadás (08.08).
- A Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagszervezetei számára megtartott szervezetfejlesztő rendezvényen résztvevő kollégák alkotta szakmai team együttműködése 2. – védőnői szolgálattal való együttműködés lehetőségei (08.15).
- A Cívis Praxisközösség Debrecen munkatársával a projekt keretében megvalósítandó programok témájában együtt gondolkodás, illetve az együttműködés lehetőségének megvitatása, igényfelmérés előkészítése az ügyfelek körében (10.02).
- A debreceni gyermekek és családok átmeneti otthonai, illetve a család- és gyermekjóléti szolgáltatást végzők együttműködésének tapasztalatai, a felmerült nehézségek számbavétele, az együttműködés gördülékenyebbé tétele érdekében teendő intézkedésekben való megállapodás (11.07).
- A szociális szakember biztonsága – az inárcsi tragédia kapcsán felmerülő dilemmák átbeszélése, tapasztalatcsere, „tájékoztatás a rendőrség szemszögéből arról, hogy az intézményben dolgozók munkavégzés közben milyen intézkedéseket tehetnek saját jogaik, illetve testi épségük védelme érdekében” című előadás (12.04).

A saját szervezésű szakmai tanácskozások mellett 6 alkalommal vettek részt a Család- és Gyermekjóléti Központ által szervezett szakmai tanácskozásokon. A Család- és

Gyermekjóléti Központtal közös szervezésben került megtartásra a rendes éves szakmai tanácskozás a jelzőrendszeri tagok részvételével.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai

A bölcsődékkel, valamint óvodákkal való együttműködés több évre tekint vissza, főként prevenciós és közösségfejlesztő tevékenységük kapcsán. Az éves jelzőrendszeri tanácskozásokon nagy számban megjelenő kollégák, a szakmaközi megbeszéléseken változó létszámban jelentek meg (a megbeszélés témája természetesen meghatározó tényező). A jelzőrendszer számára kiküldött évértékelő kérdőívet – egy kivételtől eltekintve kitöltötték, az együttműködést jónak értékelték.

Az általános iskolákkal a legintenzívebb a kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagok közül. A leggyakrabban jelzett problémák a magatartási problémák, a nagyszámú igazolt és igazolatlan hiányzás, tanulási nehézségek, szülői együttműködés elégtelensége, szülői elhanyagolás, a beilleszkedési nehézségek, illetve megnövekedett a pszichés problémák száma.

A család- és gyermekjóléti szolgálattal a kapcsolattartás általánosságban jó, az iskolai szociális segítő tevékenységet végző kollégák igénylik a szoros együttműködést, a jelzőrendszeri tanácskozásokon megjelennek a gyermekvédelmi feladatokat ellátó kollégák, a kért tájékoztatást megadják, probléma esetén jelzéssel élnek. A tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek növekvő száma miatt fontosnak tartják a pedagógiai szakszolgálattal, fejlesztő szakemberekkel történő szoros együttműködést, az abban való támogatást, hogy a szülő megértse a gyermek számára szükséges szolgáltatásokhoz való időbeni hozzájutás fontosságát.

A középiskolákkal való jó kapcsolat sok iskola esetében az Egyesület prevenciós tevékenysége kapcsán alakult ki. A jelzett problémák között szerepelnek tanulási és magatartási problémák, az iskolai hiányzás, a gyermeknevelési problémák, a fiatalkori devianciák, a szülői elhanyagolás, a kamaszkori szülő-gyermek kapcsolat problémái, a suicid szándék közlése és más önsértő tevékenységek. Speciális nehézséget jelent a vidéki, kollégista, esetleg bejáró gyermekek szüleivel való kapcsolattartás.

A jelzőrendszer számára kiküldött évértékelő kérdőívet kitöltötték, nehézségként a magántanulói státuszú tanulók iskolai életbe való visszaintegrálását fogalmazták meg. Javaslatként fogalmazódott meg az az elvárás, hogy az ellátásba bekerült tanuló esetében a család- és gyermekjóléti szolgálat éljen jelzéssel az iskola felé.

A háziorvosokkal való kapcsolattartás főként egyes betegek kapcsán a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére jött létre. A jelzőrendszeri tagok számára szervezett tanácskozásokon igen ritkán jelennek meg. A jelzőrendszer számára kiküldött évértékelő kérdőívet két házi gyermekorvos küldte vissza, ami a területileg illetékes gyermekorvosok mindössze negyedét jelenti. Javaslatként fogalmazódott meg kislétszámú osztályok számának növelése, arra való tekintettel, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek nem megfelelő oktatásából, neveléséből testi és lelki problémák adódhatnak.

A gyermek háziorvosokkal való kapcsolattartásról elmondható, hogy a gyermekjóléti szolgálatok-4 adatlapok kitöltése terén jó az együttműködés, az adatlapokat rövidebb-hosszabb határidővel visszaküldik, a kért tájékoztatást megadják. Az adatlapok kitöltése sok esetben igen szűkszavú, kevésbé informatív.

A családok egy részénél szükség van pszichiáter szakorvossal való konzultációra. A pszichiáterekkel való együttműködéssel kapcsolatosan vegyes tapasztalataik vannak: a gyermekpszichiátria munkatársai esetkonferenciák, illetve személyes konzultáció terén is együttműködnek a gyermekek érdekében, a szülők pszichiátriai problémái esetén nehezebb az együttműködés a szakorvosokkal, pedig a szociális segítő munka folyamatában gyakran lenne szükség esetkonzultációra egy-egy szülő betegsége kapcsán. Új kihívást jelent az adatvédelmi szabályozás szigorodása, illetve annak területenként eltérő értelmezése, illetve értelmezési dilemmákból adódó problémák. Ez a körülmény nagymértékben megnehezíti az ügyfelek érdekében való elengedhetetlen együttműködést, szakmaközi team munkát.

A védőnőkkel való kapcsolattartás jónak mondható, a kért tájékoztatást megadják, közös családlátogatásra, a családsegítő kollégákkal való együttműködésre készek, viszonylag nagyobb számban vesznek részt tanácskozásaikon. A kapcsolattartást nehezíti, hogy rendkívül feszített időbeosztással dolgoznak, időpontegyeztetésre hosszabb határidő meghatározásával van lehetőség.

A jelzőrendszer számára kiküldött éwertékelő kérdőívet kitöltötték, javaslatként megfogalmazták:

„Segítséget jelentene a még szorosabb kapcsolattartás, a közös családlátogatás megvalósulása”

„Együtt nem működő családoknál szorosabb együttműködés”

„A megelőzésben aktívabb szerepet kellene betölteni. Párkapcsolati terápia. A gyengébb képességű diákok korrepetálásának lehetősége akár civil szféra bevonásával. Sportesemények szervezése hátrányos helyzetű gyerekek, családok számára.”

„Az eddigi együttműködés fenntartását fontosnak tartom a továbbiakban is”

A kiskorú törvényes képviselőjében bekövetkezett változásról tájékoztatást szeretnének kapni.

Az átmeneti otthonokban élő családoknál felmerülő érzelmi-, anyagi- és kapcsolati problémáik miatt nehezebben gondolhatók, ebben kérnek támogatást.

A gyermekek átmeneti otthonával, illetve családok átmeneti otthonaival való kapcsolat jónak mondható, különösen az ellátási területen található két átmeneti otthonnal alakult ki napi szintű, szoros együttműködés. Szakmai rendezvényeiken részt vesznek, a jelzőrendszer számára kiküldött éwertékelő kérdőívet kitöltötték. Problémaként fogalmazódott meg, hogy két esetben is a szakellátásban levő gyermekek ellátásának megszüntetésekor a döntéshozók nem vonták be az intézményt a döntés előkészítésébe, amely talán nem tette lehetővé a teljes megalapozott döntés meghozatalát, mivel mindkét gyermek 2-3 hónapon belül ismét visszakerült a szakellátásba. Szintén problémaként fogalmazódott meg, hogy a családok igen nehezen, többszöri próbálkozásra sem tudnak tartós lakhatási megoldáshoz jutni. Az intézmények által megfogalmazott javaslatok: „Az átmeneti gondozás után, következő lépcsőfokként egy kiléptető rendszer kialakítása (akár utógondozás formájában, a lakás rezsi fizetése mellett) segíthetné az önálló lakáshoz szükséges készségek megerősítését”, „A bölcsődei férőhely számának növelése több család esetében nyújtana segítséget”.

Jövőre vonatkozó célok, javaslatok

Ebben az évben reagálva a nagyszámú javaslatra, az egyesület szeretne területenként reagálni a megkeresésekre, ebből kiindulva, specifikusabb együttműködési megállapodásokat kidolgozni közösen a szakmaterületek képviselőivel. Emellett továbbra is cél, hogy azokkal a jelzőrendszeri tagokkal is kialakuljon szorosabb együttműködés, akikkel eddig ez nem volt jellemző.

Fontos célkitűzés prevenciós programok és közösségfejlesztő tevékenységek kapcsán az együttműködő intézményekkel – oktatási-nevelési, idősgondozási, egészségügyi, közösségi, egyházi, civil való kapcsolat ápolása, fenntartása, a jó partneri együttműködés fejlesztése.

Prevenciós és közösségfejlesztő tevékenység végzése a Forrás Mentálhigiénés Központ részlegeivel szoros együttműködésben az éves közösségfejlesztési ütemtervnek megfelelően. A szociális segítő munka kiegészítéseként – a módszertani ajánlásokkal összhangban – csoportos beszélgetések, készségfejlesztések, közösségfejlesztő tevékenység folytatása.

c.) Gyermekek átmeneti gondozása a ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft. által működtetett Családok Átmeneti Otthonaiban

➤ „Fecske” Családok Átmeneti Otthona

Az intézmény 2002. január 01. óta nyújt ellátást az otthontalanná vált, hátrányos helyzetű gyermekes családok számára. Önkéntesen igénybe vehető szolgáltatásuk a Debrecen város közigazgatási területén élő szülők kérelmére történik.

A családok egységének megőrzését a legkisebb beavatkozással, a családok belső erőforrásainak felhasználásával, és megfelelő szakemberek bevonásával szeretnék elérni. A gondozás során fokozatos önállósodásra akarják rávezetni a szülőket azért, hogy problémamegoldó készségük és életvezetésük pozitívan változzon.

A családok átmeneti otthona a Debrecen, Derék u. 22. szám alatti társasház 8. emeletén 10 összkomfortos garzonlakásban 40 fő részére biztosít elhelyezést. A működést engedélyező hatóság az intézmény adatait határozatlan időre jegyezte be a szolgáltatói nyilvántartásban.

2018. évben 18 család, azaz 79 fő (29 felnőtt és 50 gyerek) ellátását biztosította az átmeneti otthon. A családok átmeneti otthona a tavalyi évben végig telt házzal működött, a napi átlag elhelyezettek száma 41.34 fő volt.

Az elhelyezett családok több mint fele, 72 %-a (13 család) korábban már részesült átmeneti gondozásban.

2018-ban elhelyezés iránti kérelemmel 29 család fordult az otthonhoz ügyfélfogadásaikon, köztük 10 új családot regisztráltak, 19 család pedig már korábban is kérelmezte elhelyezését az intézménybe. A jelentkezők közül 8 családot tudtak elhelyezni, ez összesen 37 főt jelent (13 felnőtt és 24 gyermek). Az újonnan bekerülők 50%-a (4 család) az elhelyezésüket megelőzően is átmeneti otthonban élt.

Korábban az intézményi ellátást az átmenetileg krízis helyzetbe került családok vették igénybe, 2018. évben azonban azon személyek voltak többségben, akik az önálló élet feltételeit régóta nem tudják megteremteni. Az ellátottak közül 9 családnak már volt korábban saját tulajdonú ingatlana, vagy szociális bérletben élt, melyet azonban a nagymértékű eladósodás vagy családi kapcsolatainak a felbomlása miatt elveszített.

2018. évben 8 család *kigondozására* került sor, közülük 4 család albérletbe költözött, takarékoskodtak, így elegendő önerőt tudtak gyűjteni az intézményi elhelyezésük ideje alatt.

3 család a városban működő másik családok átmeneti otthonába nyert felvételt, akkori élethelyzetükben nem voltak még készen arra, hogy lakhatásukat önállóan megoldják. 1 család pedig családi összefogással tudta megoldani helyzetét, szüleikkel közös építkezésbe kezdtek a város külső peremén.

Az intézményből kiköltöző családok 62.5 %-a 18 hónapot, vagy azt meghaladó időt töltött átmeneti gondozásban, 25 %-uk 10-12 hónap időtartamra vette igénybe a szolgáltatásaikat, 1 családnak (12.5 %) pedig 4 hónap alatt sikerült megoldania az élethelyzetéből fakadó nehézségeket.

A családok számára azért is nehéz a visszakapaszkodás, mert nem rendelkeznek megfelelő kapcsolatrendszerrel. Az átmeneti otthonban gondozott családok helyzetét tovább nehezíti, hogy többségük krónikus problémákkal küzd. A sikeres együttműködéshez fontos lenne, hogy feldolgozhatóak legyenek a korai traumák, iskolai kudarcok, szeretethiányos gyermekkor. Ezen okok eredményezhetik a jövőkép hiányát, a tervezett élet szükségének elvetését.

A változás eléréséhez idő és bizalom kellene, az átmeneti gondozás időtartama azonban 18 hónap, mely időtartam a tanév végéig meghosszabbítható. Ezekkel a paraméterekkel rendelkező klientúrának sok esetben indokolt lenne, hogy a család ne egy másik otthonban kezdje egy új ciklusban újra a feldolgozást, a megoldás keresését, hanem maradjon a gondozási helyén és ezzel egy valamennyivel nagyobb állandóság léphetne a gyerekek életébe is. A rendszerben jelenleg a családok nagy százaléka 1,5 évente másik otthonba költözik. Azt tapasztaljuk, hogy azok a gyerekek, akik szüleikkel családok átmeneti otthonaiban nevelkednek, különösen veszélyeztetettek az intézményfüggőség kialakulása miatt. Számukra természetes, hogy a problémáik megoldása elodázható és ez motiválatlanná teheti őket.

Munkaerő-piaci helyzetüket tekintve elmondható, hogy a 2018. december 31-én bent lakó felnőttek (15 fő) 60 %-a rendszeresen dolgozik, 2 fő közülük közfoglalkoztatott. A legális munka iránti érdeklődést sokszor csökkenti az, ha a kliensnek adóssága van, hisz tartozása miatt akár a fizetése felét is levonhatják a követelések teljesítésére. Több család adósságai rendezését kezdi el az intézményi elhelyezés ideje alatt, így nem tud havi szinten takarékoskodni.

3 anya gyesen van, 3 fő kisgyermekes anya a gyermeke óvodai beíratása után munkát keres, jelenleg ellátatlan.

Az iskolai végzettség tekintetében évek óta nincs jelentős változás, a 29 fő felnőtt 69 %-ának (20 fő) 8 általános, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettsége van. Az általános iskolai tanulmányait 2 fő felnőtt ellátott nem fejezte be. Szakmunkás bizonyítványa 24 %-nak (7 fő) van. Érettségit 2 fő édesanya (7 %) szerzett.

A tapasztalat szerint a lakhatási szegénységből nehéz feladat kitörni. A családok jövedelmi helyzete az elmúlt években nem változott jelentősen, hisz a gyermekek után járó jövedelem és az alacsony státuszú munkák bérének összege csak minimálisan változott. Ezzel szemben azonban az albérleti árak jelentősen megemelkedtek az utóbbi időben.

Erőteljesen érezhető, hogy a kliensek problémái elmélyültek. Nem igazán a lakhatás, albérlet elvesztése csak a probléma, hanem súlyos egyéb társult okok, mint pl. betegség, családon belüli konfliktus, rossz problémamegoldó minta, alacsony szocializációs szint és alacsony iskolázottság. Ezekkel a jellemzőkkel nehéz a gondozási idő alatt megnyugtató, hosszú távú megoldásokat találni, ezért is egyre gyakoribb a másik átmeneti otthonba való tovább segítése a családnak. Ez sajnos azonban felvet gyermekvédelmi dilemmákat (pl. hospitalizáció).

A szakképzettség hiánya mellett sokszor alapvető elvárásoknak sem tudnak megfelelni (pl. pontos munkakezdés, távollét jelzése), ezek is akadályozó tényezők a hosszú távú és anyagilag elismertebb munka megszerzésével, megtartásával kapcsolatban. Családi segítségük csekély mértékű, jellemző a szülők korai elvesztése, vagy erőteljesen konfliktusos a kapcsolatuk. Az átmeneti otthonban dolgozó szakemberek a felnőtt elhelyezetteket ellátják álláskeresési tanácsokkal, segítenek önéletrajzot írni és a munka megtartásának alapvető ismérveivel is felruházzák őket.

A periférián élő családok gyermekei úgy válnak felnőtté, hogy újratermelik szüleik alacsony iskolázottságát, ezzel is csökkentik az esélyét a későbbi rendszeres munkavégzésüknek. A gyermekek korrepetálására, fejlesztésére kiemelten figyelmet fordítanak, a Láthatatlan Iskola nevű szervezet mentorainak köszönhetően a gyermekek szakszerű segítséget kapnak napi tanulmányaik teljesítéséhez.

A pszichológiai tanácsadás során az a tendencia mutatkozik, hogy egyre alacsonyabb az intellektusa és a motivációs szintje a klienseknek, ezért nehézségekbe ütközik a terápiás folyamatok eredményes megvalósítása is. A testi tünetek mögött sokszor szomatikus folyamatok vannak, ezzel nehezebb szembesülniük a klienseknek, emiatt gyakori a szorongás, a pánikos epizódok. A nevelési problémák minden családban fokozottan jellemzőek, a gyerekeket megfelelő határok megléte híján nehezen tudják kezelni a szülők. A gyermekek magatartás problémája a családi működési zavar tünete.

A *jogi tanácsadás* iránt folyamatos az igény a lakók részéről, családjogi és ingatlan szerzéssel, adósságkezeléssel kapcsolatos ügyek a leginkább érintettek.

Az átmeneti otthon célja, hogy a közösségi programjai révén csökkentse a gondozott gyerekek hátrányos helyzetét. A foglalkozások hozzájárulnak az adott életkornak megfelelő viselkedésminták kialakításához, az önértékelés és önbecsülés javításához. A tapasztalat szerint a közösségi programok során az együtt átélt élmények javítják a szülő-gyermek kapcsolatot. A szakemberek sokat beszélgetnek a gyermekekkel és szüleikkel, azért, hogy feszültségeik csökkenjenek, a biztonságérzetük pedig növekedjen. A napi feladatok strukturálása és a pénzbeosztás nehezen elsajátítható azok számára, akik korábban nem erre szocializálódtak.

Az átmeneti otthon szociálpedagógusai és szakgondozói az iskoláskorú gyermekek és az óvodások részére hetente tartottak foglalkozásokat a megelőzés, a felzárkóztatás és a megfelelő minták bemutatása jegyében.

Az átmeneti otthonban 2018-ban is megemlékeztek a hagyományos ünnepekről (farsang, húsvét, anyák napja, mikulás, karácsony) a gyermekek által készített műsorral, ezzel is hangsúlyozva a bensőséges együttlét és odafigyelés fontosságát.

A *Vojtina Bábszínház* jóvoltából több alkalommal is hétvégi bábelőadáson voltak a gyermekek és szüleik. A Főnix Rotaract Klub tagjai által létrehozott *Láthatatlan Iskola* projekt keretében 11 fő gyermek korrepetálását valósították meg egyetemista önkéntesek. Nyáron pedig egy hétig 4 fő gyermeket táboroztattak Debrecenben, egy szabadidőparkban változatos programok biztosítása mellett. Júniusban a gyerekekkel és az érdeklődő szülőkkel a Bánki Tájháza kirándultak.

Az átmeneti otthonban élő gyermekek júliusban egy hetet, szeptemberben pedig 3 napot Varbón, a Bükk-hegység lábánál lévő festői szépségű táborban nyaraltak. A nyári táborban résztvevők élelmiszerbank segített, hogy az Élelmiszerbank által meghirdetett Édes száj

pályázaton sikerrel vett részt az intézmény. A *Karitatív Testület* jóvoltából decemberben a Circus America karácsonyi műsorát, a Diótörőt élvezhették a gyerekek. A Bihari Állami Gondozottak Egyesületének jóvoltából a gyermekek mikulás csomagot kaptak a Lovardában megrendezett ünnepségen, illetve ajándékdobozt a Bihari Állami Gondozottak Egyesülete karácsonyi ünnepségén. A szülők számára álláskereső foglalkozás-sorozatot került megtartásra. A szülők olyan technikákat sajátíthattak el, az önéletrajzírástól az állásinterjúig, ami növelhetik elhelyezkedési esélyeiket.

A szülők számára szervezett csoportos beszélgetések lehetőséget biztosítottak a közösség támogató erejének kiaknázására, a problémáik informális közegben való megbeszélésére.

Tervek

Az átmeneti otthon keresi egy lépcsőzetes ellátási rendszer kialakításának lehetőségét, mely elősegítheti a fokozatos önállósítást (a fizetési terhek növelésével, a lakás rezsijének fizetése mellett) a családoknak és hozzásegíti őket a megkezdett folyamatok befejezéséhez is.

➤ ***„Fészek” Családok Átmeneti Otthona***

A ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft. „Fészek” Családok Átmeneti Otthona a Debrecen, Derék u. 22. sz. alatti társasház 10. emeletén található. Gyermejkölési alapellátás keretében működő bentlakásos intézményként biztosítja napi 24 órás munkarend szerint az otthontalanná vált szülő kérelmére a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életének betöltéséig vagy – ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll – legfeljebb 24. életének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére együttes lakhatását, és a szükség szerinti további ellátást.

Segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, és közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének megoldásában. Az intézmény önálló garzonlakásokban biztosítja 40 fő részére szülő és gyermeke együttes lakhatását. A szülők így nagyfokú önállósággal élhetnek és szervezhetik mindennapjaikat, az intézményben dolgozó szakemberekkel hatékonyan együttműködve minden segítséget megkaphatnak problémáik rendezése érdekében.

A Fészek Családok Átmeneti Otthonában 2018. évben az intézményi férőhely kihasználtság 100 %-os volt. A szolgáltatást az év során összesen 20 család, 75 fővel vette igénybe. Felvételre 2018. évben 9 család került és 9 család kiköltözésére került sor.

Elhelyezési kérelmet 32 család (120 fő) nyújtott be, közülük 20 család új jelentkező, 12 pedig visszatérő. A kérelmező családok száma a 2017-es évhez képest csökkent.

Mint az elmúlt évek során is, az intézménybe való bekerülés okai a családok többségénél összetettek. Mindegyik felvételt nyert család esetében fennállt a megoldatlan lakhatási probléma. Ezen belül egyrészt a hajléktalanná válás veszélye - felhalmozott közüzemi és hiteltartozások miatt lakás-, albérlet elvesztés, azonnali kiköltözésre felszólítás -, és az elégtelen lakhatási körülmények. Nagyon jellemző problémaforrás még a hiányos önrő, hátrányos jövedelmi viszonyok miatt a család létfenntartásának veszélye, valamint az édesanyjával szembeni fizikai és lelki, a gyerekekkel szembeni lelki bántalmazás.

2018. évben 9 család került *kigondozásra*. Általánosságban elmondható, hogy a nagyobb változások eléréséhez kevés a törvény által meghatározott ellátási idő, ezért a cél sok esetben

az, hogy a tartós megoldás felé vezető lépéseket tudjanak tenni a családok az intézményben. 2018. évben több esetben előfordult, hogy a szülők viszonya megromlott, az apa kiköltözött az intézményből, az anya egyedül maradt a gyerekekkel, ami tovább nehezítette az egyébként is labilis anyagi helyzetüket. Két anya gyermekeikkel együtt az átmeneti gondozás megszűnését követően családtagjaikhoz költözött. Egy hármasként egyedül nevelő anyának az intézményben eltöltött időt követően nem sikerült egyéb lakhatási formához jutnia, ezért egy másik családok átmeneti otthonába költöztek.

Két család albérletbe költözött a lakhatás tartós fenntartásának reményében, ehhez az átmeneti gondozás alatt önerőt gyűjtöttek. Egy család sikeresen pályázott a Cívis Ház Zrt. szociális bérlakására, amivel tartós lakhatási formához jutottak. Egy családnak sikerült a bekerülést megelőzően a Cívis Ház Zrt.-nél és a közüzemi szolgáltatóknál felhalmozott 400 ezer forintnyi adósságukat rendezni, azonban emellett a bérlakás licithez szükséges önerőt nem tudták kigazdálkodni, így ezen céljuk megvalósítása érdekében felvételt nyertek egy másik családok átmeneti otthonába.

A tavalyi év nagy sikerének könyvelhetik el, hogy két család saját tulajdonú ingatlanhoz jutott. Egy család vidéken vásárolt részletre egy lakóházat, mely a kigondozás időpontjában a nevükre is került, azonban a felújításra már nem került sor, így a Fecske Családok Átmeneti Otthonában kaptak lehetőséget lakhatásra, hogy a felújításhoz szükséges pénzt összegyűjtsék. A másik család saját tulajdonú ingatlant vásárolt vidéken, az intézményben gyűjtött takarékoskodásnak, szakmai segítségnyújtásnak és az igénybevett állam által biztosított Családi Otthonteremtési Kedvezménynek köszönhetően. Az intézmény szakmai munkáját 2018. évben 1 fő intézményvezetővel, 2 fő családgondozóval, 4 fő szakgondozóval, 1 fő pszichológussal, 1 fő jogással végezte.

Kéthetente tartottak esetmegbeszélést, szükség esetén pszichológus bevonásával, ahol közösen megbeszélték a szakmai kérdéseket, feladatokat, a családgondozás során felmerülő dilemmákat. Havonta tartottak stábülést, melyen minden nappalos és éjszakai kolléga részt vett. Az aktuális szakmai feladatok, problémák megvitatására került sor. Lakógyűlés havonta került megrendezésre, melyen lehetőség nyílt az intézmény működésével kapcsolatos változások, ünnepekkel, rendezvényekkel kapcsolatos információk, a Házirendben foglaltak és egyéb intézményi közösségi együttélésből keletkező kérdések megbeszélésére. A gyűlésen minden alkalommal részt vett az intézményvezető, egy fő családgondozó és az átmeneti otthon lakói közül családonként egy fő.

Az Érdekképviselői Fórum gyűlésére negyedévente került sor. A Fórumhoz 2018-ban nem érkezett panasz. Az Érdekképviselői Fórum ülés keretében választottak új elnököt és tagokat, melyet az átmeneti otthonban bekövetkezett ki-, és beköltözések tettek szükségessé.

A területileg illetékes Forrás Mentálhigiénés Központ Család- és Gyermejjóléti Szolgálattal történő szoros együttműködés, és a Család- és Gyermejjóléti Központtal való kapcsolattartás eredményeképpen álláskeresési-, adósságkezelési-, mentálhigiénés tanácsadás elérhetősége is biztosított volt az átmeneti gondozás alatt álló családok számára.

A családsegítőkkel folyamatos volt a kapcsolattartás, rendszeresek voltak az esetmegbeszélések és szükség esetén az esetkonferenciák is. Az átmeneti otthon családgondozói kiemelten figyelemmel kísérik a családok egészségügyi állapotát is, különös tekintettel a gyerekekre, ennek érdekében állandó az együttműködés az egészségügyi szolgáltatókkal, különösen a védőnői hálózattal.

Továbbképzések, szakmai ismeretbővítés

A Szociális humán erőforrás fejlesztése című EFOP projekten belül meghirdetett „A hatékony segítő kommunikáció” című tanfolyamon 1 fő családgyógyász és 3 fő szakgyógyász kolléga vett részt. A DMJV Család- és Gyermekjóléti Központja éves tanácskozásán, valamint 2 alkalommal megrendezett szakmaközi megbeszélésen az intézményvezető képviselte az átmeneti otthont. Az Egy Otthon Egyesület által szervezett kétnapos „Egyedül nevelék” című és a „Hatékony pénzgazdálkodás” című ismeretterjesztő interaktív tréningen egy-egy szakgyógyász kolléga vett részt. Az Átmeneti Gondozást Ellátók Országos Érdekvédelmi Szövetsége (ATOSZ) tagjaként a Révfülöpön megrendezett 2 napos konferencián egy fő családgyógyász, az Egyesület Budapesten megtartott szakmai műhely találkozóján az intézményvezető vett részt.

Képességfejlesztés, közösségi programok

Tanulószoza igény szerint folyamatosan biztosított azoknak a gyerekeknek, akiknek képességfejlesztése, felzárkóztatása érdekében a korrepetálás szükséges. A Láthatatlan Iskola nevű program a Rotaract Debrecen Főnix Egyesület koordinálásával 2018-ban is folytatódott. Ennek keretén belül az otthon diákjai saját mentort kaptak, akik heti 1-2 alkalommal segítettek nekik a tanulásban, emellett mintaadással is jótékonyan hatnak a gyerekekre. Ez a program egyre komplexebbé válik, az év során több intézményen kívüli esemény került megrendezésre: 2018. januárban félév záró interaktív programon vettek részt a gyerekek a Debreceni Művelődési Központ Belvárosi Közösségi Házban. 2018. tavaszán a „Jövő-menő” programsorozat keretén belül a „Hangszert a kézbe”, a „Monopoly Este”, az „Amerikai kuckó” és a „Társasjáték délután” programokon vettek részt mentoraik kíséretében a gyerekek. A Láthatatlan Iskola nyári táborát is szervezett júliusban a mentorált gyerekek részére a debreceni Szeged Utcai Szabadidő Parkban.

Program neve	Program témája	Megvalósítás időpontja, helye
Kreatív foglalkozás	Készség-, képességfejlesztés	2018.01.02.-2018.12.19. hetente egy alkalommal Közösségi Helyiség
Közösségi program	Farsangi-, Húsvéti-, Anyák napi-, Gyermeknapi-, Mikulás-, Karácsonyi ünnepségek	2018. február, április, május, június, december hónapokban Közösségi Helyiség
	Bábszínházi látogatások Vojtina Bábszínház szervezésében alkalmanként	2018.02.01.-2018.05.31. 2018.09.02.-2018.11.29. Debrecen, Vojtina Bábszínház
	Otthon Segítünk Alapítvány - Életvezetési tanácsadás programsorozat szülők számára	2018.02.07.-03.10. Játszószoba
	Jövő-menő programsorozat Láthatatlan Iskola	2018.03.24.-05.09.
	3 napos tábor Varbócon az Égervölgye Ifjúsági Táborban a SZÖSZ Mindenkiért Egyesület és a ReFoMix közös szervezésében a Boldogságdonor Jótékonyági Koncert bevételéből	2018. 07. 03.-07. 05. Varbóc, Jósavő
	Láthatatlan Iskola Tábor	2018. 07.09-07.13. Szeged Utcai Szabadidő Park

	„Sütés-főzés tanulmányok” foglalkozássorozat	2018. 09.01.-2018. 12.10. Közösségi Helyiség
	Aktív Piknik NI Hungary rendezvény	2018.09.02. Oláh Gábor Utcai Sportpálya
	3 napos tábor Varbócon az Égervölgye Ifjúsági Táborban	2018.09.28.-09.30. Varbóc
Tanulószo	Korrepetálás Láthatatlan Iskola program	2018.01.02.-2018.12.12. igény szerint Közösségi Helyiség

Közösségi programokra nagy szükség van az átmeneti gondozásban lévő gyermekek és szüleik számára, hiszen van olyan gyermek, aki közösen a szüleivel még sosem vett részt korábban pl. szabadidős programon, utazáson, nyaraláson stb., nem volt lehetősége gyermekként megtapasztalni ezen élményeket. Az adott időszak aktuális ünnepeit – Farsang, Anyák napja, Mikulás-, Karácsonyi – minden évben megünnepezték.

2018-ban többször vettek részt bábszínházi előadáson a *Vojtina Bábszínház* jóvoltából, ahová a szülők is elkísérhették gyerekeiket.

A szülők számára az *Otthon Segítünk Alapítvány* munkatársa életvezetési tanácsadás programsorozatot tartott az intézmény Játékszobájában.

Áprilisban Boldogságdonor Jótékonysági Koncert került megtartásra a SZÖSZ Mindenkiért Egyesülettel karöltve a Bakelit Music Cafeban, ahol a Páran Zenélnek debreceni orvostanhallgatókból álló zenei formáció adott teltházas koncertet. A rendezvényt és a célt több debreceni vállalkozás jelentős összeggel támogatta. A sikeres megmozdulásnak köszönhetően a ReFoMix Kft. átmeneti gondozásában élő gyermekek többnapos nyári táborban vehettek részt.

A 3 napos tábor helyszínéül a Varbóc Községben található Égervölgye Nemzetközi Ifjúsági Tábor szolgált, ahol 17 átmeneti gondozásban élő gyermek szerzett felejthetetlen élményeket 2018. július 3. és 2018. július 5. között. A gyerekeknek lehetőségük nyílt az erdőben való túrázásra, a táborhelyen élő állatok megtekintésére, gondozásukban való segédkezésre, illetve egy ún. „Bátorságpróba” nevű tréningen való részvételre. Kirándultak a jósvafői Tengerszemnél, illetve a Hucul Ménest nézték meg az Aggteleki Nemzeti Parkban lovas program keretében.

A tábor tulajdonosa felajánlott egy utószezoni hosszú hétvégét az átmeneti gondozott gyermekek számára, így szeptemberben újabb 3 napos tábor került megrendezésre.

Szolgáltatásfejlesztés

2018-ban az intézmény a hatékonyabb szolgáltatásnyújtás érdekében új beszerzéseket, felújításokat valósított meg. Az intézmény folyosóinak falai szép felületet és új szint kaptak. A 10. emelet 169-es lakásban a padlószőnyeg helyett laminált parketta került lerakásra. Ezek mellett az év során minden lakásban szükséges volt a vizesblokk javítása, új csaptelepek felszerelése, asztalos munkálatok kivitelezése, a lakások tisztasági falfestése.

2018. évben a társadalmi felelősségvállalás jegyében több szervezettől kaptak segítséget, adományokat, ami nagyban segítette a szolgáltatás színvonalát és a családok támogatását. Támogatók voltak: SZÖSZ Mindenkiért Egyesület, a Debreceni Karitatív Testület, az NI

Hungary Kft., a Magyar Élelmiszerbank, a Vojtina Bábszínház, a Bihari Állami Gondozottak Egyesülete és a Rotaract Debrecen Főnix Egyesület.

Összességében megállapítható, hogy eredményes 2018. évet tudhatnak maguk mögött. A kigondozott családok az átmeneti gondozást követően tudták rendezni lakhatásukat, egy gyerek sem került szakellátásba, két család jutott saját tulajdonú ingatlanhoz. Törekedtek arra, hogy a családok az átmeneti gondozás ideje alatt mentálisan és anyagiilag is megerősödjének. A gyermekek folyamatos figyelmet kaptak, a foglalkozásoknak, a fejlesztéseknek és a korrepetálásoknak köszönhetően hozzájárultak az iskolai eredményeik javításához, a szemléletük formálásához.

Büszkék arra, hogy 2018-ban is bőséges közösségi programokkal tudtak szolgálni, melyek megvalósításához nagyban hozzájárult a velük kapcsolatban álló önkéntesek, civil szervezetek és a versenyszféra adományozóinak segítségével.

6. A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó intézmények

A Gyvt. 17. §-a rendelkezik arról, hogy a törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, a köznevelési intézmények, a rendőrség, az ügyészség, a bíróság, a pártfogó felügyelői szolgálat, az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek, a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása, az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek, a munkaügyi hatóság, a javítóintézet, a gyermekjogi képviselő, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal, az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

Ezen intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál, hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén. Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet. A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli. A jelzőrendszer tagjai a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. Ha valaki a jelzési vagy együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget, a gyámhatóság - jelzésre vagy hivatalból - értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját és javaslatot tesz az érintett személlyel szembeni fegyelmi felelősségre vonás megindítására. A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén a gyámhatóság büntetőeljárást kezdeményez.

A gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerése az észlelő és jelzőrendszer munkájának összehangolásával, a folyamatos kapcsolattartással válik lehetővé. 2018-ban a család- és gyermekjóléti központ, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálatok a szakmai kompetencia határok tiszteletben tartásával együttműködtek azokkal az intézményekkel, amelyek szerepet töltenek be a gyermek helyzetének pozitív irányú változásában. Fogadták a

gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, és a probléma feltárását követően annak jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazították a segítő folyamatot. Működésükről, tevékenységük céljáról és tartalmáról, elérhetőségükről, szolgáltatásaik igénybevételének módjáról tájékoztatták a településrészek lakóit, valamint az észlelő és jelzőrendszerhez tartozó személyeket és intézményeket.

A jelzőrendszer tagjai eredményes gyermekvédelmi tevékenységet végeznek, melyek közül az önkormányzat által fenntartott óvodák, a Debreceni Tankerületi Központ által fenntartott iskolák, a Debreceni Szakképzési Centrum, a Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Védőnői Szolgálat, valamint a Debreceni Rendőrkapitányság tevékenységét mutatjuk be. A család- és gyermekjóléti központ, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálatok tevékenységéről szóló pontokban már bemutattuk a jelzőrendszer tagjaival való kapcsolattartást és annak tapasztalatait, valamint a jelzőrendszeri tagok által megfogalmazott tájékoztatásokat, észrevételeket, javaslatokat.

a.) Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában lévő óvodák

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontja értelmében a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladat az óvodai ellátás.

2018-ban Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata fenntartásában 33 óvoda 48 feladatellátási helyen működik. Az egyes intézmények alapító okirat szerinti férőhelyszáma jelenleg összesen 6960 fő. Az egyes intézményekben található csoportszobák alapterülete alapján számított felvehető gyermeklétszám pedig összesen 6857 fő. A két adat közötti eltérés azzal magyarázható, hogy a fenntartó egyes óvodai intézményeiben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 25. § (7) bekezdésében meghatározott maximális létszámot átlépő, 30 fős gyermekcsoportokat engedélyezett, hogy minden, az adott körzetben élő gyermek felvétele biztosított legyen. Egy óvodai körzethez egy önkormányzati fenntartású feladatellátási hely tartozik.

Az önkormányzati óvodák férőhelyeinek kihasználtsága városunkban az elmúlt években egyenletesnek mondható, mely városi szinten meghaladta a 83%-ot, a 2017/2018. nevelési év végi adatok szerint pedig már 86%-os kihasználtságot mutattak intézményeink. A 2017/2018. nevelési év végére 263 gyermekcsoportban több mint 6200 gyermek nevelését biztosították az önkormányzat által fenntartott óvodák. 263 óvodai csoportban folyik a gyermekek ellátása, a csoportok átlaglétszáma 2018. október 1-jén 22,87 fő volt, a 2017. év végi átlaglétszámot 0,63 fővel meghaladva.

Óvodáink engedélyezett álláshelyeinek száma 2018. január 1-jén összesen 1116,25 volt, melyből az óvodapedagógusok létszáma 577 fő, a nevelő munkát közvetlenül segítő alkalmazottak létszáma 381,25 fő, míg az egyéb technikai feladatokat 158 fő volt. Összességében ezen alkalmazotti létszám az óvodai neveléshez szükséges minimális létszámnak megfelelő.

Az óvodákban 2016. szeptember 1-jétől pedagógiai asszisztens álláshelyek létesültek, melynek eredményeként a pedagógiai munka hatékonyabbá válhatott. A gyermekek gondozása, nevelése terén az óvodapedagógusok munkáját segítő szakemberek jelenléte napjainkra elengedhetlenné vált.

Az elmúlt évek születési adatait vizsgálva megfigyelhető, hogy a kisgyermekek létszáma – a város vonzerejének is köszönhetően – emelkedő tendenciát mutat, másrészt a különböző városrészekben jelentős eltérés mutatkozik az óvodába jelentkező gyermekek létszámát illetően. Ez a jelenség abból is adódik, hogy az óvodák nemcsak a körzetükben élő óvodaköteles korú gyermekeket kötelesek felvenni, hanem azokat is, akiknek szülei az óvoda körzetében dolgoznak (Nkt. 49. § (2) bekezdése).

Debrecen közigazgatási területén a 2017/2018 nevelési évben az önkormányzat által fenntartott intézményeken kívül 1004 férőhelyen 10 nem önkormányzati fenntartású intézmény 39 csoportjával fogadta a gyermekeket. Ezen intézmények nem rendelkeznek beóvodázási körzettel, a város egész területéről, illetve egyéb településről is várják a gyermekeket.

A Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező gyermekek vonatkozásában elmondható, hogy 2016. októberétől 2018. októberéig több mint kétszeresére nőtt a halmozottan hátrányos helyzetű óvodás korú gyermekek száma.

Debrecen Megyei Jogú Város önkormányzati fenntartású óvodáiban nyilvántartott hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya az utóbbi három évben

(Forrás: Oktatási Hivatal, KIR rendszer)

Nevelési év	Hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma (fő)
2016. október	74	56
2017. január	101	72
2017. október	84	99
2018. január	99	129
2018. október	142	138

Mivel a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása az esetek többségében hivatalosan jegyzői határozattal nem történik meg, ki lehet jelenteni, hogy a ténylegesen kimutatható hátrányos helyzetűek számánál jóval több a rászoruló családok száma, melyet jól szemléltetnek az óvodai gyermekétkeztetésre vonatkozó adatok is (2.2. pont).

Az önkormányzati óvodák a kötelező feladatellátás keretében gondoskodnak a beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzdő, továbbá az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekekről. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyerekek nevelése valamennyi önkormányzati fenntartású óvoda alapító okiratában megtalálható, ezen túlmenően 5 óvoda - szakértői bizottság kijelölése alapján - speciális feladatot is ellát, melynek eredményeként önkormányzati fenntartású intézményben lehetséges a Down-szindrómás, autizmus spektrum zavarral küzdő, értelmi (enyhe- és közép-súlyos értelmi) fogyatékos, mozgásszervi-, érzékszervi (gyengénlátó, hallássérült) fogyatékos, beszéd-fogyatékos, valamint több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos gyermekek ellátása is. 2018-ban az önkormányzati fenntartású óvodában összesen 114 sajátos nevelési igényű gyermeket neveltek az óvodapedagógusok együttműködve a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat utazó gyógypedagógusaival és fejlesztő pedagógusaival. A beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermekek száma a 2017/2018. nevelési évben összesen 91 fő volt, az ő fejlesztésüket is biztosították intézményeink.

Az óvodák gyermekvédelemmel összefüggő feladatait elsősorban az intézmények pedagógiai programja tartalmazza, melynek kötelező tartalmi elemei közé tartoznak az alábbiak a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet) 6. illetve 11. §-ai szerint:

- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység,
- a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység, az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek,
- a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések,
- a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenység.

Az óvodák gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait meghatározó másik alapidokumentum a Szervezeti és Működési Szabályzat, melyben a fenti EMMI rendelet 4. §-a alapján a nevelési-oktatási intézményeknek rendelkezniük kell a külső kapcsolatok rendszeréről is, beleértve a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint az iskola-egészségügyi ellátást biztosító egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartást. Az önkormányzat által fenntartott óvodák ezen alapidokumentumok figyelembevételével gyermekvédelmi feladataikat tervezetten, az adott nevelési évre szóló munkaterv alapján végzik.

Az óvodákban elsődleges cél a prevenció, vagyis a veszélyeztetettség megelőzése, illetve a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, a családi környezetből fakadó kedvezőtlen, fejlődést gátló tényezők ellensúlyozása. Az óvodákon belül az óvodapedagógusok és a gyermekvédelmi felelősök együttműködése szoros, a jelzőrendszer jól működik. A család- és gyermekjóléti szolgálatok munkatársaival folyamatos a konzultáció, konkrét esetekben a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében esetmegbeszélést is tartanak.

A beiratkozó gyermekek szüleit a nevelési év elején, az első szülői értekezleten tájékoztatják a kedvezményes étkezésre való jogosultságról, valamint az igénybevétel lehetőségéről. Az óvodapedagógusok saját csoportjukban feltérképezik a hátrányos helyzetű gyermekeket, és a szülőket tájékoztatják azokról a támogatási lehetőségekről, amelyeket igénybe vehetnek. A szülőkkel az óvoda folyamatosan tartja a kapcsolatot.

Az óvodákban kijelölt gyermekvédelmi felelős feladata a segítségnyújtás, koordinálás mellett az intézmény képviselte a gyermekvédelmet érintő fórumokon, részvétel védelembe vétellel kapcsolatos tárgyalásokon, a szakemberekkel való kapcsolattartás, a nevelőtestület rendszeres tájékoztatása és a problémajelzés, jelzőrendszeri esetmegbeszélés. A gyermekvédelmi feladatok ellátásával megbízott óvodapedagógusok a családlátogatásokra is figyelmet fordítottak, így biztosítva a szülőkkel való együttműködést a gyermekek érdekében. A pedagógusok a szülők számára nemcsak nevelési tanácsokat adtak, de egyéni és csoportos megbeszélések alkalmával felvilágosítást is az ellátások igénybevételével kapcsolatosan.

Az óvodapedagógusok folyamatosan figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetű gyermekek sorsát, a változásról jelzéssel élnek a gyermekvédelmi felelős felé. Az intézmények igyekeznek ellensúlyozni a családi környezetből eredő kedvezőtlen fejlődést gátló tényezőket, és nevelő munkájukkal segítik a gyermeki önállóság, kezdeményezőkéesség, aktivitás kibontakoztatását. Tudatosan alkalmazzák a felnőttek modellszerepének érvényesítését, nemcsak a gyermekek, hanem a szülők esetében is.

Az óvodák az alábbiakban látják a hátrányos helyzet okait:

- nehéz anyagi háttér
- lakhatási problémák (pl. albérlet)
- életmódbeli problémák
- munkanélküliség
- egyszülős család
- szülők pszichés problémái
- szülők túlhajszoltsága, amely mögött a munkahelyük féltése áll
- érzelmi biztonság hiánya (instabil párkapcsolatok, gyermekelhelyezési viták)
- emberi kapcsolatok, viselkedési normák lazulása, udvariassági szokások hiányosságai
- gyermekekre fordított kevés idő.

Az óvodák lehetőségeikhez mérten saját intézményükön belül is igyekeznek segíteni az óvodába járó rászoruló gyermekeknek és szüleiknek. Több óvodában is csere-bere akciót, játék- és ruha gyűjtést szerveztek, illetve az óvoda alapítványa hozzájárult a nehezebb

körülmények között élő gyermekeknek az óvodai, illetve óvodán kívüli programokon való részvételének költségeihez. Mindezekhez örvendetes módon a szülők is nagymértékben hozzájárulnak. Az önkormányzati intézményekben dolgozó gyógypedagógusok és más szakemberek nemcsak a gyermekek fejlesztésében vesznek részt, hanem a szülőket is ellátják nevelési, életvezetési tanácsokkal. A szülőkkel való kapcsolattartást segíti még az óvodai nyílt napok, mentálhigiénés, illetve családi programok szervezése.

A rendszeres óvodába járást a hiányzások naprakész vezetésével a pedagógusok figyelemmel kísérik. Ennek eredményeképpen elenyésző az igazolatlan hiányzások száma.

A védőnőkkal a kapcsolattartás rendszeres, havonta tisztasági ellenőrzést végeznek az óvodákban. Az elhanyagolt gyermekek esetében lépéseket tesznek, illetve jelzik az óvoda felé azokat a családi problémákat, amelyben a gyermek érintett.

Az intézmények kiemelt figyelmet szentelnek a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek integrációjára, valamint a tehetséges gyermekek fejlesztésére is.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel (tehetséges gyermekek, sajátos nevelési igényű gyermekek) történő foglalkozások az óvodákban mikrocsoportos vagy egyéni foglalkozás keretében valósulnak meg. A gyermekek differenciált képességfejlesztésére egyéni fejlesztési tervet dolgoznak ki az óvodapedagógusok, a fejlődésüket nyomon követik és a szülőket folyamatosan tájékoztatják. Minden óvodában zajlik *tehetségfejlesztés*, több tehetségterületre kiterjedően, többnyire tehetségműhelyekben. Több intézmény rendelkezik Regisztrált Tehetségpont, illetve Akkreditált Kiváló Tehetségpont címmel, közülük is kiemelkedik a Sípos Utcai Óvoda, és a Szabadságtelepi Óvoda, melyek az Európai Tehetségpont címmel is büszkélkedhetnek.

A sajátos nevelési igényű gyermekeket is nevelő óvodák tapasztalata az, hogy általában az együttműködés a családokkal tartalmaz, és a gyermek fejlesztése érdekében a szülők tanácsot kérnek a pedagógusoktól és a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógustól. Az esélyegyenlőség és az óvoda szolgáltatásaihoz való egyenlő hozzáférés minden gyermek számára biztosított. Különösen fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek szülei számára az, hogy az intézményben megfelelő információkhoz jusson gyermeke fejlesztése érdekében. Néhány szülő azonban nehezen győzhető meg a gyermek fejlesztésének szükségességéről, a szakember bevonásáról, ezért is fontos ez a fajta segítő és felvilágosító tevékenysége az intézményeknek.

Az egészséges életmódra nevelés minden óvoda egyik kiemelt nevelési területe, melynek keretében egészségnapokat, bemutatókat, előadásokat szerveznek a szülők és a gyermekek egészségtudatos szemléletének formálására. Ebben a gyermekétkeztetést biztosító Hungast Vital Kft. is partnere az önkormányzati intézményeknek: az egészséges táplálkozást népszerűsítő bemutatókat szerveznek azokban az óvodákban, ahol ezt igénylik. Az óvodák a szabadidő hasznos eltöltésére, a családok tartalmas együttlétére is mintát szolgáltatnak közös programok szervezésével, melybe a szülőket is bevonják. Megfigyelhető, hogy a gyerekek egyre több időt töltenek el az óvodában – a szülők munkája miatt – ezért is fontos az élményekben gazdag óvodai programokon való részvételük.

Az óvodák számára is biztosítani kell a *mindennapos testnevelés* feltételeit, ennek érdekében több intézmény (Pósa Utcai Óvoda, Százszorszép Óvoda, Kemény Zsigmond Utcai Óvoda, Debreceni Arany János Óvoda, Szabadságtelepi Óvoda, Gönczy Pál Utcai Óvoda) is rendelkezik műfüves pályával, melyek nemcsak a labdarúgás alapjainak elsajátítására alkalmasak, hanem egyéb mozgástevékenységre is.

Az önkormányzat által fenntartott óvodák karbantartó felújítását a Debreceni Intézményműködtető Központ munkatársai biztosítják. Ennek eredményeként 2018-ban több óvodában is megújulhattak a csoportszobák (burkolatcsere, festés), gyermekmosdók,

játszótéri eszközök. A fenntartó által benyújtott pályázatok eredményeként 2018-ban befejeződhetett a Nagyerdei Óvoda teljes felújítása.

Az óvodai nevelés feltételeinek javítása a következő években is kiemelt feladata az önkormányzatnak. Ezt a célt szolgálják a pályázati forrásból (2018-2020 között) megvalósuló teljes körű épületfelújítások (Nagyerdei Óvoda, Alsójózsai Kerekerdő Óvoda, Mosolykert Óvoda, Boldogfalva Óvoda Pallagi Telephelye, illetve a Gönczy Pál Utcai Óvoda tornateremmel történő bővítése), ezen kívül további óvodaépületek (Karácsony György Utcai Óvoda, Sinay Miklós Utcai Óvoda, Mosolykert Óvoda Kismacsi Telephelye, Debreceni Arany János Utcai Óvoda, Görgey Utcai Óvoda, Lehel Utcai Óvoda, Szivárvány Óvoda, Közép Utcai Óvoda, Boldogfalva Óvoda) energetikai korszerűsítését megvalósító beruházások is. Férőhelybővítést eredményez majd a Tócskert-Tócsóvölgy városrészben igen nagy kihasználtsággal működő óvodák tehermentesítését is szolgáló „Új óvoda építése a Tócsóvölgyben” c. projekt is. Az új tagintézmény várhatóan 2020. őszétől fogadja a körzetben élő óvodáskorú gyermekeket összesen 100 férőhellyel.

Az óvodák az alábbi intézményekkel és személyekkel tartottak 2018-ban rendszeres kapcsolatot:

- Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Tagintézménye (logopédiai ellátás, gyógypedagógiai tanácsadás, utazó gyógypedagógus biztosítása, szakértői bizottsági tevékenység, nevelési tanácsadás, óvodapszichológiai ellátás),
- DMJV Család- és Gyermekegészségügyi Központja,
- Gyámhatóság,
- Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház Védőnői Szolgálatának védőnői,
- Gyermekorvosok.

b.) Debreceni Tankerületi Központ

A Debreceni Tankerületi Központ (a továbbiakban: Tankerületi Központ) jelenleg 42 intézmény tekintetében lát el fenntartói feladatokat. A fenntartásában lévő intézmények közül 35 található Debrecen Megyei Jogú Város közigazgatási területén, 7 pedig a Nyíradonyi Járásban.

A Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hajdú-Bihar megye egész területén lát el feladatot, a székhelyintézmény, a Debreceni Tagintézmény, annak telephelyei találhatóak Debrecenben.

A tanulói létszám a 2018. október 1-jei statisztika alapján a következőképpen alakul:

Köznevelési intézmény típusa	Létszám (fő)
óvoda	21
általános iskola	10549
gimnázium	4220
szakgimnázium	639
kollégium	1549
alapfokú művészetoktatás	2071
szakiskola, készségfejlesztő iskola	60
fejlesztő nevelés-oktatás	81
Összesen	19190

A Tankerületi Központ kiemelt területnek tartja a gyermekek mentális és kognitív fejlődését, a köznevelési intézmények pedagógiai és infrastrukturális megújulását, feladatait ennek megfelelően látja el. A továbbtanulás kérdésének megkönnyítése érdekében 2018-ban első alkalommal került megrendezésre a **Suliválasztó Sulifórum** (2018. november 12 - november 15.). A Tankerületi Központ és a Debreceni Tankerületi Központ Diákönkormányzati Tanácsa fontosnak tartja, hogy minden nyolcadikos diák megtalálja a számára legmegfelelőbb gimnáziumot, középiskolát. A program átfogó képet adott az iskolákról, képzéseikről, illetve oktatási stílusáról, a szülők és a diákok kérdezhették a Tankerületi Központ középiskoláinak diákjait.

A köznevelési intézményeik a felhasznált órakeretükön belül megszervezik a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel diagnosztizált tanulók számára, továbbá az első negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítésére szolgáló, differenciált fejlesztést biztosító egy-három fős foglalkozásokat. első-negyedik évfolyamra járó tanulók eredményes felkészítését szolgálva.

A tehetséggondozás területén az alábbiak valósultak meg:

- minden tanévben sor kerül a 4. évfolyamos tanulók tehetségdiagnosztikai mérésére; ez tantárgyi és pszichológiai mérésből áll (22 állami fenntartású általános iskola 56 osztályának 1414 tanulójaiból összesen 1376 tanuló esetében megtörtént a magyar és a matematika tantárgyi feladatsor felvétele, a pszichológiai mérésen 1378 fő vett részt, az értékelés alapján 114 fő került be a Városi Tehetséggondozó Programba);
- minden évben megrendezésre kerül a tehetségtábor;
- 2018-ban jubileumi rendezvénysorozat keretében megrendezésre került Diákkonferencia, Cívis álom elnevezésű vetélkedő középiskolásoknak, Szakmai konferencia a tehetséggondozásról.

A Tankerületi Központ intézményeinek pedagógiai programjai tartalmazzák a jogszabály által kötelezően előírt tartalmi elemeket, így a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket is.

Az intézményekben betartják az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt. A tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési tervek alapján, a szakértői véleményekben meghatározottak szerint történik. Az iskolai programok, foglalkozások valamennyi tanuló számára elérhetőek. Hátrányos megkülönböztetés a diákokat semmilyen téren nem érheti.

Beszámoló a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókról

A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet előírja, hogy a nevelési-oktatási intézmény a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók létszámát összesítve, valamint az alkalmazott intézkedéseket feladatellátási helyenként összesített formában, évfolyamonkénti és tantárgyankénti bontásban az adott tanév első félévére vonatkozóan február 10-éig és az adott tanév második félévére vonatkozóan június 30-áig továbbítja a pedagógiai-szakmai szolgáltatást végző Hivatal számára. Ezt követően a Hivatal tájékoztatást nyújt a Tankerületi Központ részére is a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók arányáról, a szükséges intézkedésekről. A köznevelési intézmények a lemorzsolódás csökkentése érdekében szaktanácsadói támogatást kapnak az Oktatási Hivaltól, a pedagógusok rendszeresen részt vesznek a Pedagógiai Oktatási Központok által szervezett szakmai műhelyfoglalkozásokon, pedagógus-továbbképzéseken, pedagógiai napok rendezvényein. Ennek folyamatos nyomon követése és a szükség szerinti beavatkozás is a fontos, kiemelt feladata a Tankerületi Központnak.

A lemorzsolódás csökkentése érdekében vesz részt a Tankerületi Központ az Oktatási Hivatal általi, EFOP 3.1.5-16-0001 azonosítójú „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című kiemelt projektben 5 köznevelési intézmény vonatkozásában (Nyíradonyi Kölcsey Ferenc Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium 2 feladatellátási hellyel, Debreceni Benedek Elek Általános Iskola, Debreceni Dózsa György Általános Iskola, Debreceni Kinizsi Pál Általános Iskola, Debreceni József Attila Általános Iskola). A projekthez kapcsolódóan 2018-ban fenntartói műhely és pedagógus műhely került megszervezésre, valamint az EFOP-3.1.2-16-2016-00001 azonosítójú, „A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében” című projekt keretében szervezett pedagógus-továbbképzések is megvalósultak.

Az alábbi témájú képzések megvalósítására került sor:

- Figyelemzavar és hiperaktivitás a tanórai munka során - felső tagozat
- A beilleszkedési és magatartási nehézségek és zavarok kezelése az iskolában
- Együttműködési kompetencia fejlesztése a lemorzsolódás ellen a képszerűség eszközeivel
- A pedagógiai projekt módszer elméleti és gyakorlati alapjai, alkalmazásának lehetőségei
- Testi-lelki egészségre nevelés a pedagógiai gyakorlatban - felső tagozat
- A leszakadás okainak feltárása, és probléma-megoldási stratégiák a hatékony tanulás érdekében
- Játék az oktatásban - tanulói motiváció – középiskolában.

2018-ban került megrendezésre az EFOP 3.10.1-17-2017-00001 „Tematikus együttműködés erősítése a köznevelés és felsőoktatás terén a Kárpát-medence szomszédos országaival” projekt keretében az I. Kárpát-medencei Szabadegyetem. A szabadegyetem témája: a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése a magyar nyelvű köznevelésben, támogató és hátránykompenzációs megoldások bemutatása volt. A konferencián részt vett a Tankerületi Központ antiszegregációs referense is.

A Tankerületi Központ tagja lett a Megyei Felzárkózási Fórumnak, melyet a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat hozott létre. A fórum rendezőelvé, hogy a megye hátrányos helyzetű célcsoportjait érintő esélyegyenlőségi problémák megoldására csak többszereplős együttműködéssel lehet megfelelő választ találni és csak közös erőfeszítéssel lehet olyan programokat, cselekvési terveket kidolgozni és megvalósítani, melyek a felzárkózásukat szolgálják. 2018-ban két ülésre került sor, a Fórum tagjaként a Tankerületi Központ a Képzési-oktatási munkacsoport tagjaként folytatja a munkáját 2019-ben.

Az állami köznevelési közfeladat ellátásában fenntartóként részt vevő szervekről, valamint a Klebelsberg Központról szóló 134/2016. (VI. 10.) Korm. rendelet 2/C.§ (4) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően 2018. október 25-én megalakult a Debreceni Tankerületi Központ Debreceni Tankerületi Tanácsának Antiszegregációs Munkacsoportja.

Feladatai:

Felel az egyenlő bánásmód érvényesüléséért, és a méltányos oktatás feltételrendszerét megalapozó szakmai döntéshozatal szempontjainak érvényesítéséért.

Előkészíti a Tankerületi Központ köznevelési esélyegyenlőségi tervét.

Kiemelt figyelemmel kíséri a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket, illetve a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókat oktató intézmények szakmai munkáját, eredményességi mutatóit, szükségleteit.

Kapcsolatot tart a Tankerületi Központ szakmai partnereivel a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek iskolai sikerességének elősegítésére.

A Tankerületi Központ minden tanév végén kiértékeli, és összehasonlító kiértékelést végez a fenntartásába tartozó köznevelési intézmények kompetenciamérési eredményei alapján.

A kompetenciamérés eredményeinek javítása érdekében kritériumorientált diagnosztikus mérési-értékelési rendszer bevezetésére és intézményközi mérés-értékelés munkaközösség szervezésére került sor elsőként a 2016/2017. tanévben 10 intézmény, majd folytatódott a 2017/2018. és a 2018/2019. tanévben is már 18-18 intézmény pedagógusainak bevonásával. A fejlesztés célja:

a tanulók készségeinek, képességeinek feltérképezése (individuális profil),
az egyénre szabott fejlesztési tervek kidolgozása (tanulóközpontúság),
az 1., 3., 5. évfolyam 1-1 osztályában (felmenő rendszerben) a tanulási képességek, affektív jellemzők, kritikus kognitív készségek fejlesztése és mérése,
a kudarcmentes tanulás elősegítése,
a tanulók egyéni és csoportos fejlesztése, ipszatív fejlesztés (a tanuló önmagához viszonyított fejlesztése)
korai tehetségazonosítás és –fejlesztés,
fokozatos bevezetéssel a mérés-értékelési rendszer működtetésének elsajátítása, új iskolai fejlesztési gyakorlat kialakítása.

A program szakmai irányítója mérés-értékelési szakértő. A tanulók egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztése, illetve egyéni fejlődését követő rendszer működtetése valósul meg a program keretében. Digitális feladatbank segíti a pedagógusok munkáját, továbbá intézményenként egy-egy mérés-értékelés rendszergazda koordinálja az intézményi mérést. Az első évben tankerületi szintű belső továbbképzésre került sor külső mérési szakértő vezetésével. A módszer alkalmazásával lehetőség van a tanulók teljesítményének változását évközben, valamint az évek között is kimutatni, értékelni.

Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása a köznevelési intézményekben:

Az intézményvezető felel a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatok koordinálásáért. Felelősei jellemzően az intézményvezetők, az intézményvezető-helyettesek, osztályfőnökök, szociálpedagógus, iskolapszichológus, kollégiumi nevelőtanárok, a Szakszolgálatokkal és szülői munkaközösséggel együttműködve.

Veszélyeztetettség tényezői a szakmai ajánlások szerint

- Anyagi tényezők: gyermek nem megfelelő táplálása, nem megfelelő ruházkodás, nem biztosított a gyermek oktatásának támogatása
- Erkölcsi tényezők: szexuális vagy lelki bántalmazás, erkölcsileg rossz példamutatás
- Egészségügyi tényezők: gyermek fizikai bántalmazása, beteg gyermek nem megfelelő életmódja, kezelés elmulasztása
- Nevelési illetve nevelődési tényezők: szülői elhanyagolás, gyermekkel szembeni követelések hiánya
- A gyermek önmagát veszélyeztető magatartása: szökés, csellengés, tankötelezettség elmulasztása, bűncselekmény elkövetése, alkohol - és drogfogyasztás

Az intézmények által megítélt *leggyakoribb veszélyeztető tényezők* a következők:

- a családokban tapasztalt nagyarányú munkanélküliség, s ennek következtében kialakult szociális körülmények és anyagi megélhetési problémák
- kábítószer-fogyasztás, alkohol, dohányzás
- szülő-gyerek közötti generációs szakadék, szocializációs értékkülönbség
- válás, haláleset feldolgozása
- beilleszkedési nehézségek, tanulási motiváció csökkenése, iskolakerülés
- internet és mobiltelefon túlzott használata,

- a tanulók igazolatlan mulasztásai miatti hiányzás, valamint ebből fakadóan a tantervi követelmények teljesítésének hiánya.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai ellátása

Az intézmények dokumentumaiban (pedagógiai program, helyi tanterv, tanmenetek, óravázlatok) megfogalmazásra kerülnek a sajátos nevelési igényű tanulókra vonatkozó kitételek. Az SNI-s tanulók jogainak érvényesítése érdekében csak olyan nevelési- oktatási intézményben folytathatják tanulmányaikat, amelynek szakmai alapidokumentumában alapfeladatként szerepel az adott SNI típus ellátása és az országos/megyei szakértői bizottság kijelölte azt számára.

Az intézménykijelölést segíti az is, hogy a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet 16. § (3) bekezdése értelmében a tankerületi igazgató megküldi a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátásában részt vevő köznevelési intézményeket tartalmazó jegyzék összeállításához a megyei szakértői bizottság részére a sajátos nevelési igényt megalapozó fogyatékoság, autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar, valamint a nevelés, oktatás formájának (együttnevelés, gyógypedagógiai osztályban történő különnevelés) megjelölésével a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelését, oktatását, fejlesztő nevelés-oktatását ellátó, a tankerületi központ, valamint az egyéb állami fenntartó fenntartásában lévő, az általa vezetett tankerületben működő köznevelési intézmények jegyzékét.

A sajátos nevelési igényű tanulók száma: a többi tanulóval együtt nevelhető-oktatható sajátos nevelési igényű tanulók száma: 100 fő; a gyógypedagógiai oktatásban részesülők száma: 607 fő.

Az SNI-s diákok fejlesztését az utazó gyógypedagógusi hálózat szakemberei, az intézményben dolgozó gyógypedagógusok látják el, a szakértői véleményben meghatározottak szerint. Általánosságban elmondható, hogy magas a beilleszkedési-tanulási-magatartási nehézségekkel küzdő tanulók száma, a számukra előírt fejlesztést egyéni fejlesztési terv alapján az intézmény fejlesztőpedagógusa végzi. Az októberi statisztika alapján a debreceni székhelyű köznevelési intézményekben 1209 tanuló rendelkezik BTMN-t megállapító szakértői véleménnyel.

A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat és a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba és figyelembe veszik a minősítés, értékelés során.

A Debreceni Tankerületi Központ a jogszabályi előírásoknak megfelelően utazó gyógypedagógusi hálózatot működtet az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények közreműködésével. Az utazó gyógypedagógusi hálózat ellátja a Debreceni és a Nyíradonyi járás köznevelési intézményeiben integráltan oktatott SNI-s tanulókat.

A jogszabályban meghatározott pedagógiai szakszolgálati feladatokat a Debreceni Tankerületi Központ fenntartásában álló pedagógiai szakszolgálati intézmény, a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat (a továbbiakban: Szakszolgálat) látja el.

A Szakszolgálati feladatellátás kötelező és biztosított a Hajdú-Bihar megyében lakó gyermekek és családjaik, valamint fenntartótól függetlenül valamennyi köznevelési intézmény számára.

A Hajdú - Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Debreceni Tagintézménye által ellátottak száma alapfeladatonként:

Alapfeladatok	Ellátottak száma a 2017/2018. tanév I. félévében (fő)
gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás	107
konduktív pedagógiai ellátás	2
szakértői bizottsági tevékenység	538
nevelési tanácsadás	1362
logopédia	859
gyógytestnevelés	442
óvoda - iskolapszichológiai tanácsadás	96
tehetséggondozás	11
összesen	3417

A Tankerületi Központ által fenntartott intézményekben a különböző származás, szociális háttér, vallás, anyanyelv miatt nem kerül sor a diákok elkülönített oktatására, integrált oktatás keretein belül szervezik meg az oktatást.

A 2018/2019. tanévben, az országban egyedüli lehetőségként indult el az első, ép értelmű, látássérült tanulókat fogadó gimnáziumi osztály a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban. A látássérült tanulók részére indított gimnáziumi képzés hiánypótló, megoldja ezzel azt a problémát, hogy a többségi gimnáziumok nem tudják fogadni ezeket a tanulókat, illetve, amennyiben megkezdik a tanulmányaikat, nem tudnak képességeiknek megfelelően teljesíteni a többségi osztályban.

Ezen túlmenően, a későbbiekben szakképzés beindítására is sor kerül ebben az intézményben, szintén kifejezetten látássérült tanulók számára, ezzel lehetőséget biztosítva számukra a munkaerőpiacon való elhelyezkedésre.

A 2019. évi átszervezés során a Tankerületi Központ kezdeményezte két, általuk fenntartott gimnázium (Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium, Tóth Árpád Gimnázium) vonatkozásában az intézmény által ellátott feladat bővítését a többi tanulóval együtt oktatható autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása feladattal.

A Tankerületi Központ fenntartói feladatait az önkormányzatokkal, család-és gyermekjóléti központokkal és egyéb hivatalokkal szoros együttműködésben látja el. Így 2018. szeptemberében az iskolai szociális tevékenységről szóló megállapodás megkötésére került sor a DMJV Család- és Gyermekjóléti Központjával. Az együttműködés keretében a Debreceni Járás intézményeiben összesen 248 órában biztosítják az iskolai szociális segítő tevékenységet.

Hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ellátása, hátránykompenzáló szolgáltatások

A hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása a gyámhatóság hatáskörébe tartozó, gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés.

A köznevelés rendszere számos kedvezményt biztosít a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére: térítésmentes művészetoktatás, továbbá az Arany János Tehetséggondozó Programba való bekerülés, előnyben részesítést az iskolai felvétel/átvétel során.

A Tankerületi Központ intézményeiben érvényesítik ezeket a jogszabályok által biztosított kedvezményeket, lehetőségeket.

Az októberi statisztikai adatok alapján hátrányos helyzetű tanuló 512 fő, halmozottan hátrányos helyzetű tanuló 408 fő, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő tanulók száma 1659 fő.

Egyedi pályázati konstrukció valósulhatott meg a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumban a Kollégium Plusz modellprogram keretében. A projektben a kollégiumban elhelyezett 26 általános iskolás tanuló érintett, akik mindannyian látássérült tanulók, közülük 26 hátrányos helyzetű, ebből 10 halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.

A projekt keretében a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű látássérült kollégista tanulók megsegítése történt: humánerőforrás fejlesztésre (2 fő gyermekfelügyelő, 1 fő mentorpedagógus, 1 fő szociális munkás) került sor, valamint eszközbeszerzés történt, és közös programok szervezése valósult meg a kollégisták és családjuk részére. A projekt 2019-ben tovább folytatódik.

A hátránykompenzáló törekvést erősíti a pályázati források felhasználása is, a nyári napközis és bentlakásos táborok szervezése az „EFOP 3.3.5-17 Élményalapú tematikus napközi és bentlakásos programok megvalósítása a Debreceni Tankerületi Központ intézményeiben” című pályázat keretében. 29 iskola szervezésében 2279 tanuló táborozott. A tanulók hasznos időtöltését 204 pedagógus, 53 önkéntes és 52 fő közösségi szolgálatot teljesítő diák szervezte, támogatta. Az elnyert támogatási összeg 224.831.370 Ft.

A Határtalanul pályázatban 27 intézmény és 1.180 diák vett részt, akik 4 ország egyikébe jutottak el (Horvátország 50 fő, Szlovákia 139 fő, Románia 912 fő, Ukrajna 79 fő).

A Tankerületi Központ által elnyert további pályázatok, melyek segítik a megfogalmazott célok elérését:

- EFOP-3.3.7-17-2017-00015 azonosítószámú „XXI. század- XXI. századi oktatás” című pályázat, melyben érintett intézmények a Lilla Téri Általános Iskola, a Debreceni Benedek Elek Általános Iskola, a Debreceni Bolyai János Általános Iskola és AMI. A projekt célja: az informális tanulási lehetőségek kialakításán keresztül a neveléshez és képzéshez való hozzáférés biztosítása, a köznevelés eredményességének és hatékonyságának növelése, problémamegoldó gondolkodás, a vállalkozói és a kreatív készségek fejlesztése
- EFOP-3.11.1-17-2017-00017 azonosítószámú, "Szülő-Suli" - tanulók iskolai előmenetelének javítása és a korai lemorzsolódás visszaszorítása a Debreceni Tankerületi Központ 5 intézményében című pályázat, melyben érintett intézmények a Debreceni Karácsony Sándor Általános Iskola, a Debreceni József Attila Általános Iskola, a Debreceni Vörösmarty Mihály Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, a Debreceni Fazekas Mihály Általános Iskola és a Debreceni Bocskai István Általános Iskola. A projekt célja: A korai iskolaelhagyással veszélyeztetett tanulók egyéni szükségleteikből kiinduló fejlesztés megvalósítása egyéni fejlesztési terv mentén, előrehaladási napló vezetésével, egyéni és kiscsoportban történő differenciált fejlesztés, az egyéni fejlesztést támogató iskola-család együttműködés javítását célzó tevékenységek.
- EFOP-3.1.6-16-2017-00038 azonosítószámú „Esély a jövőnkért, mert mi is léteünk!” című pályázat, melyben érintett intézmények a Debreceni Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium, a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, és a Hallássérültek

Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Óvoda, Általános Iskola és Kollégium. A projekt célja: szakmai fejlesztés a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, a rászorulóknak számára a pedagógiai szakszolgáltatásokhoz való egyforma hozzáférés biztosítása, valamint az utazó gyógypedagógusi és konduktori hálózatok szakmai megújulása az oktatási egyenlőtlenségek mérséklése érdekében.

- EFOP-3.2.3-17-2017-00062 azonosítószámú, „Digitális környezet kialakítása a Debreceni Tankerületi Központ intézményeiben” című pályázat, melyben érintett intézmények a Csapókerti Általános Iskola, az Epreskerti Általános Iskola, a Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium, és az Ábrányi Emil Általános Iskola. A projekt célja: Digitális pedagógiai módszertanok intézményi szintű fejlesztése a pedagógusok képzésével és támogató eszközök bevezetésével. Matematikai, szövegértési digitális és természettudományos, valamint problémamegoldó és kreatív kompetenciák fejlesztése.
- EFOP-4.1.2-17-2017-00052 azonosítószámú, „A Debreceni Petőfi Sándor Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése az „Iskola 2020” felhívás keretében című pályázat, melyben érintett intézmény: Debreceni Petőfi Sándor Általános Iskola. A projekt célja a Debreceni Tankerületi Központ fenntartásában működő Debreceni Petőfi Sándor Általános Iskola bővítése, felújítása. Az 1, 018 milliárd forint európai uniós támogatás segítségével a köznevelési stratégiában és intézmény pedagógiai programjában is megfogalmazott korszerű nevelési-oktatási épületegyüttes kialakítására kerül sor, amely biztosítja minden gyermek optimális fejlődését, a sikeres felnőtté válás feltételeit, ugyanakkor fenntartható és hatékony működést biztosít. A célzott infrastrukturális fejlesztés elősegíti az egyenlő bánásmód érvényesülését.
- EFOP-4.1.2-17-2017-00054 azonosítószámú „A Vámpércsi Mátyás Király Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fejlesztése” című pályázatban érintett intézmény: Vámpércsi Mátyás Király Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. A projekt célja a Debreceni Tankerületi Központ fenntartásában működő Vámpércsi Mátyás Király Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola felújítása, mely beruházás során a pályázati felhívásnak megfelelően, a hátrányos helyzetű, stagnáló népességű településen olyan korszerű köznevelési intézmény kerül kialakításra, melynek új funkciói lehetővé teszik a hatékony és minőségi oktatást, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a Tankerületi Központ és az általa fenntartott intézmények mindent megtesznek annak érdekében, hogy valamennyi tanuló számára biztosított legyen a közneveléshez való egyenlő hozzáférés lehetősége.

c.) Debreceni Szakképzési Centrum

A Debreceni Szakképzési Centrum (a továbbiakban: Debreceni SZC) igazgatása alá tizenegy tagintézmény tartozik, melyek szakgimnáziumi, szakközépiskolai, szakképző iskolai (speciális szakiskola) és gimnáziumi képzéseket biztosítanak.

A tanulók létszáma iskolatípusonként:

- Szakgimnázium: 5068 fő
- Szakközépiskola: 1983 fő
- Szakképző iskola (speciális szakiskola): 104 fő
- Gimnázium: 67 fő

A Debreceni SZC minden intézményében létezik több foglalkozás, módszer, amelyek a gyermekek személyiségének kibontakoztatását segítik. Ezek tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon valósulnak meg.

Tanórán kívüli foglalkozások: tehetségfejlesztő szakkörök, szakkörök, felkészítő foglalkozások, korrepetálások, emelt szintű érettségi felkészítők, tehetséggondozó foglalkozások, kompetenciafejlesztésre irányuló foglalkozások, képességfejlesztő órák, célirányos versenyfelkészítés, drámaszakkör, divatszakkör, szabadidős program, tanulmányi versenyek, szaktanári egyéni fejlesztések, tanulási nehézséget megelőző foglalkozások, iskolai vetélkedők, tehetségpályázatokon való részvétel, pályázatokon nyert kirándulások.

Egyéb foglalkozások: iskolapszichológus által vezetett foglalkozások, tanulás-módszertan tréning, szereplés városi-iskolai kulturális rendezvényeken, intézményi hagyományápolással kapcsolatos foglalkozások és prevenciós foglalkozások.

Tanórákon sok pedagógus alkalmazza a differenciált oktatási módszert, ami a tanuló egyéni igényeihez jobban igazodik, mellyel segíti a diák személyiségének széleskörű kibontakoztatását.

Képesség-kibontakoztatás

A Debreceni Szakképzési Centrum 10 intézményében tartanak képesség-kibontakoztató foglalkozásokat. Átlagosan a tanulók 16,16%-a vesz részt a foglalkozásokon. Az értékek 37,83% közé esnek. Arányában a legtöbb tanuló a Debreceni SZC Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnáziumában vett részt.

Képesség-kibontakoztatásban részesülők száma és a létszámhoz viszonyított százaléka

Intézmény	Képesség - kibontakoztató foglalkozásban részesülők száma/fő	Tanulói létszámhoz viszonyítva, százalékosan kifejezve
Debreceni SZC Baross Gábor Középiskolája és Kollégiuma	16	2,65%
Debreceni SZC Beregszászi Pál Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	56	10%
Debreceni SZC Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnáziuma	213	37,83%
Debreceni SZC Brassai Sámuel Műszaki Szakgimnáziuma	169	21,61%
Debreceni SZC Irinyi János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	0	0%
Debreceni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	94	11,11%
Debreceni SZC Könnyűipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája	41	12,31%
Debreceni SZC Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma	301	36,22%
Debreceni SZC Péchy Mihály Építőipari Szakgimnáziuma	87	14,33%

Intézmény	Képesség - kibontakoztató foglalkozásban részesülők száma/fő	Tanulói létszámhoz viszonyítva, százalékosan kifejezve
Debreceni SZC Építéstechnológiai és Műszaki Szakképző Iskolája	87	14,33%
Debreceni SZC Vegyipari Szakgimnáziuma	32	3,88%
Összesen:	1096 fő	16,16%

Sajátos nevelési igényű tanulók ellátása

A Debreceni Szakképzési Centrum intézményeiben az SNI tanulók rehabilitációs és rehabilitációs óráinak ellátása gyógypedagógus által biztosított. Az SNI tanulók összes létszáma folyamatos emelkedést jelez az előző évekhez képest, ez kb. 14%-os növekedés. SNI tanulók integrált keretek között tanulnak a szakgimnáziumokban és a szakközépiskolákban, illetve lokális integráció keretei között a szakiskolákban. Az adott intézménytípus összes tanulói arány 0,2%- 37,3% közé esik az integráltan oktatott-nevelt SNI létszám, illetve 100% a lokális integrációban résztvevők száma.

Sajátos nevelési igényű tanulók megoszlása iskolánként

Intézmény	tanulói létszámhoz viszonyítva, százalékosan kifejezve		
	szakgimn.	szakközép	szakiskola
Debreceni SZC Baross Gábor Középiskolája és Kollégiuma	2,8%	2,25%	-
Debreceni SZC Beregszászi Pál Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	2,7%	2,4%	-
Debreceni SZC Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnáziuma	0,2%	-	-
Debreceni SZC Brassai Sámuel Műszaki Szakgimnáziuma	1,4% 0,65%- gimnázium	1,3%	-
Debreceni SZC Irinyi János Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	1%	1,6%	-
Debreceni SZC Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája	-	0,018%	-
Debreceni SZC Könnyűipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája	3,2	37,3%	100%
Debreceni SZC Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakgimnáziuma	0,96%	-	-
Debreceni SZC Péchy Mihály Építőipari Szakgimnáziuma	0,76%	-	-

Debreceni SZC Építéstechnológiai és Műszaki Szakképző Iskolája	-	10,5%	100%
Debreceni SZC Vegyipari Szakgimnáziuma	0,5%	-	-

SNI gyermekek jogainak érvényesülése

A Debreceni Szakképzési Centrum intézményeiben biztosított az integrált oktatás. Az Nkt. 6. melléklete szerint az iskolák meghatározzák az SNI tanulók részére a rehabilitációs órakeretet, melyet a 20/2012. EMMI rendelet 138.§-a alapján megosztanak a gyógypedagógus és az intézmény között.

Az intézményvezető kérelem alapján határozatot hoz a szakértői véleményben szereplő pedagógiai kedvezmények biztosítására. Szükség esetén mentesíti a tanulót adott tantárgy vagy tantárgyrész értékelése és minősítése alól. Az SNI tanulókat oktató-nevelő szaktanárok az egyéni bánásmód elve szerint a tanulási nehézségeket figyelembe veszik, és szükség szerint differenciáltan oktatnak, értékelnek, speciális taneszközöket használnak, segédeszköz alkalmazását engedélyezik (laptop, számológép).

A tanulók szakvéleményében szereplő felmentéseket, kedvezményeket minden pedagógus figyelembe veszi. Az oktatáshoz szükséges egyéni fejlesztési tervet, taneszközöket az intézmények biztosítják. Az SNI-s gyerekekkel utazó gyógypedagógus, a BTMN – tanulókkal fejlesztő pedagógusok foglalkoznak. Amennyiben az SNI tanulók sikeres tovább haladásához újabb pedagógiai kedvezményekre van szükség, akkor az intézményvezető kérelemmel fordul az illetékes szakértői bizottsághoz. A DSZC intézményeiben az iskolapszichológus is segíti a kiemelt figyelmet igénylőket. Szükség esetén foglalkozásokat tart részükre: önbizalom erősítése, tanulástechnika, tanulásmódszertan tanítása.

A Debreceni Szakképzési Centrum 11 intézményéből 2 intézményben – Debreceni SZC Könnyűipari Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Szakiskolája, és a Debreceni SZC Építéstechnológiai és Műszaki Szakképző Iskolája a teljes rehabilitációt saját gyógypedagógusaik végzik. A többi 9 intézményben megosztás történik a gyógypedagógus és szaktanárok között, akik tantárgyi felzárkóztatást, korrepetálást, érettségire felkészítést végeznek a gyermek szükségleteihez igazítottan.

A rehabilitációs órakeret felosztásával, az egyéni problémákhoz igazítva az intézmény tantárgyi felzárkóztatást, korrepetálást, illetve speciális segítséggel érettségire felkészítést tart. A gyógypedagógus egyéni fejlesztési terv alapján a tanulási zavarra építve végez fejlesztő tevékenységet. A gyógypedagógus és szaktanárok rendszeres konzultációk alkalmával követik az adott tanulók segítésének lehetőségét.

Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség érvényesülése az intézményekben

Az egyenlő bánásmód követelményét biztosítják minden tanuló számára az alábbiak szerint:

- az intézményi Pedagógiai Program, SZMSZ és a Házirend külön kitér az esélyegyenlőség érvényesülésre, a szükséges részletekbe menő szabályozás szintjén.
- ezek a dokumentumok nyilvánosak és hozzáférhetők az iskola honlapján, illetve az iskola könyvtárában.
- az iskolák igyekeznek maximálisan eleget tenni az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvénynek.
- osztályfőnöki órán és szülői értekezleten is kitérnek erre a témára.

Az esélyegyenlőség érvényesülése pl.:

- a középfokú felvételi eljárásban,
- a teljesítmények értékelésében,
- az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosításában és igénybevételében,

- a kollégiumi elhelyezésben és ellátásban,
- a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférésben.

A tanulókat nem sorolják jogellenesen elkülönített osztályokba vagy csoportokba, sem kulturális vagy vallási hovatartozás alapján.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Az iskolákban a *gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok* megszervezése és ellátása, a gyermekvédelmi jelzőrendszerrel összefüggő tevékenységek végzése folyamatos. Az ifjúságvédelmi feladatokkal megbízott pedagógusok és az osztályfőnökök intézményvezetői irányítás mellett végzik a veszélyeztető körülmények felismerése, megelőzése, illetve megszüntetése érdekében a tevékenységüket. *Az iskolák és a család- és gyermekjóléti szolgálatok közti munkakapcsolat* kifogástalan, rendszeresek az esetkonferenciák, esetmegbeszélések.

Az iskolákban tapasztalt *leggyakoribb veszélyeztető tényezők* a hiányzások magas száma, nevelési elhanyagolás, anyagi, szociális gondok, nem megfelelő szociokulturális háttér (szegénység, aluliskolázottság, családi konfliktusok, életviteli problémák, alkoholizmus, széthullott családok, stb.), deviáns kortárs kapcsolat, egészségkárosító szerek használata (dohányzás, alkohol, drog), a tanulók motiválatlansága, pszichés problémák.

A *prevenációs tevékenységek* körében elsősorban osztályfőnöki órák keretében szerveznek különböző aktuális témákban előadásokat (pl. drog-, alkohol-, daganat- és szexuális prevenció, stb.), valamint rendszeresek az iskolaorvosi szűrővizsgálatok, fogorvosi vizsgálatok, egészségnapok, sportversenyek.

d.) Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház

A Debreceni Egyetem Kenézy Gyula Egyetemi Kórház a védőnői és iskola-egészségügyi alapellátás során gyermekvédelmi feladatokat is ellát. Az idevonatkozó jogszabályokon túl munkájukat az Országos Tisztifőorvosi Hivatal által kiadott „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum segíti.

A védőnők ifjúság-egészségügyi munkát látnak el a nevelési-oktatási intézményekben, így napi kapcsolatot tartanak fenn az óvónőkkel, pedagógusokkal. Az iskolaorvos, iskolavédőnő amennyiben problémát észlel, jelzéssel él az intézmény igazgatója felé.

A területi védőnő alapfeladata a gyermekek – újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig –, várandós anyák, és családjuk egészségének megőrzése, figyelemmel kísérése. A feladatellátás során a családok számára magas színvonalon, az esélyegyenlőség elveinek betartásával biztosítják a területi védőnői ellátást, különös tekintettel a gyermekvédelmi tevékenységre, a gyermekjóléti szolgálatokkal való együttműködésre.

A védőnő köteles veszélyeztetettség észlelése esetén jelzéssel élni a család- és gyermekjóléti szolgálatnál és hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A területi védőnő alapfeladatai a gyermekvédelemben

- *Nyilvántartásba (gondozásba) vétel:* a körzetében bejelentett lakcímmel rendelkező/életvitelszerűen élő várandós anyákat, a gyermekeket az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig és az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermekeket.
- *Tájékoztatás a védőnői ellátással kapcsolatban:* a szülőt/törvényes képviselőt a gyermek jogairól, az egészségügyi ellátáshoz, a védőnői ellátáshoz való jogairól és a törvényes képviselő ez irányú feladatairól, együttműködési kötelezettségéről, az igénybevétel elutasításának következményeiről.
- *Egészségügyi és szociális anamnézis megismerése, felvétele* (egészségügyi dokumentáció, helyzetértékelés, rizikó kérdőív).
- *Gondozási terv készítése, szükség esetén módosítása* – látogatási, tanácsadási gyakoriság rögzítése.
- *Célzott és szükséglet (anamnézis) szerinti védőnői gondozás* a gyermek megfelelő fejlődése érdekében az aktuális gondozási terv alapján. Gondozási terv aktualizálása, jelzőrendszeri feladatok.
 - *A veszélyeztető tényezők/problémák, veszélyeztetettség felismerése:*
A védőnő a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja, feladata a veszélyeztető tényezők időben való felismerése.
 - *Fokozott védőnői támogatás biztosítása saját kompetenciakörben:*
Ha saját kompetenciakörébe tartozik a probléma megoldása, akkor a helyzettől függően - a lehető legrövidebb időn belül - a szükségletnek megfelelően fokozott gondozás (edukáció, családlátogatás, tanácsadón való megjelenés) keretében, saját eszköztárának felhasználásával (ismeret, képesség, készség), megkezdí a probléma kezelését.
 - *A veszélyeztető tényezők, veszélyeztetettség jelzése:*
Értesíti a gyermekjóléti szolgáltatót/gyámhatóságot és a házi gyermekorvost/háziorvost az alábbi esetekben:
 - a körzetében észleli várandós anya szociális válsághelyzetét,
 - a szülő/törvényes képviselő megtagadja a területi védőnői ellátás (családlátogatás, védőnői tanácsadás, szűrővizsgálat) igénybe vételét - a jogokról és kötelezettségről szóló tájékoztatás, a szükségletnek megfelelő egyeztetett gondozási és családlátogatási terv megajánlása ellenére,
 - a gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén.
 - *Visszajelzés fogadása a család- és gyermekjóléti szolgáltatótól és figyelemmel kíséri az abban foglalt szükséges teendők megvalósulását.*
Cél az együttműködési keretek, ellátási garanciák megteremtése.
 - *Fokozott gondozás, amíg a veszélyeztetettség fennáll.*
Ennek során együttműködés a gyermeket ellátó háziorvossal, család- és gyermekjóléti szolgálattal. Megszünteti a fokozott gondozottként való nyilvántartást, ha a jelzést – veszélyeztetettséget – indokoló tényező megszűnik.
 - *Részvétel a család- és gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésein.*
A jelzőrendszerben működő személyekkel és intézményekkel való együttműködés, tevékenységük összehangolása érdekében.
 - *Részvétel a család- és gyermekjóléti szolgálat éves tanácskozásán.* Felkérésre szóban is tájékoztatást ad a körzetében végzett, illetve folyó gyermekvédelmi tevékenységéről.
 - *Felkérésre védőnői környezettanulmány (helyzetértékelés) készítése* (pl. a település jegyzője, a gyermekjóléti szolgálat, a kórházi védőnő kérésére) a család szociális körülményéről a veszélyeztetettség háttértényezőinek feltárása érdekében.
 - *Eseti gondnokság ellátása illetékességi területen kívül.*
Gyámhatóság jelölheti ki. A feladatokat az elrendelő hatóság iránymutatásának megfelelően kell végezni.

- *Írásban éves tájékoztató készítése* a gyermekvédelemmel kapcsolatos területi védőnői munkáról, javaslat a gyermekvédelmi munka eredményességének javítására.
- *A védőnői tevékenység dokumentálása*, az egészségügyi dokumentáció vezetése, megőrzése: A gondozottnak nyújtott ellátás, a gondozásba, a megtett intézkedésekbe bevont szakemberekkel, szervezetekkel az együttműködés dokumentálása.
- *Védőnői nyilvántartás megszüntetése* (a gondozás befejezése) - a tanulói jogviszony megkezdésével; elköltözés esetén; külföldön élés esetén; elhalálozás esetén.

Új fogalom a „*passzív gondozásban lévő*” – akik igazolás nélkül külföldre távoztak vagy legalább 3 hónapja „eltűntek”, a védőnő nem tud róluk, más védőnő sem kérte a dokumentációjukat, ezért nem vehetők ki a gondozásból. Ilyen esetben azonnali jelzéssel kell élni a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a gyámhatóság felé.

Éves gyermekvédelmi jelentés 2018. évről

Várandós anyák (dec. 31-én) száma	833
Szociálisan fokozott gondozást igénylő várandós anya	23
Kiskorú várandós anyák	3
Kiskorú várandós anyák közül a 14 év alattiak	0
0-6 évesek (dec. 31-én)	12.014
szociálisan fokozott gondozást igénylő 0-6 évesek	274
Otthon gondozott 7-16 évesek (dec. 31-én)	99
szociálisan* fokozott gondozást igénylő 7-18 évesek	10
Összes jelzés 2018. évben (db)	141
„Passzív gondozásban lévő” * akik igazolás nélkül külföldre távoztak vagy legalább 3 hónapja „eltűntek”, a védőnő nem tud róluk, más védőnő sem kérte a dokumentációjukat, ezért nem vehetők ki a gondozásból. Ilyen esetben azonnali jelzéssel kell élni a gyermekjóléti szolgálat és gyámhivatal felé.	25

Az elmúlt évben a város területén a védőnők 10.013 családot gondoztak.

A 2018. év népmozgalmi adataira jellemző, hogy az előző év születésszámához viszonyítva, csökkenést mutat: 1830 volt a védőnők által ellátott területen az *élve születések száma* (2010-ben 1760; 2011-ben 1789; 2012-ben 1783; 2013-ban 1754; 2014-ben 1840; 2015-ben 1922; 2016-ban 1862; 2017-ben 1954 volt).

A gondozottak érdekében 54 védőnői jellemzés-helyzetértékelés készült a gyámhatóság, bölcsőde, család- és gyermekjóléti szolgálatok, stb. felé, 10 esetben pedig egyéb írásos tájékoztató készült a gondozottakkal kapcsolatban a gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság kérésére. A védőnők 54 esetben tapasztaltak gyermekelhanyagolást, 1 esetben gyermekbántalmazást.

Túl az eddig felsoroltakon, egyes konkrét ügyekben a védőnők és a családgondozók személyesen konzultálnak egymással, ha indokolt, közösen végeznek családlátogatást. Esetmegbeszélésen, gyámhatósági tárgyalásokon, szakmaközi megbeszélésen, bírósági, rendőrségi tárgyalásokon vesznek részt - 2018-ben 76 esetben történt ilyen. A városban működő család- és gyermekjóléti szolgálatokkal a kapcsolatuk jó. A védőnők karitatív tevékenységet is folytatnak. Általában ez irányú tevékenységük során a családok által felajánlott ruhákat, gyerekbútort (kiságy), babakocsit, játékokat juttatnak el az arra rászorultaknak.

Különböző felajánlásokból időnként bébiételeket, tartós élelmiszereket juttatnak el nehéz anyagi körülmények között élő családokhoz.

A védőnői munka során tapasztalt – család- és gyermekjóléti szolgálat felé jelzést nem igénylő - problémák összefoglalása

- Anyagi, nevelési és munkahelyféléssel kapcsolatos problémák, esetenként az apa külföldi munkavállalása. Csak az egyik szülő van tartósan jelen, sok családnak nincs segítsége ilyenkor, mert a nagyszülők távol vannak/vagy már nem élnek. Család vándorlása 1-2 hónapra külföldre (látogatóba).
- Az újra munkába állt anyák nehezen tudják elhelyezni közintézményben a gyerekeiket. Kevés a bölcsődei férőhely, ezért sok család magán ellátást kénytelen igénybe venni.
- Párkapcsolati problémák, válás, gyermek elhelyezésével kapcsolatos problémák.
- Közös gyermekfelügyelet esetén szülő és gyermek pszicho-szomatikus problémái. A szülők nem beszélnek, ill. nem tudnak egymással beszélni, beszélgetni még a gyermekkel kapcsolatban sem.
- Várandós munkalehetőségei, nem tudnak elhelyezkedni, a következmény anyagi és lelki hatásai
- Környezeti okok miatti problémák: szegénység, elhanyagolt lakás, szülői szerepkör elhanyagolása.
- Leggyakrabban tapasztalható probléma az anyagi nehézség.

Védőnői javaslatok, kezdeményezések a gyermekek helyzetének javítására

- Rászoruló családok gyerekeinek nyári táborok szervezése. A család- és gyermekjóléti szolgálatnál rendszeres, kornak megfelelő programok, egészségnevelési programok szervezése.
- A szülők munkába állásának segítése, munkához való hozzáállásának javítása.
- Kötelező munkaviszony, családonként legalább egy, de inkább mindkét szülő részéről, hogy ne csak a családi pótlékból biztosítsák a kiadásokat.
- A támogatásra szoruló családokat segíteni kell, hogy a lehetőségeket megismerjék és igénybe tudják venni.
- Családon belüli kapcsolatok erősítése.
- A családok életvitelének segítése, családi életre, szülői szerepre való felkészülés fontossága (főleg a hátrányos helyzetű családoknál).
- Több fejlesztő szakemberre van szükség (gyógytornász, pszichológus, logopédus, gyógytornász).
- Bölcsődei férőhely bővítése (munkahelyi bölcsődék forszírozása) .
- GYED kiterjesztése a gyermek 3 éves koráig.
- Anyáknál kevesebb munkaidő (4-6 órás állások).
- Az alapellátásban részt vevő szakemberek nyitottsága egymás észrevételeire, jelzéseire.

A védőnők, mint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó egészségügyi szakemberek, a gyermek családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettségének megelőzését és megszüntetését munkájuk során mindenkor igyekeznek szem előtt tartani.

7. Felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések, valamint az intézmények működését engedélyező hatóság ellenőrzésének megállapításai

- *A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok*

***hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet
36. § (1) bekezdés c) pontja szerinti háromévenkénti ellenőrzése***

A múlt évben Debrecen Megyei Jogú Város Gyermekvédelmi Intézménye ellenőrzésére került sor.

Az ellenőrzésről készült jegyzőkönyv tartalmazza az intézményi szabályzatok, iratanyagok, nyilvántartások, dokumentációk, személyi és tárgyi feltételek vizsgálatát, valamint a jogszabályok által meghatározott feladatok ellátásával kapcsolatos megállapításokat, melyeket összegezve az alábbiak fogalmazhatók meg:

Összességében elmondható, hogy az intézményben a gyermekek átmeneti gondozása biztosított, a gyermekek megkapják a teljes körű ellátást. Úgy a gyermekek, mint a családok átmeneti otthonaiban érezhető a szakemberek érzékenysége a feladatok megoldása iránt. Az elmúlt ellenőrzés óta nyilvánvaló a tárgyi feltételekben való fejlődés, a fenntartó odafigyelése, a vezetők gondoskodása. A személyi feltételek szintén biztosítottak. Az intézményi dokumentáció, a gondozottak és a dolgozók személyi anyaga pontosan, precízen vezetett.

Az intézmény munkája jól tükrözi az ott dolgozók szakmai elhivatottságát. Az ellenőrzés során képet kaphattak arról, hogy az intézményhez forduló klienskör ellátása megfelelően, szakszerű módon történik. A szakmai program alapos betekintést nyújt az intézmény tevékenységébe, családsegítői technikáiba, más intézményekkel történő kapcsolattartásába, jelzőrendszeri munkájába. A dokumentációk alapján megállapítható, hogy a DMJV Gyermekvédelmi Intézménye működése megfelel a jogszabályban meghatározott előírásoknak.

8. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

1. Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata az anyagi jellegű veszélyeztetettség megelőzését, megszüntetését, a gyermeknevelést segítő pénzbeli és természetbeni ellátásait a jövőben is kiemelt célként kívánja kezelni és az önként vállalt ellátásokat továbbra is fenntartja.
2. Az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények tárgyi és személyi feltételeinek biztosításához a következő években is gondoskodni szükséges a költségvetési fedezet tervezéséről.
3. Az önkormányzat a sikeres pályázati projektek keretében kívánja a fenntartásában lévő intézmények működési feltételeit javítani. A benyújtott támogatási kérelmek alapján a projektek megvalósítása folyamatban van, az alábbi pályázatok nyújtanak lehetőséget a gyermekek ellátását biztosító intézmények felújítására, eszközbeszerzésekre és új intézmények létesítésére.

A TOP-6.2.1-15. kódszámú „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” pályázati konstrukció keretében az alábbi infrastrukturális fejlesztések vannak folyamatban:

- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00007. azonosító számú projekt esetében eszközök beszerzése valósul meg Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye Faraktár Utcai Tagintézménye és a Görgey Utcai Tagintézménye számára
- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00010. azonosító számú projekt esetében Debrecen Megyei

Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye Ősz Utcai Tagintézménye és a Mosolykert Óvoda felújítása valósul meg

- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00011. azonosító számú projekt esetében Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye Gáborjáni Szabó Kálmán Utcai Tagintézményének felújítása valósul meg
- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00012. azonosító számú projekt esetében Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye Karácsony György Utcai Tagintézményének felújítása valósul meg
- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00002. azonosító számú projekt esetében a Boldogfalva Óvoda Manningér Gusztáv Utcai Telephelyének felújítása valósul meg
- TOP-6.2.1-15-DE1-2016-00008. azonosító számú projekt esetében az Alsójózsai Kerekdő Óvoda felújítása valósul meg

A TOP-6.2.1-16. kódszámú „Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése” pályázati konstrukció keretében az alábbi infrastrukturális fejlesztések vannak folyamatban:

- TOP-6.2.1-16-DE1-2017-00001. azonosító számú projekt esetében a Gönczy Pál Utcai Óvoda tornaszobával történő bővítése valósul meg
- TOP-6.2.1-16-DE1-2017-00002. azonosító számú projekt esetében a Károlyi Mihály utcai bölcsődei tagintézmény infrastrukturális fejlesztése valósul meg
- TOP-6.2.1-16-DE1-2017-00003. azonosító számú projekt esetében új óvoda építése valósul meg a Tócsóvölgyben
- TOP-6.2.1-16-DE1-2017-00004. azonosító számú projekt esetében eszközök beszerzése valósul meg Debrecen Megyei Jogú Város Egyesített Bölcsődei Intézménye több tagintézménye számára
- TOP-6.2.1-16-DE1-2017-00005. azonosító számú projekt esetében új bölcsőde létesítése valósul meg a Postakert városrészen

A TOP-6.5.1-15. és TOP-6.5.1-16. kódszámú „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című pályázatok keretében több önkormányzati intézmény (bölcsődék, óvodák) energetikai korszerűsítésére kerül sor.

9. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése a 76/2006. (IV. 27.) Ö.h.-val fogadta el Debrecen Megyei Jogú Város Társadalmi Bűnmegelőzési Stratégiáját.

Debrecen Megyei Jogú Város Társadalmi Bűnmegelőzési Stratégiájának I. fejezete egy általános bűnözési és közbiztonsági helyzetképet mutat be, valamint számba veszi a helyi bűnmegelőzési feladatok meghatározó szempontjait és a helyi bűnmegelőzési program megvalósulásának feltételeit.

A II. fejezet a bűnmegelőzés jogszabályi alapjait és helyi strukturális eszközeit tartalmazza, részletezve a különböző szervek, szervezetek feladatait:

1. A rendőrség közbiztonsági tevékenysége
2. Az önkormányzat feladatai a helyi közbiztonság erősítésében
3. A Rendőrkapitányság és az Önkormányzat kapcsolata a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény alapján
4. Debrecen Közbiztonságáért Alapítvány
5. Közbiztonsági Bizottság
6. Debreceni polgárőr szervezetek
7. Debreceni Közterület Felügyelet
8. Debreceni Kábítószer Egyeztető Fórum

A Bűnmegelőzési Stratégia III. fejezete a közbiztonsági tevékenység anyagi forrásainak biztosításával foglalkozik, míg a IV. fejezet az egyéb rendelkezéseket tartalmazza.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 17. pontja szerint a helyi önkormányzatok feladata a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében - többek között - közreműködés a település közbiztonságának biztosításában.

Ehhez kapcsolódva elsősorban a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény határozza meg az ellátandó feladatokat. A törvény 8. § (4) bekezdése alapján a rendőrkapitány személyesen, vagy kijelölt helyettese útján évente beszámol a rendőrkapitányság illetékességi területén működő települési önkormányzat képviselő-testületének a település közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről, és az azzal kapcsolatos feladatokról.

A Debreceni Rendőrkapitányság kiemelt figyelmet fordít a bűnmegelőzésre, a munkatársai által végzett prevenciós tevékenység összefoglalását az átfogó értékelés 10. pontja tartalmazza.

A Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) tevékenysége

Az Önkormányzat elkötelezte magát, hogy koordinálja, támogatja a kábítószer-elleni küzdelmet, ezért segítette a KEF létrejöttét, melynek feladata a helyi stratégia megalkotása és koordinálása. A KEF munkáját a „Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására” című dokumentummal összhangban végzi, azonban tevékenységét nemcsak a kábítószeres, hanem komplex módon, az alkohol és cigaretta fogyasztásának visszaszorítására is ki kívánja terjeszteni. A KEF kiemelt feladata az alulról jövő kezdeményezések támogatása, továbbá felkérésre szakmai ajánlóként koordinálja és segíti elő a városban kábítószer ellenes tevékenységet végző szervezetek, intézmények országos, illetve nemzetközi pályázatokon való részvételét.

A KEF által létrehozott munkacsoportok célja a városi drogstratégia megvalósításának elősegítése és a minél szélesebb társadalmi párbeszéd kialakítása. A célok elérése érdekében állandó munkacsoportok működnek: prevenciós, kezelés-ellátás, kínálatcsökkentő, média, iskolai, egyházi és koordinációs. A munkacsoportokban tagszervezeteik tevékenyen részt vesznek. Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti, hogy részt vegyen a kábítószer-fogyasztás visszaszorításában együttműködve a KEF tagszervezeteivel. Fontosnak tartja, hogy a fiatalok biztonságos körülmények között szórakozzanak, ennek feltétele biztosítva legyen városunkban. Debrecen városa minden évben 500.000 forinttal támogatja a KEF működését, illetve segíti az Emberi Erőforrások Minisztériuma által évente meghirdetett sikeres pályázat útján. A 17 esztendő óta visszatekintő, jelenleg közel 45 tagszervezet együttműködésével tevékenykedő KEF a témakörben a minél szélesebb társadalmi párbeszéd kialakítását, a civil kezdeményezések támogatását tekinti elsődleges feladatának. Ennek jegyében alakított ki kapcsolatot a Campus Fesztivál szervezőivel is. A KEF koordinátora az Önkormányzat, amely a Gondoskodó város gondolat jegyében 2018-ban 1.376.000 forinttal támogatta a fesztiválon megjelenő civil prevenciós programokat. A Campus az egyik legbiztonságosabb fesztivál az országban. Ebben része van a rendezvényen zajló megelőző jellegű, tájékoztató munkának, valamint annak is, hogy konkrét segítségnyújtás igénybe vételére is van lehetőségük a fesztiválozóknak. Ez lehet akár egy beszélgetés vagy egy kis fárasztó buli utáni „ejtőzés” a „pihentető sátorban”.

A Forrás Lelki Segítők Egyesülete, a Lelkierő Fiatalon a Fiatalokért Egyesület, valamint a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ Debrecen szakképzett

munkatársai jóvoltából a Campuson immár harmadik alkalommal megjelenő ártalomcsökkentő szolgáltatás lényege, hogy segítse egy olyan szórakozó életstílus kialakulását, amely az örömrre, a zenére és az érdemi társas együttlétre fókuszál. Nagyon fontos, hogy erre ne csak a fiatalok, hanem a szülők is figyeljenek. A Lelkierő Fiatalon a Fiatalokért Egyesület több éve működteti a Moonshine – Rolling-Room Bulisegély Szolgálatot, amely az éjszakai pingpong nyújtotta élményre építi pozitív hatását.

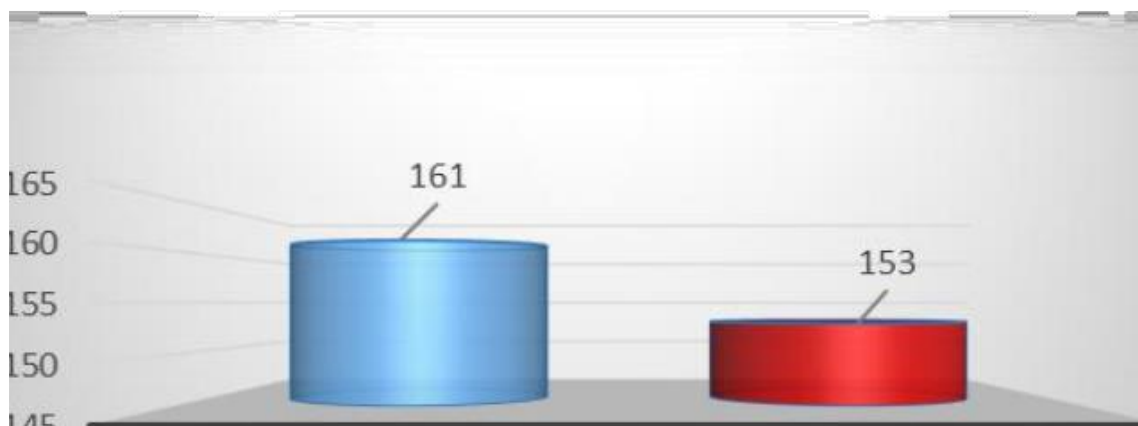
10. A gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása – a Debreceni Rendőrkapitányság gyermekvédelmi tevékenysége

2018. évben a Debreceni Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Kapitányság) gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenysége az alábbiak szerint alakult. A beszámoló a Belügyminisztérium Koordinációs és Statisztikai Osztály adatainak felhasználásával készült.

Rendőri eljárásban regisztrált bűnelkövetők számának alakulása eljáró szerv (Debreceni Rendőrkapitányság) szerint 2017-2018. évben:

<i>Debrecen város</i>	<i>regisztrált elkövetők száma (fő)</i>
2017. év	1854
2018. év	2055

Ebből a regisztrált fiatalkorú elkövetők számadatai:

A regisztrált fiatalkorú elkövetők által elkövetett bűncselekmények

Az összesített adatok alapján jól látható, hogy a fiatalkorú elkövetők száma az ismertté vált elkövetők 7,4 %-át teszi ki. A statisztika szerint a 2018. évhez viszonyítva 5 %-os csökkenés mutatkozik ebben a korcsoporti kategóriában. Az általuk elkövetett bűncselekményeket az ENYÜBS adattár nem részletezi. Figyelembe véve azonban a korábbi évek statisztikáit, általánosságban elmondható, hogy a fiatalkorúak a legtöbb esetben lopás, illetve személy és/vagy vagyon elleni erőszakos bűncselekmények elkövetése miatt kerülnek regisztrálásra. A lopás bűncselekményi kategóriában az eltulajdonított tárgyak között általában pénz, és egyéb értékek is szerepelnek. Az erőszakos cselekmények elkövetése esetében jellemző a vélt vagy valós sérelmek felhánytorgatása. A kamaszkor „előszobájában” lévő gyermekkorúak megfelelő szülői kontroll hiányában, megtalálva egymás társaságát próbálgatják erejüket. Mindemellett szemtelenek a felnőttekkel, leginkább tanáraikkal szemben. Országos tapasztalatok szerint a gyermek és fiatalkorúak bűnözővé válásában közrejátszanak a rossz

családi és anyagi körülmények, továbbá a kortárs csoport negatív befolyásolása is eltérítheti őket a jogkövető magatartástól. Általánosságban tapasztalható, hogy a legtöbb 18 év alatti tettes az intézetből szökött kiskorúak közül kerül ki.

A gyermek- és fiatalkorúak áldozattá válásának okai

A regisztrált bűncselekmények természetes, fiatalkorú sértettjeinek vonatkozásában az adatbázis csak járási és megyei szintű adatokkal rendelkezik, ezért a sértettek száma Debrecen város vonatkozásában nem meghatározható. Az elmúlt évek büntetőeljárás adatait figyelemmel kísérve elmondható, hogy a korcsoport áldozattá válásában a figyelmetlenség és felelőtlenység nagy szerepet játszik. Az áldozatok többsége olykor elmulasztja a szükséges vagyoni védelmet, továbbá kiszolgáltatott, függő viszonyban él, vagy védekezésre képtelen. A gyermek és a fiatalkorú áldozatokra jellemző, hogy az elkövetővel szemben mind pszichikailag, mind fizikailag kiszolgáltatott helyzetben vannak, amelyhez társul az életkorukból adódó hiszékenyséjük. Az óvatosságuk hiánya, a túlzott bizalom vagy, az értékeikkel való dicsekvési vágy miatt válnak sokszor az elkövetők potenciális célpontjaivá. Az elkövetővé és sértetté válás lehetőségét is magában hordozza az, hogy a fiatalok a számítástechnikai rendszerek folyamatos terjedésével, olyan internetes közösségi oldalakat látogatnak, melyek személyiségük fejlődésére negatívan hatnak. Ezen korosztályok áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, melynek tagjai minimális informatikai ismeretek elsajátításával hatékonyabban léphetnek fel az elkövetővé válás megelőzése érdekében.

Családon belüli erőszak, bántalmazások előfordulása

A Kapitányságon, a családon belüli erőszak kezelése és visszaszorítása érdekében kiemelten kezelték az ilyen jellegű bűncselekményeket a 2018. évben is. Amennyiben tudomást szereztek arról, hogy a családon belüli erőszakos bűncselekményekben gyermek vagy fiatalkorú személy is érintett, a szükséges eljárási cselekmények között, a gyermekvédelem arra illetékes szerve felé jelzéssel éltek.

A kábítószer terjesztésével, fogyasztásával kapcsolatos adatok, tapasztalatok

Nehéz annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy miért is fordulnak a kábítószerhez a fiatalkorúak. Általános probléma az, hogy a felnőttektől elhatárolódó fiatalok csoportjához (deviáló, kábítószer-fogyasztó) való tartozás kecsegtető lehet azok számára, akik könnyen befolyásolhatók a kortárs csoportok által. Ezek a fiatalok több esetben nem tudnak nemet mondani a dohányzásra, az alkoholra és a kábítószerekre. A függőségek kialakulása később a drogok kipróbálásához, majd rendszeres fogyasztásához vezethet.

Fentieket is szem előtt tartva a Kapitányság Bűnügyi Osztályának állománya a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzése érdekében az aktív közterületi jelenléttel, bűnügyi portyaszolgálatokkal, továbbá szórakozóhelyek ellenőrzésével vett rész a 2018. évben.

Bűnmegelőzésben szerzett tapasztalatok

Az áldozattá válás megelőzése érdekében folyamatos lépéseket tett a Kapitányság 2018. évben is. A bűnügyi szolgálat bűnmegelőzési referenseinek alaptevékenységei közé tartozik a prevenciós jellegű előadások tartása a gyermek-, és fiatalkorúak nevelésével foglalkozó intézményekben (főbb témakörök: a kábítószer használatának mentális és büntetőjogi következményei, a mértéktelen alkoholfogyasztás hatásai, a sértetté válás, illetve az erőszakos jellegű bűncselekmények elkövetési magatartásai, valamint az internetbűnözés megelőzése). A bűnügyi szolgálat bűnmegelőzési előadói 2018. évben 18 általános iskolában 135

alkalommal 3684 főnek (2017: 18 általános iskola - 80 alkalom 2453 fő), 5 középfokú oktatási intézményben 5 alkalommal 509 főnek (2017: 4 középiskola - 23 alkalom 733 fő) tartottak előadást.

A bűnmegelőzési előadók tovább folytatták a D.A.D.A programot. A Szent Efrém Általános Iskolában az ezekkel kapcsolatos előadásokra 6 alkalommal került sor 132 fő részére. 2018. évben, a József Attila Általános Iskolában 2 tanóra került megtartásra 33 fő részére. A Szoboszlói Úti Általános Iskola alsó tagozatos osztályaiban 8 tanóra került megtartásra 200 fő részére. A programmal kapcsolatos együttműködési megállapodás megkötése azonban 2017. óta előkészítői stádiumban van, a főkapitányság részéről megkötésre vár. Egyéb helyszíneken prevenciós jellegű előadásokra 25 esetben került sor 701 fő részére. (2017: 24 esetben – 714 fő) az alábbiak szerint. A Kapitányság pályaaorientációs napján 2018. január 10-én 1 alkalommal 104 fő részére szolgáltak hasznos tanácsokkal a rendőri hivatás, és az áldozatvédelem témaköreiben. További iskolai nyílt napok alkalmával egy középiskolai osztály a kapitányságot látogatta meg. Ezzel együtt és további 2 intézményben összesen 130 fő részére tartottak bűnmegelőzési előadást.

A Kapitányság felkérésre 4 alkalommal vett részt oktatási intézmények által megtartott értekezleteken. Ezen alkalmakon 140 fő, többek között szülővel és iskolapedagógussal történt konzultáció bűnmegelőzési kérdésekben. Hajdúsámson településen 2018. augusztus 6-án előadás került megtartásra az áldozattá válás megelőzése érdekében. Ezen az alkalmon 17 fő vett részt. A Vörösmarty Mihály Általános Iskolában a Szülő-suli program keretein belül 1 alkalommal 30 fő részére tartottak prevenciós tájékoztatót. 2018. október 26-án a Szent József Gimnáziumban 18.00 órai kezdettel interaktív bűnmegelőzési játékot szerveztek az érdeklődő gyermekek számára. Ezen az alkalmon 20 fő vett részt. A Szoboszlói Úti Általános Iskolában, valamint Benedek Elek Általános Iskolák nyári táboraiban is tevékenyen részt vett a Kapitányság. Felkérésre jelen voltak a Helen-D'oron nyelviskola programjain, valamint a Józsa településrészen lévő Megtestesülés plébánián a tavalyi év sikerei után idén is interaktívan színesítették játékokkal a gyermekek nyári táboroztatását. A fenti helyszíneken 14 alkalommal 260 fő bevonásával zajlottak a programok. Az értékelt időszakban 12 alkalommal vettek részt bűnmegelőzési tárgyú rendezvényeken és konferenciákon. A fentiekén túl 2013. szeptemberében 1 fő aktív hivatásos és 2 fő szenior állományú kolléga kezdte meg a Debreceni Tankerületi Központ által kijelölt négy debreceni középiskolában a bűnmegelőzési tanácsadói tevékenységet. Az iskolákban a tanácsadóknak napi rendszerességgel kell megjelenniük, előadást tartaniuk és személyes megkeresés alapján tanácsot adniuk. 2018. évben is - hasonlóan az előző évekhez - 5 bűnmegelőzési tanácsadó - 2 fő aktív hivatásos és 3 fő szenior állományú kolléga - végezte szerződés alapján összesen 10 intézményben, felkérés alapján további 6 közép- és 8 általános iskolában a bűnmegelőzési tanácsadói tevékenységet.

A bűnmegelőzési tanácsadók a 2018. évben Debrecenben, 16 középiskolában és 8 általános iskolában 654 esetben - 16 251 tanuló bevonásával - tartottak előadást. Előadásaik témáit az iskolában tanuló diákok érdeklődési köre, az iskola oktatási terve, illetve az aktuálisan jelentkező problémák szem előtt tartásával választották ki. Továbbra is megfigyelhető, hogy azokban az iskolákban, ahol bűnmegelőzési tanácsadó jelen volt, számottevően csökkentek a magatartásbeli problémák, és ezekkel arányosan a fegyelmi tárgyalások is.

A Kapitányság, mint a jelzőrendszer tagja

A Kapitányság illetékességi területén működő Áldozatsegítő Szolgálattal, Család- és Gyermekejóléti Szolgálattal történő együttműködés megfelelőnek értékelhető. A felmerülő problémák hatékony megoldása érdekében a telefonon történő kapcsolattartás nélkülözhetetlen a Kapitányság és a jelzőrendszer tagjainak munkájában egyaránt. 2018. évben bűnmegelőzési céllal 6 alkalommal tartottak közös konzultációt a Család- és

Gyermekjóléti Központ munkatársaival. Ebből két esetben gyermekjóléti tanácskozáson, egy – a gyermekjóléti szolgálat által szervezett szakmai napon és további 3 esetkonferencián vettek részt. A Kapitányság 2018. évben összesen 198 esetben küldött jelzést a család-és gyermekjóléti szolgálat felé.

Javaslatok

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, - a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek egyaránt, ezért a jelzőrendszeri tagokkal folyamatos kapcsolattartás mellett törekedni kell arra, hogy a meglévő együttműködések által kínált lehetőségeket az állampolgárok minél szélesebb körben megismerhessék. A közös, folyamatos munkakapcsolat a bűnmegelőzés tekintetében igen fontos tényező. Egymás munkáját segítve a megelőzést célzó kiadványok széleskörű terjesztésével hatékonyabban lehetne fellépni a bűnmegelőzés érdekében. Ezen túlmenően a szülőknek, az iskoláknak, gyermekvédelmi intézményeknek is felelősségteljes szerepük van abban, hogy gyermekeink szabadidejüket hasznos dolgokkal tölthessék el.

11. Az önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

Az Önkormányzat Közgyűlése 2010-ben fogadta el Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Civil Stratégiáját. A Polgármesteri Hivatal Kulturális Osztálya a Civil Stratégia alkalmazásának tapasztalatairól kétévente tájékoztatja a Közgyűlést.

Évek óta üzemel a *Civil Portál* elnevezésű interaktív internetes felület, mely lehetőséget biztosít a civil szervezetek és az önkormányzat részére a folyamatos információnyújtásra. Segítségével mindkét fél tájékozódhat az aktualitásokról és a pályázati lehetőségekről. A Kulturális Alap, Civil Alap, Ifjúsági Alap, valamint Sportfeladatok pályázati kiírása, benyújtása is ezen a felületen valósult meg.

2018-ban 186 pályázat érkezett a Civil-Kulturális-Ifjúsági-Sport területekre az alábbiak szerint:

- Kulturális Alapra 48 pályázat érkezett, 27 támogatására került sor,
- Civil Alapra 68 pályázat érkezett, 42 támogatására került sor,
- Ifjúsági Alapra 18 pályázat érkezett, 12 támogatására került sor,
- Sportfeladatokra 52 pályázat érkezett, 27 támogatására került sor.

Összességében elmondható, hogy a pályázatok 58%-ának a támogatása valósulhatott meg. A sikeres pályázók 90,5 %-a nonprofit szervezet volt. A *Civil Alapból* kertségi, lakótelepi közösségépítő programok, városrészekben működő civil szervezetek működésének támogatása, a *Kulturális Alapból* művészeti programok és tudományos kiadványok, a kultúrához való hozzáférés esélyének kiegyenlítésének támogatása, az *Ifjúsági Alapból* az ifjúságot érintő projektek, hátrányos helyzetű fiatalok társadalmi befogadását és párbeszédet segítő programok, pályaorientációt segítő programok, tanácsadások támogatása, továbbá a *Sportfeladatok pályázat* keretében a speciális és ép sportolók felkészülése, programjai, versenyeztetése, valamint a szabadidős rendezvények támogatása valósult meg. Ezek a programok a nagyközönség számára jellemzően térítésmentesen hozzáférhetőek, alkalmanként belépődíjas kulturális rendezvények.

Közművelődési megállapodások keretében iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok szervezése, esélyeket javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségek

biztosítása (internet klub, angol, német klub, álláskeresési ismeretek átadása egyéni formában) valósult meg. Emellett a környezeti, szellemi, művészeti értékek, hagyományaik feltárása és bemutatása céljából kiállítások, filmvetítés, előadások, lakossági fórumbeszélgetések, hagyományos ünnepekhez kapcsolódó rendezvények szervezése, amatőr művészeti csoportok számára közművelődési tér, a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítására is sor került.

A közművelődési feladatok ellátásának finanszírozására a Kulturális Bizottság javaslata alapján 2018-ban 7 szervezet 2.500.000,- forint támogatásban részesült.

Az elmúlt két évben az önkormányzat közművelődési megállapodás keretében közösségi szintér biztosításával 5 szervezetet támogatott.

2018-ban 15 civil szervezettel került sor közművelődési megállapodás megkötésére kulturális közfoglalkoztatásban történő részvétel céljából.

Az önkormányzat a Cívis Ház Zrt.-vel együttműködve a múlt évben is biztosított ingatlanokat a civil szervezetek számára *ingyenesen vagy kedvezményes bérleti díj* ellenében. A kedvezményes bérleti díj a nonprofit szervezeteknek lehetőséget ad arra, hogy a piaci ár töredékéért béreljenek ingatlanokat, a bérbeadónak pedig azért kedvező, mert így az árverés útján többször meghirdetett ingatlanjait hasznosítani tudja.

Az ingatlanok bérlői lehetőségükhöz mérten gondoskodnak a bérlemények karbantartásáról és felújításáról. A Kulturális Osztály feladatellátásához kapcsolódóan 2018-ban 14 nonprofit szervezet 15 ingatlant bérelt kedvezményesen vagy ingyenesen.

Az önkormányzattal közös városi szintű programok esetén a *közterület térítésmentes használatba adása, valamint kedvezményes terem-bérleti díj* biztosítása is a nonprofit szervezetek támogatásának egy formája.

Civil szervezetek számára a *támogatói ajánlások és nyilatkozatok* biztosításával önkormányzatunk hozzájárul pályázati esélyeik növeléséhez.

A nonprofit szervezetek működését nagymértékben segíti a *Civil Információs Centrum*, amely ingyenes jogi, pénzügyi és pályázati tanácsadással, valamint a partnerségi információs napok, kistérségi programok szervezésével járul hozzá a kapcsolatok erősítéséhez, valamint segíti a debreceni és megyei civil szervezetek munkáját.

A Debreceni Karitatív Testület tevékenysége

A Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata által létrehozott Debreceni Karitatív Testület (a továbbiakban: Testület) 2015. október 8. napjától működik. Célja a városi szintű karitatív munka operatív és koordináló tevékenységének ellátása az érintett civil szervezetek bevonásával annak érdekében, hogy hatékony humanitárius segélyezési tevékenységet fejtsen ki az egyént, illetve a családokat érintő krízishelyzet esetén, valamint hatékonyan tudjon segíteni a helyi lakosságot érintő minősített időszak, illetőleg katasztrófa-helyzet esetén. Kiemelt feladata az alulról jövő kezdeményezések támogatása, továbbá felkérésre szakmai ajánlóként koordinálja és segíti elő a városban a karitatív tevékenységet végző szervezetek, intézmények részvételét. A Testület jelenleg 17 tagszervezetből áll.

Az alábbi programok, akciók, rendezvények valósultak meg 2018-ban:

- *Ökumenikus imahét*

2018. január 21-től 2018. január 28-ig a különböző felekezeti gyülekezetek ökumenikus közösségben istentiszteleteket tartottak és imádkoztak a keresztények egységéért.

▪ *Farsangi akciók*

A Testület öt debreceni óvodában – Áchim András Utcai Óvoda, Alsójózsai Kerekerdő Óvoda, Ifjúság Utcai Óvoda, Margit Téri Óvoda, valamint a Szabadságtelepi Óvoda– vett részt az óvodák által szervezett farsangi ünnepeken. Az ünnepeken játékokkal és smile palacsintával ajándékozták meg a résztvevő gyerekeket.

A Debreceni és Nyírségi Görögkatolikus Gyermekvédelmi Központ Békés úti lakásotthonában lakó gyermekeknek édességet, valamint játékokat adományozott a Testület.

A Testület csatlakozott a Lelkierő Fiatalon a Fiatalokért Egyesület által szervezett farsangi ünnepséghez.

A játékokat pedig a Testület önkéntesei 2017. év decemberében az „Add tovább” házikóban gyűjtötték össze.

A farsangi rendezvényeken megközelítőleg 1000 főnek tudtak örömet szerezni.

▪ *Márciusi adományosztás*

A Testület 2018. év elején ismét tartós élelmiszer adományosztást szervezett városunk szociálisan rászoruló családjai részére.

A 2017. december 8-a és december 23-a közötti gyűjtési akció során a Testületnek 3000 család megsegítésére elegendő élelmiszert sikerült összegyűjtenie.

A begyűjtött és december hónapban ki nem osztott, tartalékalapot képező tartós élelmiszerekből elkészített csomagok Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermekjóléti Központja, valamint a tagszervezetek koordinálásával került kiosztásra a rászoruló családok részére. Összesen 1220 tartós élelmiszert (tésztát, rizst, lisztet, étolajat, tartós tejet, kakaót, paradicsom sűrítményt, lőncshús konzervet, cukrot, szárazbabot, lencsét) tartalmazó csomaggal tudtak segíteni a rászoruló családoknak.

▪ *Alma adomány*

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ Debrecen felajánlásából 20 tonna alma került szétosztásra februárban a debreceni családok között.

Összesen 1560 család részesült az adományból.

▪ *Ételosztás*

A Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat Karitatív Irodája minden hónap első vasárnapján 340 adag meleg ételt osztott ki a rászorulóknak részére. Az ételosztásban közreműködött számos önkéntes, közösségi szolgálatot teljesítő diák, az Attila téri Görögkatolikus Egyházközség, a Testület, valamint az Élelmiszermentő Hálózat.

▪ *Segítségnyújtás tűzkárosultak részére*

2018. május 6-án kora este kigyulladt egy százlakásos társasház alagsori helyisége. A tűz következtében károsodott az épülettel kapcsolatos elektromos hálózat. A helyreállításig az épületben nem volt elektromos ellátás, ezen időszakra a Testület meleg étkezést biztosított az épületben lakók részére

▪ *Nyári gyermekfelügyelet a Testület közreműködésével*

Önkormányzatunk az előző évekhez hasonlóan 2018. évben is DMJV Gyermekvédelmi Intézménye szervezésében biztosította a debreceni lakóhelyű általános iskolás gyermekek nyári felügyeletét. Az átfogó értékelés 4/c. pontja tartalmazza a napközbeni ellátásról szóló részletes beszámolót.

- *Tanszergyűjtés és osztás*

Egy 2016-ban készült felmérés alapján az iskolakezdés átlagosan mintegy 80-90.000,- forintos kiadást ró a családokra. Ez az iskolás gyermekeket nevelő családok majdnem felének önerőből részben, vagy teljesen megoldhatatlan probléma. A legszegényebbeknek saját erőforrásaikból nincs lehetőségük arra, hogy minden szükséges tanszerrel, taneszközzel, felsőruházattal ellássák gyermekeiket az iskolakezdésre, hiszen ezekből gyakran teljesen újakat kell vásárolni a következő tanévre. A hátrányos helyzetű debreceni családok részére a felajánlásokat önkéntes segítők várták a Malompark Bevásárlóközpont (Interspar kasszazóna, 4027 Debrecen, Füredi út 27.), valamint az Auchan (4031 Debrecen, Kishatár u. 7.) áruházakban felállított gyűjtőpontokon. A rászoruló családok nevében a szervezők szeretettel fogadtak füzeteket, ceruzákat, radírt, golyóstollat, vonalzót, szögmérőt, körzőt, iskolatáskát, tolltartót és egyéb más tanszereket, valamint tornafelszereléseket.

A tanszergyűjtési akcióhoz csatlakozott az Ördög-Papír Kft., amely jelentős mennyiségű tanszerrel támogatta a Testületet. A tanszeradományból 500 gyermek részesült. Önkormányzatunk és a Testület 2018. évben 400.000,-Ft-tal egészítette ki az önkéntesek által gyűjtött, valamint a gazdasági társaságok adományait.

Az adományozással érintett családok száma, mint a fenti adatokból kitűnik, az eddigi évekhez viszonyítva folyamatos emelkedést mutat.

- *Lakásfelújítás*

Egy műteremlakásból kiköltöző család a Cívis Ház Zrt. által kiírt pályázaton használati jogot kapott. A lakás felújítását a család nehéz anyagi körülményeire, a tartósan beteg gyermekek egészségi állapotára való tekintettel, valamint a természetes családi háttér hiánya miatt önerőből nem tudták volna végrehajtani.

A Testület vállalta, hogy önkéntesein keresztül segít a lakásfelújításban. Ezen kezdeményezéshez csatlakoztak a Debreceni Szakképzési Centrum pedagógusai és diákjai, akik szakmai tevékenységgel (burkolás, festés, stb.) járultak hozzá a felújításhoz. A debreceni Javítóintézetben elhelyezett fiatal felnőttek is hozzájárultak az akció páratlan sikeréhez, mely közös munka hozzájárul ezen fiatalok társadalomba történő visszaintegrálódásához. A példaértékű összefogást a DEHUSZ Nonprofit Kft; a Bazár-Parking 2000 Kft; a Solar-D Kft. és a GSV Kereskedelmi Kft. (Gulyás Tüzép) támogatta.

Az összefogásnak köszönhetően Debrecen ismét bebizonyította, hogy a városban kiemelt szerepet kap a lakók életminőségének javítása és szinten tartása, valamint az évek alatt kiépített és folyamatosan erősített stabil szociális háló fejlesztése. Fontos továbbá a jól működő szociális ellátórendszerünk működésének kiemelt szinten tartása, illetve a lakosság és a különböző társadalmi csoportok, valamint a nemzeti és etnikai kisebbségek közötti együttműködés erősítése. További kitűzött cél a széles társadalmi rétegeket érintő közös tevékenységek elősegítése a társadalmi aktivitás fokozásával, az egymás iránti tenni akarás növelésével, a közösségek összekapcsolásával, a hátrányos megkülönböztetés mérséklésével és szemléletformáló programokkal, valamint a családok társadalmon belüli szerepének erősítésével.

- *Nyúlhúst adományozott a Testületnek a Nyúl Terméktanács*

150 kg nyúl hússal támogatta a szakmai szervezet a Testületet. A 450.000,-Ft értékű adományt Debrecen Megyei Jogú Város Család- és Gyermejjóléti Központjának koordinálásával osztottuk ki a rászoruló családok részére. Az adományból 40 család részesült.

- *Szemüveg adomány a rászoruló gyermekek részére a látás hónapja alkalmából*

A látás hónapja alkalmából - a gyermekekre is kiemelt figyelmet fordítva - a Testület az Optimarkt Optika felajánlásának köszönhetően 3.000.000,-Ft értékben 52 darab szemüveget adott át a rászoruló családok gyermekei részére.

▪ *Adományosztás októberben*

2018. október hónapban a Testület a Kishegyesi úti Tesco Áruház jóvoltából 30 darab tartós élelmiszert és vegyiárut tartalmazó csomagot adott át a rászoruló családok részére. Az adományból a Forrás Lelki Segítők Egyesülete által gondozott családok részesültek.

▪ *Egy fogvatartott családjának támogatása*

A Hajdú-Bihar Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben fogvatartott személy az integráló tiszttel közreműködésével kért segítséget a rászoruló családja részére. A család életkörülményeinek feltérképezését követően egyértelművé vált a rászorultság, így a Testület tartós élelmiszerral, valamint ruhaneművel támogatta őket.

▪ *A Testület IV. Karácsonyi Szeretetakciója*

2018-ban immár negyedik alkalommal szervezte meg karácsonyi szeretetakcióját a Testület. A korábbi évekhez hasonlóan a Debreceni Sportcentrum Nonprofit Kft. is csatlakozott az akcióhoz. A Sportcentrum hívó szavára azonnal a kezdeményezés mellé álltak a város első osztályú sportszervezetei, úgymint a DVSC labdarúgó-, a DVSC-SCHAEFFLER kézilabda-, a Debreceni Vízilabda Klub, a DEAC jégkorong-, kosárlabda-csapata, valamint a DSC SI. A „Kék vödör” akció keretében a sportszervezetek tartós élelmiszereket, illetve sporteszközöket gyűjtöttek a rászorulóknak 2018. december 6-tól 20-ig.

A Sportcentrum üzemeltetésében lévő létesítmények közül a Debreceni Sportuszodában és a Debreceni Jégcsarnokban volt lehetőség az adományok elhelyezésére nyitvatartási időben.

A 2019. január 12-én megrendezett FőnixFitt szabadidős- és tömegsport napra december 11-ig minden elővételben eladott jegy árából a szervezők 100,-Ft-ot ajánlottak fel. Az összegből a szervezők tartós élelmiszert vásároltak a rászoruló családok részére, melyeket a Testület közreműködésével osztottak ki.

A Kedvenc Szakbolt Hálózat is csatlakozott a 2018. évi akcióhoz. A három megyeszékhely (Debrecen, Nyíregyháza és Miskolc) 8 Kedvenc Szakboltjában zajló karitatív gyűjtés keretein belül a célcsoport és vásárlói a „Kék vödör” akció javára gyűjtöttek. Az üzletekben november 1. és november 30-a között minden eladott kg húsfuvar után 2,- Ft-ot ajánlottak fel az akció támogatására. Összesen 986.890,-Ft gyűlt össze, mely több mint 1500 „Kék vödör” előállítását fedezte.

▪ *Adománygyűjtés az „Add tovább” házikóban*

A Testület az adománygyűjtést a Kossuth téren felállított „Add tovább!”-házikóban szervezte meg. Az adománygyűjtést a Testület tagszervezetei által delegált önkéntesek végezték december 7-től december 23-ig.

▪ *Mikulás csomagokat kaptak a Pósa utcai óvodások*

A Testület az UniFit Fitness & Gym Center felajánlásából mikulás csomagokat adott át a Pósa utcai óvodások részére. A szeretetakcióban 105 gyermek részesült édességben, melyet a „Segítsünk együtt másokon!” elnevezésű jótékonyági akció keretében gyűjtöttek össze. A szervezők 2018-ban célul tűzték ki, hogy a fitness részlegükben található súlyok össztömegének 1%-át, azaz 45 kg-ot gyűjtenek össze édesség formájában. Ezzel a kezdeményezéssel nagyon sok gyermeket tudtak megajándékozni. Az UniFit Fitness & Gym Center vezetői jóvoltából az adományozók az adományozás napján ingyen vehették igénybe az edzőterem szolgáltatásait. A bérlettel rendelkező adományozók között pedig három darab havi bérletet sorsoltak ki, hogy ezzel is ösztönözzék az adakozó kedvet. A szervezők az

adományozás, a jótékonykodás és az örömszerzés mellett az egészséges életmódra és a mozgás fontosságára is nagy hangsúlyt fektettek.

▪ *A Circus America felajánlása*

A Circus America a „Diótörő” című darab eddig soha nem látott produkciójával lépett fel 2018. december hónapban Debrecenben. A cirkusz vezetése 100 darab jegyet ajánlott fel a hátrányos helyzetű debreceni családok gyermekei részére. A felajánlás értéke meghaladta a negyedmillió forintot.

▪ *„Szeretve lenni” Gálaest volt Debrecenben*

2018-ban is elindult Debrecenben a csokigyűjtő akció, melyet már hetedik éve azért szerveztek, hogy az állami gondozásban élő gyermekek ünnepe is „édesebb” lehessen.

A jótékonyági akció keretében a Bihari Állami Gondozottak Egyesülete, a Debreceni Kőr Dáma Egyesület, a Testület, valamint partnereik csokoládét gyűjtöttek, melyet a december 18-i „Szeretve lenni” Gálaesten adtak át a gyermekeknek. 900 állami gondozásban élő gyermek kapott az édességből.

▪ *Adományosztás decemberben*

A Kossuth téren felállított „Add tovább!”-házikóban az adománygyűjtési akció is sikeresen zárult. A Testület 2018-as karácsonyi szeretetakciójában 3500 család megsegítésére elegendő élelmiszert gyűjtött össze Debrecen városa, a Testület tagszervezetei, a Debreceni Sportcentrum Nonprofit Kft., a Kedvenc szakbolthálózat, valamint a Főnix Rendezvényszervező Közhasznú Nonprofit Kft. összefogásával. Továbbá jelentős mennyiségű élelmiszeradománnyal járultak hozzá városunk FIDESZ-KDNP önkormányzati, valamint országgyűlési képviselői is. Az összefogásban több mint 300 önkéntes segítő, több mint négyszáz magánszemély, közel harminc gazdasági társaság, a Testület tagszervezetei mellett további tíz civil szervezet, valamint a debreceni Javítóintézet önkéntesei vállaltak fontos szerepet.

Megállapítható, hogy 2018. évben tovább nőtt a Testület iránti lakossági és vállalkozói bizalom. Ez megmutatkozott abban, hogy több önkéntes vett részt az éves munka során, jelentősen több oktatási-nevelési intézménybe, valamint szociális intézménybe és rászoruló családhoz jutottak el. Összességében megállapítható, hogy a Testület eredményesen zárta a 2018. évet.

Családbarát önkormányzat

Debrecen 2018-ban elnyerte a Családbarát önkormányzat címet, amelyet a Nagycsaládosok Országos Egyesülete adományoz minden évben. Debrecen először pályázott a Nagycsaládosok Országos Egyesületének felhívására, az elismeréssel Debrecen Gondoskodó város programját díjazták. Debrecenben 1998 óta tart a családbarát szemléletű városfejlesztés. A Gondoskodó város program a születéstől az időskorig nyújt a kötelező önkormányzati feladatokon túl olyan segítséget az érintetteknek, amellyel könnyebbé tudja tenni a debreceni lakók életét.

Ellátási szerződések

Önkormányzatunk a kötelező szociális és gyermekjóléti feladatait saját intézményein kívül ellátási szerződés útján látja el. Öt szervezettel jött létre ellátási szerződés: ReFoMix Nonprofit Közhasznú Kft., Héra Egyesület, Forrás Lelki Segítők Egyesülete, Debrecen-Nagytemplomi Református Egyházközség, Lelkierő Fiatalon a Fiatalokért Egyesület. A szervezetek biztosítják mindazon ellátási formákat, melyek kiegészítik az önkormányzati feladatellátást. 2018-ban az önkormányzat 41 millió forint támogatást folyósított a ReFoMix

Nonprofit Közhasznú Kft., a Héra Egyesület, a Forrás Lelki Segítők Egyesülete, valamint a Debrecen-Nagytemplomi Egyházközség részére. A Lelkierő Fiatalon a Fiatalokért Egyesület az ellátási szerződésben foglaltak szerint a működési kiadásait a központi költségvetésből finanszírozási szerződés alapján vissza nem térítendő támogatásból biztosítja.

Az ellátási szerződéssel rendelkező szervezetek 2018. évi tevékenységéről szóló beszámolókat a Közgyűlés az 52/2019. (III. 28.) határozatával fogadta el.

Összefoglalás:

Az átfogó értékelésben a tartalmi előírások figyelembe vételével igyekeztünk úgy bemutatni a 0-18 éves korú gyermekek, valamint családjaik érdekében végzett sokrétű feladatellátást, hogy szemléltessük a gondoskodás formáit, a kapcsolatrendszert, az elért eredményeket, tapasztalatokat, javaslatokat, valamint a jövőre vonatkozó terveket. Megállapítható, hogy Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatait teljeskörűen ellátta, kötelezettségeinek 2018. évben is eleget tett.

Debrecen, 2019. május